

KOTKAN KUNTAinventointi

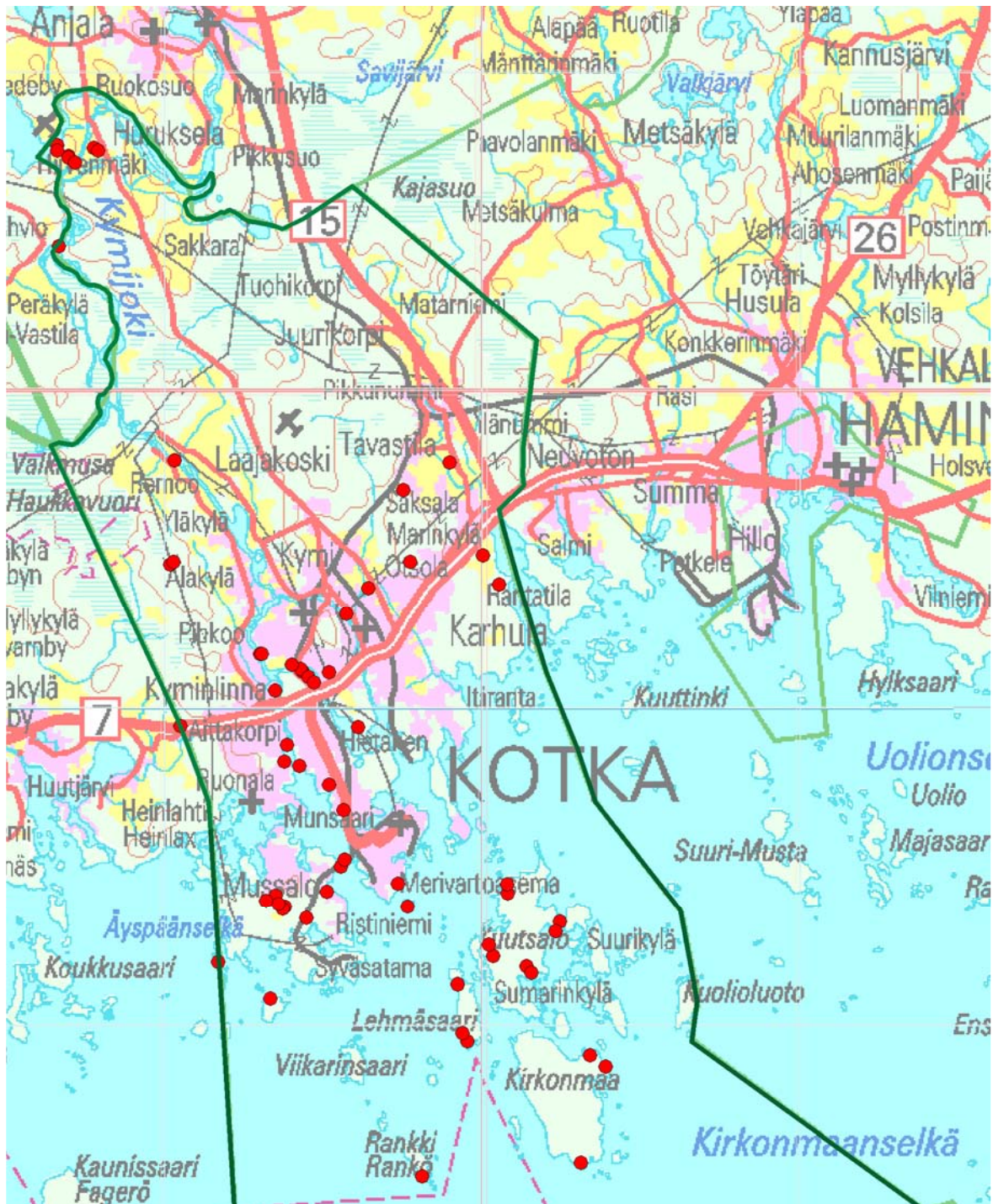
Mantereen historiallinen aika ja saaristo
Katja Vuoristo 2007

SISÄLLYS

KOTKAN TARKASTETTUIEN KOHTEIDEN SIJAINTI YLEISKARTALLA.....	3
KARTTA VUONNA 2007 TARKASTETUISTA ALUEISTA.....	4
1. JOHDANTO.....	5
1.1. INVENTOINNIN LÄHTÖKOHDAT.....	5
1.2. INVENTOITU ALUE.....	6
1.3. KENTTÄTYÖMENETELMÄT.....	8
1.4. ALUEEN TUTKIMUSHISTORIA.....	10
2. KOTKAN ASUTUSHISTORIA.....	10
3. MUINAISJÄÄNNÖSKOHDELUETTELOT.....	12
3.1. LUETTELO ENTUUDESTAAN TUNTEMATTOMISTA KOHTEISTA.....	12
3.2. LUETTELO ENTUUDESTAAN TUNNETUISTA HISTORIALLISEN AJAN KOHTEISTA JA TARKASTETUISTA ESIHISTORIALLISEN AJAN KOHTEISTA.....	13
4. YHTEENVETO.....	14
5. MUINAISJÄÄNNÖSKOHTEET.....	16
5.1 ENTUUDESTAAN TUNTEMATTOMAT KOHTEET.....	16
Kirkonmaa Eteläkärki.....	16
Savilahti.....	17
Ruisniemi.....	21
Rankki.....	24
Laukkaniemi 1.....	27
Laukkaniemi 2.....	28
Suurikylä Piipari.....	33
Autionkylä Autio.....	34
Iso-Halssi.....	37
Pohjansuu.....	39
Eskola Virsumäki.....	40
Langinkoski.....	42
Myllykylä Meriradiokeskus.....	44
Lankila (Karlby) Langinpelto.....	45
Tavastilan kartano.....	46
Huruksela Kahri.....	47
Huruksela Jaakkola.....	48
Huruksela Hirvi.....	50
Huruksela Purtilo.....	52
Huruksela Vanha-Mattila.....	53
Harakkavuori.....	54
Kaarniemen kartano.....	56
Eskola Kanta-Marttila.....	58
Pernoo Mikkola.....	59
Sutela (Sallila).....	62
Siikakoski Munkholma.....	64
5.2. TARKASTETUT ESIHISTORIALLISET KOHTEET.....	65
Lehmäsaari 1.....	65
Lehmäsaari 2.....	66
Lehmäsaari 3.....	67
Töyterkallio 1.....	70
Töyterkallio 2.....	71
5.3. ENTUUDESTAAN TUNNETUT HISTORIALLISEN AJAN KOHTEET.....	72
Kuutsalo Autionkylä.....	72
Heinlahti.....	72
Norssaari.....	73
Mansikkalahti.....	73
Salakanniemi.....	74
Jumalniemi.....	74
Siikakoski.....	75
Varissaari.....	75

Sammalsaari.....	76
Mussalo Lavakallio.....	76
Mussalo Takakylä 1.....	77
Mussalo Takakylä 2.....	77
Mussalo Takakylä 3.....	78
Mussalo Palaskylänlahti.....	78
Mussalo Etukylä.....	79
Ristinkallio.....	79
Vanha Kyminkartano.....	80
Hovinkoski.....	81
Kymin kappeli.....	82
Rantatiilitehdas.....	83
Niittytiilitehdas.....	83
Ahvionkoski.....	84
Karhula Härkävuori.....	85
Kottaraisentie 20.....	86
Sokeritehdas.....	86
Mussalo Santaniemi.....	87
Tyllikivi.....	87
Santalahti.....	88
Koppeli.....	89
Suurikylä.....	89
Heposuonpelto.....	90
5.4. PERUSKARTTAOTTEET.....	91
LÄHTEET.....	120
LUETTELO DIGITAALIKUVISTA.....	121
LUETTELO MUSTAVALKOKUVISTA.....	123

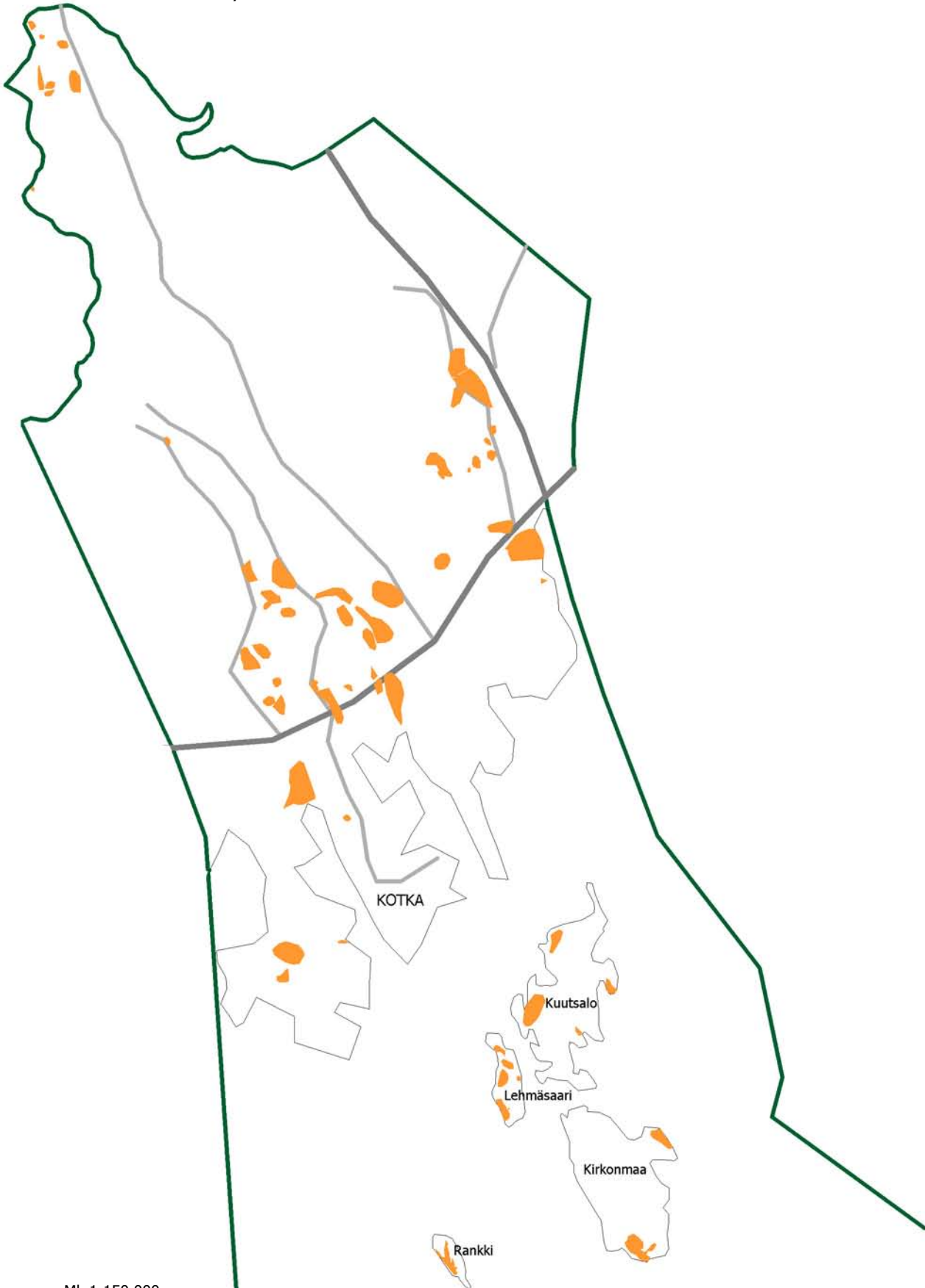
KOTKAN TARKASTETTUIJEN KOHTEIDEN SIJAINNI YLEISKARTALLA

MK 1:200 000

VUONNA 2007 TARKASTETUT ALUEET

Alueet on merkitty oranssilla.

Mk 1:150 000

1. JOHDANTO

1.1. INVENTOINNIN LÄHTÖKOHDAT

Museoviraston arkeologian ja rakennushistorian osastojen yhteisessä inventointiprojektissa etsittiin uusia kiinteitä muinaisjäänöksiä Kotkasta ja Pyhtäystä 30.7.–31.8.2007. Kustannuksista vastasivat Kotkan ja Pyhtään kunnat, Euroopan aluekehitysrahasto (tavoite 2 -ohjelma), Kaakkois-Suomen tiepiiri sekä Museovirasto. Inventoinnin toteutuksesta esi-, kenttä- ja jälkitöineen huolehti Museoviraston tutkija FM Katja Vuoristo. Tutkimukset liittyivät laajempaan, koko Etelä-Kymenlaakson kattavaan inventointihankkeeseen. Maastotarkastukseen sisältyi viikon pituinen saaristoinventointi ja kahden viikon pituiset mantereen inventoinnit kummassakin kunnassa. Mantereen läpikäymisessä keskityttiin entuudestaan tuntemattomien historiallisen ajan muinaisjäänösten etsimiseen, mutta saaristossa etsittiin historiallisten kohteiden lisäksi myös esihistoriallisia muinaisjäänöksiä. Kotkan osalta saariston inventointia häiritsi pari päivää riehunut myrsky, minkä vuoksi mantereen läpikäymiseen varatusta ajasta irrotettiin kaksi päivää Kuutsalon ja Lehmäsaaren tarkastamiseen. Kotkassa ja Pyhtäessä tehtiin kesällä 2007 myös kuukauden pituinen sotahistoriallisten kohteiden inventointi, jonka suoritti John Lagerstedt. Inventointien kokonaiskustannukset olivat yhteensä 26 450 €. Sotahistoriallista muinaisjäänöksistä on jätetty erillinen raportti ja historiallisen ajan muinaisjäänösten inventoinneista on tehty omat raporttinsa kummankin kunnan osalta.

Kotkasta tunnettiin ennen vuoden 2007 inventointia 36 historiallisen ajan muinaisjäänöstä sotahistoriallisia kohteita lukuun ottamatta. Vuoden 2007 saariston ja mantereen inventoinnissa havaittiin yhteensä 26 uutta kohdetta, joista 17 ajoittuu historialliseen aikaan ja 8 rauta- tai pronssikauteen. Yksi kohteista on ajoittamaton: kyseessä saattaa olla esihistoriallinen hautaröykkiö tai vanha rajakiveys. Kaikki löydetyt rauta- tai pronssikautiset muinaisjäänökset ovat kivistä koottuja hautaröykkiöitä ja ne sijaitsevat saaristossa. Historiallisen ajan muinaisjäänöksistä suurimman löytöryhmän muodostavat asuinpaikat, joihin kuuluu vanhat kylätonttien paikat sekä kartanot. Inventoinnissa löydettiin myös muutamia sillanpaikkoja sekä kellarinpohjia. Uusien muinaisjäänösten etsimisen lisäksi Kotkassa tarkastettiin joitakin entuudestaan tunnettuja muinaisjäänöksiä, jolloin varmistettiin kohteiden sijaintitiedot ja arvioitiin niiden kunto.

Tiedot kaikista muinaisjäänöksistä on koottu Museoviraston ylläpitämään muinaisjäänösrekisteriin. Tietoja voidaan käyttää hyväksi paitsi arkeologisessa tutkimuksessa, myös esimerkiksi asema- tai yleiskaavaa laadittaessa tai tielinjoja suunniteltaessa. Lisäksi muinaisjäänöksiin liittyviä tietoja voidaan käyttää matkailullisiin tarkoituksiin.

Ennen kenttätöiden alkua inventoinnista tiedotettiin Kotkan ja Pyhtään kunnille. Kymen Sanomat julkaisi elokuun alkupuolella sivun kokoisen artikkelin maastotöiden tilanteesta. Lehtileikkeen perusteella tuli muutama yhteydenotto mahdollisista muinaisjäänöskohteista, jotka tarkastettiin. Inventoinnin alussa myös Porvoon paikallisradio osoitti kiinnostustaan. Maastotöistä ilmoitettiin myös Museoviraston ulkoisilla www-sivuilla ja lisäksi Museoviraston kautta lähetettiin tiedote Kymenlaakson alueen medialle.

1.2. INVENTOITU ALUE

Kotka sijaitsee Kaakkois-Suomessa Suomenlahden rannalla Anjalankosken, Haminan ja Pyhtään välissä. Kotkan kuntaan kuuluvat myös entiset Karhulan ja Kymin kunnat. Kunnan poikki kulkee itärajalle vievä valtatie 7 sekä pohjoisen suuntaan Kouvolaan päin kulkeva valtatie 15. Lisäksi Kotkan keskustasta lähtee Kouvolaan vievä rautatie. Kotkaa halkoo pohjois-eteläsuunnassa Kymijoki, joka noudattaa pohjoisessa kunnanrajaa. Joki haarautuu etelässä Parikan asuinalueen molemmille puolille. Läntisempi jokihaara jakautuu kahtia vielä Kyminlinnan pohjoispuolella Kokonkosken kohdalla laskien mereen Hovinsaaren molemmilta puolilta. Itäisin jokihaara laskee Sunilanlahteen. Kymijoki erottaa lännessä Pernoon muusta kunnasta.

Kotkan keskusta on rakennettu Kotkansaarelle ja sen eteläpuolella Kirkonmaanselällä on useampia saaria, joista suurimmat ovat Kuutsalo sekä Kirkonmaa sekä lounaispuolella sijaitseva Mussalo, joka on yhdistetty silloilla mantereeseen. Saarilla on sekä ympärivuotista asutusta että kesämökkejä ja osaan niistä on päivittäinen veneyhteys. Mussalo on hieman tiheimmin rakennettu ja sen eteläkärjessä on satama-alue, jota ollaan laajentamassa myös lähellä sijaitsevalle Vehkaluodolle ja Tuohipöllön saarelle. Mussalon länsiosassa on golfkenttä ja lomakylä. Maastoltaan alue vaihtelee paljaista kallioista pieniin suoalueisiin.

Kotkan keskustan ympäristö on tiheään rakennettua asuinalueita. Kotkansaaren pohjoispuolella on täyteen rakennettu Hovinsaari, jonka itäosassa sijaitsee Hietasen satama-alue. Hovinsaaren pohjoisosassa sijaitsee Kyminlinna, jonka pohjoispuolelle jää Kymijoen jokihaarojen rajaama Parikan pientaloalue. Myös Hovinsaaren länsipuoli, Karhuvuori ja Ruonala, on rakennettu tiheästi. Karhuvuoren länsipuolella on vielä jonkin verran jäljellä rakentamatonta paikoin kallioista ja kivikkoista metsää, joka ulottuu Pyhtään rajalle saakka. Alueella on myös muutamia pieniä soita. Kallioalueet kohoavat 20 m korkeuskäyrän yläpuolelle, mutta muuten maasto on n. 12,5–15 metriä merenpinnan yläpuolella.

Kotkan keskustasta koilliseen on teollisuusalueeksi otettu Jumalniemi ja sen takana sijaitsee Karhula, jonka keskustan eteläpuolella on Sunilan asuin- ja teollisuusalue. Sunila muodostaa Suomenlahteen rajautuvan niemen, jonka itäpuolella on Östringinlahti. Lahden pohjukan pohjois- ja itäpuolet ovat lähes kokonaan rakentamatonta kallioista havumetsää. Alueella on vain muutamia mökkejä sekä maatiloja. Paikalle vie ainoastaan kapea paikallistie sekä kuntopolku. Lahden koillispuolella on kapea peltoalue, jonka molemmin puolin on paljaita 10–20 metriä merenpinnan yläpuolelle kohoavia kallioita. Näillä kallioilla on useita hautaröykkiöitä meren läheisyydessä. Kalliot jatkuvat pohjoisessa Kaarniemeen, jonka länsipuolelle on rakennettu valtatie 7 vieressä sijaitseva Otsolan pientaloalue.

Otsolan takana pohjoisessa on Ristinkallion asuinalue, jonka pohjoispuolella kohoaa hiekkainen lähinnä havupuita kasvava Santamäki. Alueella on useita vanhoja hiekkakuoppia, jotka ovat tuhonneet maastoa. Korkeimmillaan Santamäki on n. 40 m mpy. Alueen luoteispuolella kulkee rautatie, jonka takana nousee yli 70 metriin kohoava Ohrakangas. Alueen eteläosassa on pieni asuinalue ja kankaan laelle on rakennettu moottoriurheilukeskus sekä lentokenttä. Ohrakangas on maaperältään pääasiassa hiekkaa ja alueen keskiosassa sijaitsevat vanhat hiekanottoalueet ovat tuhonneet lähes kokonaan kahden suon väliin jäävän

Kapiaharjun. Ohrakankaalla sekä sen pohjoispuolella sijaitsevalla Kyntösuonkankaalla on useita soita ja ne laajenevat pohjoiseen mentäessä laajoiksi suoalueiksi, jotka jatkuvat Kymijoen rantaan. Rannat on raivattu pelloiksi. Soiden väleissä on pienempiä hiekkakankaita sekä kallioalueita. Ohrakankaan pohjoisosassa ennen laajoja suoalueita on itä-länsisuuntainen kalliovyöhyke, joka alkaa Hurukselantien itäpuolelta ja jatkuu valtatie 15 viereen. Myös Ohrakankaan lentokentän lähellä Hurukselantien vieressä on kalliomaasto, jonka kaakkoisosassa on kivilouhos.

Valtatien 15 ympäristö on maastoltaan hyvin vaihtelevaa. Alueen eteläosassa on Tavastilan ja Saksalan vanhat kylät. Niiden välissä kulkee kapea Nummenjoki, jonka molemmat puolet on raivattu pelloiksi aina Juurikorpeen saakka. Jokilaakson itä- ja pohjoispuolella maasto on pääasiassa kivikkoista metsää, mutta paikoin alueella on pienempiä hiekka-alueita, jotka sijaitsevat soiden tai pienten jokihaarojen läheisyydessä. Näiden alueiden korkeus vaihtelee 15–40 metrin välillä. Valtatie 15 koillispuolella aivan kunnanrajan lähellä on myös muutamia jyrkkiä ja korkeita kallioita.

Nummenjoen ympäristön lisäksi Kymijoen varrella on laajoja peltoalueita Hurukselasta aina Laajakoskelle saakka. Myös Pernoon puolella joenranta on lähinnä peltoa. Peltojen keskellä on joitakin saarekemaisia hiekkakumpuja, joista osa on rakennettuja. Hurukselan ja Laajakosken välissä on myös osittain kivikkoinen ja osittain hiekkainen metsäalue, joka kohoaa yli 20 metriin. Alueella on useampia hiekkakuoppia, kuten myös alempana sijaitsevalla Laajakoskella, jossa lähes koko Laajakoskenharju on tuhottu hiekanoton yhteydessä. Myös Pernoossa on joitakin hiekkakuoppia. Näistä suurin osa sijaitsee Kymijoen varrella olevilla hiekkakummuilla. Pyhtäälle päin mentäessä maasto muuttuu Pernoon puolella paikoin hyvin kivikkoiseksi moreenisoraksi. Aivan kunnanrajan tuntumassa on myös suuria soita, ja näistä kunnan luoteisosassa sijaitseva Mustajärvensuo kuuluu Valkmusan kansallispuistoon.

Merenpinnan korkeus on noussut esihistorialliselta ajalta nykypäiviin tultaessa huomattavasti. Tämä vaikuttaa erityisesti siihen, että kivi- ja pronssikautiset muinaisjäännekohteet saattavat sijaita nykyisin melko kaukana vedenrajasta, vaikka ne ovat aikanaan olleet melko rantasidonniaisia. Kivikautiset asuinpaikat löytyvät kutakuinkin 30–15 metrin korkeuskäyriltä, siten, että vanhimmat kohteet ovat ylempänä kuin nuoremman kivikauden kohteet. Pronssikaudella rannankorkeus on ollut n. 12,5 metrin kohdalla, kun taas myöhemmän rautakauden lopulla oltiin jo melko lähellä nykyistä rannankorkeutta eli n. 5 metrissä. Vesistöhistoriaa on selvitetty tarkemmin Kotkan vuoden 2006 esihistoriallisia muinaisjäännekohteita koskevassa inventointiraportissa sivulla 6 (Vuoristo). Historiallisen ajan inventointiin rannansiirtyminen ja siihen liittyvät vaihtelut eivät juuri vaikuta, mutta tietoja on käytetty hyväksi saariston inventoinnissa, jonka yhteydessä etsittiin myös esihistoriallisia kohteita. Kohteita voidaan ajoittaa rannansiirtymiskronologian mukaan tiettyä aikaa nuoremmiksi. Tämä tarkoittaa sitä, että esimerkiksi 7,5 metrin korkeuskäyrän läheltä löytynyttä hautaröykkiöksi tulkittua muinaisjäännettä ei voida ajoittaa Kymenlaaksossa pronssikautiseksi, koska tiedetään, että kyseinen maanpinnan korkeus on ollut vielä tuolloin veden alla. Historiallisen ajan - ja jo rautakaudenkin asuinpaikkoihin on rannanläheisyyttä enemmän vaikuttanut hyvien viljelysmaiden sijainti lähistöllä, sillä maatalous oli peruselinkeino. Aikaisemmin kalastus oli yksi tärkeimmistä elinkeinoista.

1.3. KENTTÄTYÖMENETELMÄT

Inventoinnissa keskityttiin vanhojen kylätonttien paikkoihin sekä elinkeinohistoriallisiin muinaisjäännöksiin, kuten myllynpaikkoihin, kaskiröykkiöihin ja tiilenpolttoalueisiin sekä historialliseen tiestöön. Maastotöissä panostettiin uusien entuudestaan tuntemattomien muinaisjäännösten etsintään, mutta myös osa vanhoista tunnetuista kohteista tarkastettiin. Löytöjen pintapöimintää pystyttiin tekemään ainoastaan yhdessä kohteessa, sillä pellot olivat elokuussa vielä viljalla. Havaittuja löytöjä ei kerätty talteen. Kotkansaari rajattiin inventoinnin ulkopuolelle, koska alueella on tehty vuonna 2007 kaupunkiarkeologinen inventointi (Hakanpää).

Kenttätöitä edelsi arkistojen läpikäyminen ja erityisesti vanhan kartta-aineiston selvittäminen. Historialliset kartat asemoitiin peruskarttojen päälle, minkä perusteella valittiin tiettyjä alueita maastossa tarkastettaviksi. Tällaisia olivat mm. vanhojen kylätonttien paikat ja käytöstä jääneet tieosuudet. Vanhimpien karttojen asemointi oli osittain melko hankalaa, koska kiinnekohtia nykykarttoihin oli vaikea löytää.

Maastossa tarkastettiin vanhoissa kartoissa näkyvien alueiden lisäksi paikallisten asukkaiden tietoon perustuvia kohteita, kuten erilaisia kiveyksiä. Saaristossa käytiin vanhaan karttamateriaaliin perustuvan tiedon lisäksi läpi myös hautaröykkiöiden kannalta sopivia maastokorkeuksia. Löydettyjen kohteiden sijaintitiedot otettiin ylös GPS-paikantimella ja kohteet valokuvattiin. Osa löydettyistä muinaisjäännöksistä sijaitsee Suomen Puolustusvoimien alueella, minkä vuoksi kyseiset kohdetiedot annettiin Puolustusvoimien tarkastettaviksi.

Inventoiduilla alueilla tehtiin tarvittaessa koekuoppia sekä käytettiin maakairaa. Muinaisjäännösalueiden rajaaminen perustuu maastossa tehtyihin havaintoihin, kuten rakenteisiin ja arvioon siitä, kuinka laajalla alueella muinaisjäännös on voinut säilyä. Rajauksissa on käytetty hyväksi myös vanhoja karttoja.

Vanhoissa kylätonteissa ja kartanonpaikoissa on muinaisjäännökseksi toteamisen kohdalla käytetty kriteeriä, jonka mukaan niissä on täytynyt todennäköisesti säilyä vanhojen rakenteiden jäännöksiä nykyisen rakennuskannan lisäksi. Esimerkiksi vanhoissa kartoissa esiintyviä kylätontteja, jotka ovat nykyisin täyteen rakennettuja tai joihin on 1900–2000-lukujen vaihteessa rakennettu uusi asuintalo, ei ole kelpuutettu muinaisjäännöksiksi. Nykyinen rakentaminen muokkaa radikaalisti koko tonttia, koska ne kaivetaan kaivinkoneella lähes kokonaan auki melko syvälle nykyisestä maanpinnasta. Tämä aiheuttaa sen, ettei alueella ole voinut säilyä pintakerrosten alla muita rakenteita. Sen sijaan ennen rakentaminen on ollut huomattavasti kevyempää, sillä maata ei ole välttämättä muokattu juuri ollenkaan. Tämän vuoksi vanhojen kerrostumien säilyminen on todennäköisempää sellaisilla alueilla, joilla on säilynyt vielä 1800-luvun ja 1900-luvun alkupuolen rakennuskantaa.

Muinaisjäännösten ajoittamisessa käytetään karkeasti viittä eri periodia eli kivikausi, pronssikausi, rautakausi, keskiaika sekä uusi aika. Historiallisen ajan kohteiden ollessa kyseessä joudutaan käyttämään usein tarkemmin erittelemätöntä käsitettä ”historiallinen aika”, joka saattaa sisältää sekä keski- että uuden ajan. Tätä määrittelyä joudutaan käyttämään silloin, kun muinaisjäännöksestä ei voi varmuudella sanoa kumpaan aikakauteen se kuuluu. Usein kohde saattaa ajoittua molempiin, kuten esimerkiksi keskiajalla perustettu kylätontti, joka on ollut jatkuvasti asuttuna aina nykypäiviin saakka. Arkeologiassa käytetyt ajoitusjaksot on esitetty oheisessa taulukossa.

Periodi	Ajoitus
Kivikausi	9000–1300/1500 eKr.
Pronssikausi (varhaismetallikausi)	1300/1500–500 eKr.
Rautakausi	500 eKr.–1200/1300 jKr.
Keskiaika	1200/1300–1500 jKr.
Uusi aika	1500–1900 jKr.

Muinaismuistolaki rauhoittaa automaattisesti kaikki kiinteät muinaisjäännökset muistoina Suomen aikaisemmasta asutuksesta ja historiasta, jolloin niihin kajoaminen ilman asianmukaista lupaa on kielletty. Muinaismuistolain suojaamat kiinteät muinaisjäännökset luokitellaan Museovirastossa vakiintuneen käytännön mukaan kolmeen rauhoitusluokkaan seuraavasti:

- 1 = valtakunnallisesti tai alueellisesti merkittävä muinaisjäännös, jonka säilyminen on turvattava kaikissa olosuhteissa.
- 2 = kohteen määrittely edellyttää lisätutkimuksia, joiden jälkeen muinaisjäännös voidaan siirtää luokkiin 1 tai 3.
- 3 = muinaisjäännös on tuhoutunut tai hyvin epämääräinen.

Mahdolliset muinaisjäännökset ovat kohteita, jotka eivät tämän hetkisen tiedon perusteella täytä muinaisjäännöksen määritelmää, mutta jotka lisätutkimusten jälkeen voidaan mahdollisesti luokitella suojeltaviksi kiinteiksi muinaisjäännöksiksi. Nämä kohteet eivät siis ainakaan toistaiseksi ole muinaismuistolain tarkoittamia ja rauhoittamia suojelukohteita, mutta ne on hyvä ottaa maankäyttösuunnitelmissa huomioon siltä varalta, että alueelta saattaa tulla vastaan muinaisjäännökseen viittaavia rakenteita tai löytöjä. Suurin osa Pyhtäästä löydetystä muinaisjäännöksistä on arvioitu rauhoitusluokkaan 2. Tämä tarkoittaa sitä, että kohteissa on suoritettava tutkimuksia ennen kuin muinaisjäännösalueella voidaan suorittaa esim. maanmuokkausta. On muistettava, että muinaisjäännöksen luokan arviointi voi muuttua tutkimusten jälkeen ja se saattaa siirtyä 1-luokkaan, jolloin maankäyttösuunnitelmia joudutaan muuttamaan.

1.4. ALUEEN TUTKIMUSHISTORIA

Kotkan esihistorialliset muinaisjäännökset on inventoitu vuosina 2005–2006 (Vuoristo) ja tätä ennen 1960-luvun lopulla (Huurre). Lisäksi kunnassa on tehty useita esihistoriallisen ajan kaivauksia. Viime vuosina on kaivettu myös historiallisen ajan kohteita (Hakanpää 2004 -2006, Koivisto 2006–2007, Kykyri 2003–2005, Köngäs ja Väisänen 2007) ja lisäksi on tehty muutamia kartoituksia. Kaivaukset ovat liittyneet useimmiten Kotkan linnoituksiin, kuten mm. Kymminlinna ja Fort Katariinaan ja Ruotsinsalmen linnoituksiin. Lisäksi on tutkittu Ruotsinsalmen merisairaalan sekä sotilassairaalan paikkoja ja Kymmin kappelin sekä vanhan Kymenkartanon aluetta ja Mussalossa muutamia hiilimiilun paikkoja.

Historiallisen ajan muinaisjäännöksiin liittyvää koko kunnan kattavaa inventointia ei ole aiemmin tehty, mutta joitakin kohteita on käyty läpi vuosina 1966 ja 1968 (Ahvenisto). Tällöin on inventoitu Ruotsinsalmen linnoitukset sekä Kymminlinna. Inventointien yhteydessä on käyty läpi myös Kotkan vanhoja käytöstä poisjääneitä hautausmaita. Kotkansaaren kaupunkiarkeologinen inventointi (Hakanpää) ja sotahistoriallisten kohteiden inventointi (Lagerstedt) on tehty vuonna 2007.

2. KOTKAN ASUTUSHISTORIA

Kotkasta tunnetaan useita kivikauteen sekä myös joitakin varhaismetallikauteen ajoittuvia esihistoriallisia asuinpaikkoja, mutta rautakautiset asuinpaikat puuttuvat vielä kokonaan, vaikka kunnasta tunnetaankin joitakin rautakauteen ajoittuvia hautaröykkiöitä. Varhaisimmat kirjalliset lähteet Kotkan asutuksesta ovat vasta 1300–1400-luvuilta, mutta ne viittaavat kuitenkin tätä varhaisempaan asutukseen eli 1200-luvulle (Rosén 1960: 102). Todennäköisesti Kotkan asutus on jatkunut esihistorialliselta ajalta historialliselle, vaikka arkeologiset todisteet puuttuvatkin toistaiseksi. On mahdollista, että vanhat kylänpaikat ovat olleet käytössä jo rautakaudella, minkä vuoksi ne ovat saattaneet suureksi osaksi hävitä nykypäiviin tultaessa.

Itämeren on katsottu olleen jo rautakaudella tärkeä kauppareitti idän ja lännen välillä. Kiinteästi järjestäytyneiden saksalaisten kauppiaiden on todettu saapuneen keskiajan alussa Suomenlahden perukoille, jolloin Tallinnan saksalaiset saivat lujan otteen myös Suomen talouselämään. Kymijoki näytteli kalarikkaiden lohikoskiensa vuoksi tärkeää sijaa kaupankäynnissä. Saksalaisten lisäksi joen varteen asettuivat myös ruotsalaiset uudisasukkaat sekä savolaiset. Kotkan Saksalan eli entinen Nevitton kylä on ilmeisesti ollut aikanaan yksi keskuspaikka, jossa on hoidettu kalastukseen liittyvä kaupankäynti. Nevitton on tulkittu pohjautuvan saksalaisiin sanoihin ”neu” ja ”vitte”. Viimeksi mainitulla tarkoitettiin erioikeuksilla varustettuja kalastaja- ja kauppiasyhdyskuntia. Nevittoa ennen on Kotkassa ollut mahdollisesti vastaava yhdyskunta Korkeakoskella (Gildsby) tai Kymenkartanon luona (Kaupoma), mistä johtuu kylännimessä esiintyvä uutta tarkoittava etuliite. (Rosén 1960: 96–101.)

Kuten edellä on todettu, lohenkalastus muokkasi osittain Kotkan asutusta, mutta se ei ollut ainoa asutushistoriaan vaikuttanut seikka. Kymenlaakson sijainti oli keskeinen Ruotsin ja Venäjän poliittisessa sekä kirkollisessa valtataistelussa ja se vaikutti useita vuosisatoja Kotkan asutustilanteeseen. Nimistötutkimuksen

perusteella ruotsalainen uudisasutus on ulottunut Viipurinlahdelle saakka keskiajalla, kun taas 1500-luvun loppuun mentäessä talonpoikaisasutus on suomalaistunut (Rosén 1960: 103–104).

Nykyinen Kotka kuului keskiajalta aina 1600-luvun alkupuolelle Kymenkartanon ja Vehkalahten lääneihin. Läänien raja kulki Kymijoen Korkeakosken haaran kohdalta pohjois-eteläsuunnassa. Kymenkartanon lääniin kuuluivat kartanon lisäksi Hartiala eli Hartola, Karleby, Mussalo, Sallila eli Sutela, Kaukola, Pihkoo, Koivukoski, Parikkala, Tamsa, Korpilaby ja Kalliokoski. Kotkan Vehkalahten puoleisia kyliä olivat Huruksela, Ylänummi, Tavastila, Pisilä, Saksala, Marinkylä, Kaarniemi, Sunila, Helilä, Frenby/Gildsby, Eskola, Sukula, Osola, Laajakoski ja Kuutsalo. (Rosén 1960: 181, 254; Suomen asutus 1540-luvulla: 191–192.) Kaikki edellä mainitut kylät esiintyvät viimeistään 1500-luvun kirjallisissa lähteissä. Oheisesta taulukosta käy ilmi kylien taloluvut 1500-luvun puolivälissä sekä 1600-luvun alussa. Osa kylistä on saattanut joko yhdistyä tai jakautua myöhemmin, minkä vuoksi kaikilta vuosilta ei ole täsmällistä talolukua. Kylän kohdalle jätetty viiva ei siis tarkoita autioitunutta kylää.

Kylä (Kymenkartano)	1551	1558	1620	Kylä (Vehkalahti)	1544	1558	1620
Kymenkartano	1	1	-	Huruksela	12	13	12
Hartola	4			Ylänummi	6	9	10
Karleby (Lankila/Ruonala)	5	4	3	Tavastila	14	-	2
Mussalo	5	3	2	Pisilä	2	-	
Sallila (Sutela)	5	4	3	Saksala	11	6	7
Kaukola	4	5	5	Marinkylä	2	3	3
Pihkoo	2	2	3	Kaarniemi	7	10	
Koivukoski	4	3		Sunila	3	3	1
Parikkala (Parikka)	3	2	1	Helilä	5	7	7
Tamsa	4	4		Frenby/Gildsby	3	-	-
Korpilaby (Metsäkylä)	3	3	2	Eskola	10	10	6
Kalliokoski	3	4	1	Sukula	3	3	
Jäppilä	-	2	5	Osola	7	8	
Kurittula	-		5	Laajakoski (Korkeakoski)	5	5	11
Kierikkala	-	2	2	Kuutsalo	6	8	
Myllykylä	-	-	2				

(Rosén 1960: 181, 254; Mattila 1960: 305–379, 401; Suomen asutus 1540-luvulla 190–193.)

Kymenkartanon kylät ja suurin osa edellä mainituista Vehkalahten kylistä liitettiin vuonna 1642 perustettuun Kymin pitäjään (Mattila 1960: 288). 1600-luvun lopulla ja 1700-luvulla kylien taloluvut vähenivät talojen yhdistymisten ja autioitumisten vuoksi.

MUINAISJÄÄNNÖSKOHDELUETTELOT

3.1. LUETTELO ENTUUDESTAAN TUNTEMATTOMISTA KOHTEISTA

Kohdenro	Kohde	Muinaisjäännöstyyppi ja – ajoitus	Peruskartta	pkoo	ikoo	Z m mpy
1000 00 9414	KIRKONMAA ETELÄKÄRKI	hautapaikat, hautaröykkiöt, rautakautinen?	304102 Kirkonmaa	6695731	3503091	5–10
1000 00 9416	SAVILAHTI	hautapaikat, hautaröykkiöt, pronssikautinen	304102 Kirkonmaa	6699082	3503379	15– 17,5
1000 00 9420	RUISNIEMI	hautapaikat, hautaröykkiöt, pronssikausi?	304102 Kirkonmaa	6698732	3503869	12,5
1000 00 9421	RANKKI	hautapaikat, hautaröykkiöt, pronssi- ja/tai rautakautinen	302311 Rankki	6695311	3498092	10–15
1000 00 9440	LAUKKANIEMI 1	hautapaikat, hautaröykkiöt, rautakautinen	304103 Kuutsalo	6704174	3500785	2,5–5
1000 00 7885	LAUKKANIEMI 2	hautapaikat, hautaröykkiöt, rautakautinen	304103 Kuutsalo	6704465	3500771	5–10
1000 00 9448	SUURIKYLÄ PIIPARI	asuinpaikat, kylänpaikat, historiallinen	304103 Kuutsalo	6702966	3502303	2,5–5
1000 00 9467	AUTIONKYLÄ AUTIO	asuinpaikat, kylänpaikat, historiallinen	304103 Kuutsalo	6701865	3501376	5
1000 00 9465	ISO-HALSSI	hautapaikat, hautaröykkiöt, rautakautinen	304103 Kuutsalo	6702195	3500325	7,5
1000 00 9476	POHJANSUU	hautapaikat, hautaröykkiöt, rautakautinen	304103 Kuutsalo	6702548	3500191	5
1000 00 9575	ESKOLA VIRSUMÄKI	kivirakenteet, kellarit, historiallinen	302410 Karhula	6713789	3496400	10
1000 00 9575	LANGINKOSKI	kulkuväylät, sillanpaikat, historiallinen	302312 Kotka	6708819– 846	3493791– 850	2,5–5
1000 00 9577	MYLLYKYLÄ MERIRADIOKESKUS	asuinpaikat, kylänpaikat, historiallinen	302312 Kotka	6708187	3494224	2,5
1000 00 7709	LANKILA (KARLBY) LANGINPELTO	asuinpaikat, kylänpaikat, historiallinen	302312 Kotka	6708316	3493757	2,5–5
1000 00 9651	TAVASTILAN KARTANO	asuinpaikat, kartanot, historiallinen	302410 Karhula	6717747	3498959	5
1000 00 9656	HURUKSELA KAHRI	asuinpaikat, kylänpaikat, historiallinen	302408 Huruksela	6727393,	3486968	25
1000 00 9659	HURUKSELA JAAKKOLA	asuinpaikat, kylänpaikat, historiallinen	302408 Huruksela	6727331	3486960	25
1000 00 9660	HURUKSELA HIRVI	asuinpaikat, kylänpaikat, historiallinen	302408 Huruksela	6727175	3487166	22,5
1000 00 9661	HURUKSELA PURTILO	asuinpaikat, kylänpaikat, historiallinen	302408 Huruksela	6727632	3487763	27,5
1000 00 9662	HURUKSELA VANHA- MATTILA	asuinpaikat, kylänpaikat, historiallinen	302408 Huruksela	6727548	3487889	25
1000 00 9664	HARAKKAVUORI	kivirakenteet, röykkiöt, ajoittamaton	304201 Summa	6713911	3500514	22,5
1000 00 9666	KAARNIEMEN KARTANO	asuinpaikat, kartanot, historiallinen	304201 Summa	6714825	3500011	10
1000 00 9667	ESKOLA KANTA- MARTTILA	asuinpaikat, kylänpaikat, historiallinen	302410 Karhula	6712977	3495708	7,5–10
1000 00 9668	PERNOO MIKKOLA	asuinpaikat, kylänpaikat, historiallinen	302410 Karhula	6717820	3490293	17,5– 20
1000 00 9669	SUTELA (SALLILA)	asuinpaikat, kylänpaikat, historiallinen	302410 Karhula	6710555	3493474	5
1000 00 9670	SIIKAKOSKI MUNKHOLMA	kulkuväylät, sillanpaikat, historiallinen	302410 Karhula	6711709	3493000	7

Kiinteät muinajäännökset on kirjoitettu mustalla ja mahdolliset muinajäännökset harmaalla.

3.2. LUETTELO ENTUUDESTAAN TUNNETUISTA HISTORIALLISEN AJAN KOHTEISTA JA TARKASTETUISTA ESIHISTORIALLISEN AJAN KOHTEISTA

Kohdenro	Kohde	Muinaisjäännöstyyppi ja – ajoitus	Peruskartta	pkoo	ikoo	Z m mpy
1000 00 2361	LEHMÄSAARI 1	hautapaikat, hautaröykkiöt, rautakautinen	302312 Kotka	6701307	3499221	10
1000 00 2362	LEHMÄSAARI 2	hautapaikat, hautaröykkiöt, rautakautinen	302311 Rankki	6699538	3499512	5
1000 00 2363	LEHMÄSAARI 3	hautapaikat, hautaröykkiöt, rautakautinen	302311 Rankki	6699788	3499370	10
1000 00 7373	TÖYTERKALLIO 1	hautapaikat, hautaröykkiöt, pronssikautinen	302410 Karhula	6714544	3490172	42,5–45
1000 00 7373	TÖYTERKALLIO 2	hautapaikat, hautaröykkiöt, pronssikautinen	302410 Karhula	6714620	3490274	47,5
1000 00 2447	KUUTSALO AUTIONKYLÄ	kivirakenteet, kiviadat, historiallinen	304103 Kuutsalo	6701670	3501540	5
1000 00 5932	HEINLAHTI	kivirakenteet, rajakivet, historiallinen	302312 Kotka	6709444	3490490	
1000 00 5935	NORSSAARI	taide- ja muistomerkit, hakkaukset, uusi aika	302312 Kotka	6705247	3495659	
1000 00 6106	MANSIKKALAHTI	taide- ja muistomerkit, hakkaukset, historiallinen	302312 Kotka	6704480	3497330	2,5
1000 00 6107	SALAKANNIEMI	taide- ja muistomerkit, hakkaukset, historiallinen	302312 Kotka	6705020	3495530	2,5
1000 00 6108	JUMALNIEMI	taide- ja muistomerkit, hakkaukset, historiallinen	302312 Kotka	6709400	3496080	5–10
1000 00 6112	SIIKAKOSKI	taide- ja muistomerkit, hakkaukset, historiallinen	302410 Karhula	6711710	3493040	2
1000 00 6113	VARISSAARI	taide- ja muistomerkit, hakkaukset, historiallinen	302312 Kotka	6703750	3497645	1–4
1000 00 6114	SAMMALSAARI	kivirakenteet, rajamerkit, historiallinen	302312 Kotka	6702000	3491670	10
1000 00 6951	MUSSALO LAVAKALLIO	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut, historiallinen	302312 Kotka	6704100	3493485	13–14
1000 00 6952	MUSSALO TAKAKYLÄ 1	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut, historiallinen	302312 Kotka	6703750	3493780	6–10
1000 00 6953	MUSSALO TAKAKYLÄ 2	kivirakenteet, kiviadat, historiallinen	302312 Kotka	6703679	3493715	7
1000 00 6954	MUSSALO TAKAKYLÄ 3	kivirakenteet, kiviadat, historiallinen	302301 Kotka	6703828	3493574	7
1000 00 6955	MUSSALO PALASKYLÄNLAHTI	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut, historiallinen	302312 Kotka	6703400	3494444	5
1000 00 7079	MUSSALO ETUKYLÄ	kivirakenteet, kiviadat, historiallinen	302312 Kotka	6703930	3493180	4,5
1000 00 7080	RISTINKALLIO	taide- ja muistomerkit, hakkaukset, historiallinen	302410 Karhula	6714620	3497730	37,5
1000 00 7240	VANHA KYMINKARTANO	asuinpaikat, kartanot, keskiaikainen	302410 Karhula	6711160	3494333	10

Kohdenro	Kohde	Muinaisjäännytystyyppi ja – ajoitus	Peruskartta	pkoo	ikoo	Z m mpy
1000 00 7241	HOVINKOSKI	työ- ja valmistuspaikat, kalastuspaikat, historiallinen	302410 Karhula	6711232	3494269	0–2,5
1000 00 7242	KYMIN KAPPELI	hautapaikat, hautausmaat, keskiaikainen	302410 Karhula	6710980	3494520	5
1000 00 7243	RANTATIILITEHDAS	teollisuuskohteet, tiiliruukit, historiallinen	302410 Karhula	6710822	3494684	2,5
1000 00 7244	NIITYTIILITEHDAS	teollisuuskohteet, tiiliruukit, historiallinen	2410 Karhula	6711382	3494000	2,5–5
1000 00 7378	AHVIONKOSKI	taide- ja muistomerkit, kalliomaalaukset, uusi aika	302408 Huruksela	6724560	3486660	25,5
1000 00 7608	KARHULA HÄRKÄVUORI	hautapaikat, hautausmaat, historiallinen	302410 Karhula	6711140	3495170	10– 12,5
1000 00 7609	KOTTARAISENTIE 20	hautapaikat, hautausmaat, historiallinen	302312 Kotka	6707600	3495160	2,5
1000 00 7610	SOKERITEHDAS	hautapaikat, hautausmaat, historiallinen	302312 Kotka	6706800	3495620	5
1000 00 7611	MUSSALO SANTANIEMI	hautapaikat, hautausmaat, historiallinen	302312 Kotka	6704220	3495100	2,5
1000 00 7614	TYLLIKIVI	kivirakenteet, rajamerkit, historiallinen	302408 Huruksela	6727720	3486600	22,5
1000 00 7873	SANTALAHTI	kivirakenteet, kivimuurit, historiallinen	302312 Kotka	6700863	3493321	5
1000 00 7877	KOPPELI	työ- ja valmistuspaikat, hiilimiilut, historiallinen	302410 Karhula	6716881	3497509	27,5
1000 00 7884	SUURIKYLÄ	maarakenteet, painanteet, historiallinen	304103 Kuutsalo	6703268	3502425	5
1000 00 7889	HEPOSUONPELTO	löytöpaikat, irtolöytöpaikat, historiallinen	302408 Huruksela	6727561	3486600	25

Kiinteät muinaisjäännökset on kirjoitettu mustalla ja mahdolliset muinaisjäännökset harmaalla.

4. YHTEENVETO

Kotkassa tehtiin kesällä 2007 yhteensä 2,5 viikon pituinen kuntainventointi, jonka tarkoituksena oli selvittää Kotkan historiallisen ajan muinaisjäännöksiä sekä käydä läpi saarissa sijaitsevia entuudestaan tuntemattomia esihistoriallisia ja historiallisia muinaisjäännöksiä. Mantereen esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi on tehty Kotkassa jo aikaisemmin, vuosina 2005–2006. Kotkan kuntainventointi liittyi laajempaan, koko Etelä-Kymenlaaksoa koskevaan inventointihankkeeseen ja sen kustannuksista vastasivat Museoviraston lisäksi Kotkan kunta, Euroopan aluekehitysrahasto ja Kaakkois-Suomen tiepiiri.

Kotkasta tunnettiin ennen inventointia yhteensä 36 historiallisen ajan kohdetta sotahistorialliset kohteet pois luettuina. Kesän 2007 inventoinnin jälkeen niitä tunnetaan yhteensä 53 eli muinaisjäännökset kasvoivat 17 kohteella. Suurin osa näistä oli vanhoja kylän- tai kartanonpaikkoja, jotka vanhimmillaan menevät todennäköisesti keskiaikaan. Lisäksi Kotkasta löydettiin 8 esihistoriallista hautaröykkiökohdetta sekä yksi ajoittamaton kiviröykkiö. Kaiken kaikkiaan Kotkasta tunnetaan nykyisin 222 muinaisjäännöstä. On kuitenkin muistettava, että muinaisjäännösluku ei ole lopullinen, sillä inventoinnissa ei pystytty koskaan käymään koko kuntaa täysin kattavasti läpi. Historiallisen ajan kohteista on saattanut jäädä huomioimatta erityisesti metsissä sijaitsevia kohteita, kuten erilaisia työ- ja valmistuspaikkoja. Tähän ryhmään kuuluvat mm. hiilimiilut ja tervanpolttopaikat, joiden etsimiseen vanhasta karttamateriaalista ei ole juuri apua. On myös

todennäköistä, että entuudestaan tuntemattomia esihistoriallisia kohteita tulee löytymään Kotkasta jatkossakin. Uusien muinaisjäännösten löytymiseen saattaa vaikuttaa tulevaisuudessa tiedon lisääntyminen ja tutkimuksellisten seikkojen muuttuminen. Tästä huolimatta nykyistä tietoa Kotkan muinaisjäännöstilanteesta voidaan kuitenkin pitää hyvänä ja sen pohjalta voidaan toimia eri maankäyttösuunnitelmien yhteydessä.

Uusien muinaisjäännösten etsimisessä käytettiin apuna historiallista kartta-aineistoa ja muita kirjallisia lähteitä, joista käyvät ilmi vanhat kylät ja niiden sijainnit. Saaristossa käytiin läpi myös muinaisia rantakorkeuksia esihistoriallisten muinaisjäännösten löytämiseksi. Saarista ehdittiin käydä läpi Kirkonmaa, Kuutsalo, Rankki sekä Lehmäsaari. Kuutsalooa inventoitiin jo vuonna 2006, mutta silloin saaresta ehdittiin käydä läpi vain murto-osa. Kokonaan saarta ei voida vielääkään pitää tarkastettuna sen laajuuden vuoksi. Myöskään Kirkonmaata ei ole ehditty tarkastaa kokonaan. Kirkonmaa ja Rankki kuuluvat Puolustusvoimille, ja on muistettava, että mikäli niissä sijaitsevia muinaisjäännöksiä joudutaan tutkimaan tarkemmin, tulee Puolustusvoimiin olla yhteydessä hyvissä ajoin (n. 6 vkoa) ennen tutkimusten aloittamista.

Kotkan historiallisen ajan asutuksen yleispiirteenä voidaan todeta, että asuinpaikat ovat sijainneet aikanaan Kymijoen varrella. Keskiajalla ja 1500–1600-luvuilla perustetut kylät ovat edelleenkin asuttuja ja suurin osa niistä on säilyttänyt vanhan nimensä. Osa vanhoista kylistä on sulautunut yhteen ja osa on jäänyt kaupungin laajentumisen jalkoihin, säilyttäen kuitenkin nimensä vielä kaupunginosana. Moni vanhoista kyläpaikoista on nykyisin melko täyteen rakennettuja, vaikka ne eivät sijaitsisikaan kerrostaloalueella. Kotkassa on kuitenkin säilynyt vielä joitakin kyliä, joissa vanhat rakennukset ja kylänraitit ovat säilyneet tai asutus on siirtynyt vanhan kyläpaikan viereen. Tällaisia ovat mm. Sutela, Huruksela, Pernoo ja Lankila. Näissä vanhan asutuksen jäännökset ovat todennäköisesti säilyneet hyvin, kun taas äskettäin uusiorakennetuilla kylätonteilla mahdollisuudet vanhojen rakenteiden jäännösten säilymiseen ovat hyvin vähäisiä. Hyvin säilyneiden kyläpaikkojen säilymiseen tulisikin kiinnittää tulevaisuudessa huomiota. Suurin vaara näiden tuhoutumiseen on raskas uudisrakentaminen, jonka yhteydessä maata kaivetaan laajalta alueelta kaivinkoneella pois.

Matkailun kannalta Kotkan historiallisen ajan muinaisjäännösten tarjoamat näkymät ovat vähäisiä, sillä mahdolliset säilyneet rakenteet ovat pääosin maan alla, eikä kohteissa ole juuri konkreettista nähtävää. Lisäksi vanhat kyläpaikat ovat edelleenkin asuttuja, joten pihamailla tähyilevät turistit eivät ole välttämättä kovin toivottujakaan. Hurukselan Kahrinmäki tarjoaa kuitenkin vanhan kylän ilmapiiriä ja kylänraittia. Paikka on helposti saavutettavissa, sillä alueella on tarjolla myös majoituspalveluita. Esihistoriallisista kohteista elämyksiä tuovat hautaröykkiöpaikat, joista esimerkiksi kesällä 2007 Kuutsalosta löydetyt muinaisjäännösalueet ovat kaikkien saavutettavissa. Myös mantereella on Höyterin pronssikautinen röykkiöalue, jota onkin esitelty jonkin verran paikan päällä olevissa infotauluissa.

5. MUINAISJÄÄNNÖSKOhteET

5.1. ENTUUDESTAAN TUNTEMATTOMAT KOhteET

KIRKONMAA ETELÄKÄRKI

1000 00 9414

PERUSTIEDOT KOhteESTA

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: hautapaikat

Tyypin tarkenne: hautaröykkiöt

Ajoitus: rautakautinen?

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6695731, ikoo 3503091, z = 5–10 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 11,8 km kaakkoon

Peruskartta: 304102 Kirkonmaa

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 30.7.2007

Kuvat: 125803: 1–2, digi 1

Karttaotteet: peruskartta

Kohde sijaitsee Kirkonmaan eteläkärjessä Puolustusvoimien alueella. Paikalla on laaja avokallioalue ja muinaisjäännöksen eteläpuolella kallio laskee jyrkästi rantaan. Röykkiön pohjoispuolella on useita sotavarustuksia ja lohkotuista kivistä koostuvia rakenteita. Röykkiö on soikeahko n. 2 x 3 m kokoinen matala pyöreistä 15-20 cm kokoisista luonnonkivistä koostuva latomus, jonka päälle on asetettu myöhemmin muutamia 40-50 cm kokoisia lohkottuja kiviä. Luonnonkivet ovat sammalen peittämiä ja niiden keskellä kasvaa vanha kataja. Lisäksi niiden päällä on männyn lahonnut kanto. Kyseessä on todennäköisesti rautakauteen ajoittuva hautaröykkiö.

*Kuva 1. Eteläkärjen matala röykkiökiveys. Päällä muutama lohkottu kivi. Etelästä.
Kuv. K. Vuoristo.*

SAVILAHTI**1000 00 9416**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: hautapaikat

Tyypin tarkenne: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 5

Koordinaatit: pkoo 6699082, ikoo 3503379, z = 15–17,5m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit = röykkiön 3 koordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 9,2 km kaakkoon

Peruskartta: 304102 Kirkonmaa

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 30.7.2007

Kuvat: 125803: 3–10, digi 2–8

Karttaotteet: peruskartta

Muinaisjäänösalue sijaitsee Kirkonmaan koillisniemekkeen pohjoisosassa sijaitsevalla kalliolla. Kallio viettää lounaaseen ja sen ympärillä kasvaa mäntymetsää. Paikan pohjoispuolella on kesämökkejä. Kallionpäältä on näkyvyys sekä lännessä että pohjoisessa merelle.

Muinaisjäänös koostuu viidestä kiviröykkiöstä, joita on myöhemmin muokattu mahdollisesti sotavarustuksiksi, sillä ne muistuttavat hieman muodoltaan rannikkotykkiasemia. Alkuperäisinä sotavarustuksina niitä ei kuitenkaan voida pitää mm. koon puolesta, sillä vastaavan muotoisten puolustusvarustusten koko on huomattavasti suurempi. Kiveysten päällä olevat muutamat irtonaiset vajerit viittaavat kuitenkin johonkin myöhäisempään käyttöön. Röykkiö 4 saattaa olla tehty kokonaan myöhemmin, sillä se poikkeaa rakenteeltaan muista. Se on saatettu rakentaa muista röykkiöistä poistetuista kivistä.

Röykkiö 1 (6699109 / 3503397) on halkaisijaltaan n. kuusi metriä ja sen keskellä on reilun kahden metrin levyinen aukko, josta kivet on poistettu kallioon saakka. Myös kiveyksen itäreunasta on poistettu osittain kiviä noin metrin levyiseltä alueelta. Pyöreään röykkiön kehällä olevat kivet ovat pyöreähköjä luonnon muovaamia ja ne ovat halkaisijaltaan 20–50 cm. Kiveyksen korkeus on n. 50 cm.

Röykkiön 2 (6699105 / 3503375) halkaisija on 5–6 metriä ja sen keskellä on noin metrin levyinen aukko. Latomuksen korkeus on 30–50 cm. Pyöreään kiveyksen päällä kasvaa kaksi mäntyä ja koivuntaimia. Röykkiön kivien koko on sama kuin edellä mainitussakin.

Röykkiö 3 (6699082 / 3503379) on muodoltaan soikeahko ja se on 6–7 m halkaisijaltaan. Kiveyksen korkeus on 50–70 cm. Röykkiön keskellä on 2–4 metrin kokoinen aukko. Kivet ovat samankokoisia kuin röykkiöissä 1 ja 2. Niiden päällä ja pintakivien välissä on rautalankaa.

Röykkiöt 4 ja 5 ovat muodoltaan ja rakenteeltaan hieman epämääräisempiä kuin muut kiveykset. Röykkiössä 4 (6699065 / 3503380) kivet ovat irtonaisempia ja ne ovat kasattu isompien kivien varaan. Rakenteessa on myös selkeä kulkuaukko. Rakenteen halkaisija on 3–4 m ja korkeus 60–70 m. Kivien koko vaihtelee. Röykkiössä 5 (6699058 / 3503386) on myös selvä kulkuaukko ja kivien koko vaihtelee. Halkaisijaltaan röykkiö on noin 6 m.

Kuva 2. Röykkiö 1. Luoteesta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 3. Röykkiö 1. Kaakosta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 4. Röykkiö 2. Länsiluoteesta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 5. Röykkiö 3. Länsiluoteesta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 6. Röykkiö 3. Länsiluoteesta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 7. Röykkiö 4. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 8. Röykkiö 5. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.

RUISNIEMI**1000 00 9420**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: hautapaikat

Tyypin tarkenne: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 2

Koordinaatit: pkoo 6698732, ikoo 3503869, z = 12,5 m mpy

Koordinaattiselite: röykkiön 1 keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta 9,8 km kaakkoon

Peruskartta: 304102 Kirkonmaa

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 30.7.2007

Kuvat: mv 125803: 11–13, digi 9–13

Karttaotteet: peruskarttaote

Lähteet: Kriiska, Aivar & Tvauri, Andres 2007. Viron esihistoria. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 1105. Helsinki.

Kohde sijaitsee Kirkonmaan koillisniemekkeen kaakkoisosassa sijaitsevalla jyrkästi merestä kohoavalla kalliolla, jonka takana kasvaa mäntymetsää. Merenrantaan on rakennettu useampia kesämökkejä. Kallion itäosassa on 20–60 cm kokoisista luonnonkivistä ladottu kaksiosainen kiveys (röykkiö 1). Rakenne muodostuu kahdesta rinnakkaisesta pitkulaisesta ja sisäänpäin kaartuvasta noin metrin korkuisesta, 10–11 m pitkästä ja 1,5 m leveästä röykkiöstä, joita yhdistää kaksi pyöreää ja matalaa, halkaisijaltaan n. 3 metrin levyistä kiveystä. Kokonaisuudessaan röykkiö muodostaa pyöreän rakenteen. Vastaavanlaisia latomuksia on löytynyt viereiseltä saarelta eli Kuutsalosta vuonna 2006. Rakenteen sijainti vastaa pronssikautisia hautaröykkiöitä. Röykkiöstä lounaaseen metsänreunassa on kaksi pitkää muurimaista kiveystä, jotka vaikuttavat melko uusilta rakenteilta. Niiden päällä on metallilankaa.

Röykkiöstä 1 78 metriä länsilounaaseen sijaitsee kallion korkeimmalla kohdalla säännöllisen pyöreä ja tasapintainen n. 40 cm korkea kiveys, jonka halkaisija on n. 5 metriä (röykkiö 2: 6698701 / 3503796). Latomuksen keskellä on matala painanne. Kivet on ladottu kahteen kerrokseen. Kiveys on lähes kokonaan sammalen ja heinän peitossa ja lisäksi sen päällä muutama kelomänty. Röykkiö muistuttaa muodoltaan ja kooltaan virolaisia pronssikautteen ajoittuvia paasiarkkuhautoja (Kriiska & Tvauri 2007: 101).

Rakenteiden määrittäminen varmuudella pronssikautisiksi vaatisi tarkempia tutkimuksia.

Kuva 9. Rökkiö 1. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 10. Rökkiö 1. Lännestä. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 11. Rökkiö 1. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo.

*Kuva 12. Muurimaiset kiveykset metsänlaidassa, taustalla erottuu röykkiö 1. Lounaasta.
Kuv. K. Vuoristo.*

Kuva 13. Röykkiö 2. Koillisesta. Kuv. K. Vuoristo.

RANKKI**1000 00 9421**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: hautapaikat

Tyypin tarkenne: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssi- ja/tai rautakautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6695311, ikoo 3498092, z = 10–15 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta 10,7 km eteläkaakkoon

Peruskartta: 302311 Rankki

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 31.7.2007

Kuvat: mv 125803: 14–17, digi 14–17

Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Rankin eteläosaan jatkuvalla avokallioalueella. Kallio laskee jyrkästi lounaaseen päin ja muinaisjäänös sijaitsee pienessä notkelmassa kalliorinteessä. Myös sen kaakkoispuolella on jyrkänne. Alueelta on hyvä näkyvyys kauas merelle.

Paikalla on pyöreistä luonnonkivistä ladottu soikeahko 2 x 5 metrin kokoinen ja n. 30 cm korkea kiveys, joka on osin tuhoutunut. Röykkiön päällimmäiset kivet eivät ole alkuperäisellä paikallaan ja osa kivistä on vierinyt länsipuolella olevaan notkelmaan. Latomuksen pohjoispäässä osa kivistä on sammalen ja heinän peitossa, mutta muuten kivet ovat paljaita ja osin myös hajonneita. Kivien välissä on turvetta ja päällä muutama lahonnut kanto. Kiveyksen päältä on todennäköisesti menty jollain raskaammalla koneella. Sen länsipuolella on pieni rotko, jota on täytetty poratuilla lohkokivillä. Röykkiön lounaispuolella on pieni n. 1,5 m halkaisijaltaan oleva kiveys, johon on saatettu ottaa kiviä viereisestä latomuksesta. Kyseessä voi olla myös pienempi röykkiö.

Muinaisjäänöshavainnosta on tehty ilmoitus vuonna 2002, jolloin everstiluutnantti evp. Kalevi Reiman ilmoitti Kymenlaakson maakuntamuseolle kiviröykkiöstä Rankissa. Reiman toimitti museolle valokuvia kohteesta sekä sen sijaintikartan. Röykkiö piti tarkastaa vuoden 2003 kuluessa, mutta sitä ei ole ehditty tehdä. Maakuntamuseo välitti kohteesta tiedot Museovirastolle vuoden 2007 inventointia varten. Inventointihavaintoja vaikeutti myrskyisä sää, joka teki mm. kohteen kuvaamisen haasteelliseksi.

Kuva 14. Rankin osittain tuhoutunut röykkiö. Kiveys jatkuu pensaikkoon. Itäkaakosta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 15. Rankin osittain tuhoutunut röykkiö. Vasemmalla näkyy pienempi kiveys ja edustalla lohkoituilla kivillä täytetty rotko. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 16. Näkymä röykkiöltä. Pohjoisesta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 17. Näkymä röykkiöltä. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.

LAUKKANIEMI 1**1000 00 9440**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: hautapaikat

Tyypin tarkenne: hautaröykkiöt

Ajoitus: rautakautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6704174, ikoo 3500785, z = 2,5–5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 4 km kaakkoon

Peruskartta: 304103 Kuutsalo

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 9.8.2007

Kuvat: mv 125803: 33, digi 31

Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Kuutsalossa Laukkaniemen itäpuolella metsässä. Paikan luoteispuolella kasvaa kuusta ja koivua ja kaakkoispuolella on tehty metsähakkuita.

Alueella on halkaisijaltaan 30–40 cm kokoisista luonnonkivistä ladottu nelikulmainen kivilatomus, joka on hieman romahtanut kaakkoissivun keskeltä. Latomus on kooltaan n. 2 x 4 m ja sen korkeus on vajaan metrin. Kivet on aseteltu neljään kerrokseen. Sammalen peittämä rakenne on koillis-lounassuuntainen. Kohteesta n. 250 metriä pohjoiseen on useita vastaavanlaisia röykkiöitä (Laukkaniemi 2). Kyseessä on todennäköisesti rautakautinen hautaröykkiö.

Kuva 31. Laukkaniemi 1. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.

LAUKKANIEMI 2**1000 00 7885**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: hautapaikat

Tyypin tarkenne: hautaröykkiöt

Ajoitus: rautakautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 12

Koordinaatit: pkoo 6704465, ikoo 3500771, z = 5–10 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit (= röykkiön 7 koordinaatit)

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 3,7 km kaakkoon

Pinta-ala:

Peruskartta: 304103 Kuutsalo

ARKISTOTIEDOT

2006 Katja Vuoristo, inventointi (raportissa nimellä Laukkaniemi)

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 9.8.2007

Kuvat: mv 125803: 34–46, digi 32–37

Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Kuutsalossa Laukkaniemen koillispuolella metsäisellä niemekkeellä kesämökkien läheisyydessä. Niemekkeen kärjessä on tehty metsän harvennusta. Paikasta saatiin vihiä saaren asukkaalta vuonna 2006 Kotkan inventoinnin yhteydessä, mutta tällöin aluetta ei ehditty tarkastaa. Kohteen sijainti arvioitiin silloin lähemmäksi Laukkaniemeä. Kohteesta n. 250 etelään on yksi samantyyppinen röykkiö (Laukkaniemi 1).

Paikalla on yhteensä 12 kivilatomusta, jotka ovat lähimmillään merenrannasta n. 50 metrin päässä. Kauimmaisat sijaitsevat n. 170 metrin päässä merestä. Merta lähimpänä ovat kaksi röykkiötä poikkeavat muodoltaan muista, sillä ne ovat matalampia ja pyöreämpiä, kun taas muut ovat enemmän neliön tai suorakaiteen muotoisia. Röykkiöitä on pääasiassa kahta kokoa: n. 2,5 x 2,5 m ja 2 x 4-5 m. Niiden korkeus on 0,8-1 metriä. Kiveykset on ladottu 4-5 kerrokseen ja monissa reunakivet ovat isompia kuin keskellä. Reunakivien halkaisija on 40-60 cm. Kivet ovat pyöreitä luonnonkiviä ja yleensä sammalen peittämiä. Osa latomuksista on päältä tasaisia ja osa hieman kumpumaisia.

Röykkiöt sijaitsevat niemekkeen korkeimmalla kohdalla ja sen rinteillä sekä myös hieman alempana tasaisemmalla maalla. Yksi röykkiöistä sijaitsee sähkölinjan vieressä ja sen päälle on kasattu kivilohkareita, latomus on kuitenkin säilynyt alla melko hyvin.

Röykkiö 1 (6704414 / 3500666) sijaitsee rannan lähellä olevan niemekkeen eteläreunassa. Röykkiö on matala n. 3 x 2 m kokoinen soikeahko pohjois-eteläsuuntainen kiveys, joka on ladottu halkaisijaltaan n. 40 cm kokoisista luonnonkivistä. Röykkiön päällä kasvaa sammalta ja varpuja.

Röykkiö 2 (6704458 / 3500649) sijaitsee rannan läheisellä niemekkeellä. Sammalen peittämä latomus on muodoltaan neliömäinen ja sen koko on n. 2,5 x 2,5 m. Kiveyksen korkeus on n. 60 cm. Röykkiö on kasattu halkaisijaltaan n. 40 cm:n kokoisista kivistä, osa on hieman pienempiä.

Röykkiö 3 (6704425 / 3500809) on ladottu halkaisijaltaan n. 30-40 cm:n kokoisista luonnonkivistä. Sen päällä kasvaa jäkälää, jota on valunut myös kivien väleihin. Latomuksen koko on n. 2,5 x 2,5 m ja sen korkeus on n. 80 cm. Kivet on ladottu 4-5 kerrokseen. Röykkiö sijaitsee metsäisen mäen päällä.

Röykkiö 4 (6704421 / 3500784) on kooltaan n. 2,5 x 2,5 m ja sen korkeus on noin 80 cm. Kivien koko on reunoilla 40-60 cm ja keskellä 15-30 cm, kivet on ladottu 4-5 kerrokseen. Röykkiön päällä kasvaa jäkälää, jota on valunut myös kivien väleihin. Latomus sijaitsee metsäisellä niemekkeellä.

Röykkiö 5 (6704439 / 3500795) sijaitsee metsäisellä niemekkeellä. Latomus on kooltaan n. 2,5 x 2,5 m ja sen korkeus on n. 80 cm. Röykkiö on muodoltaan neliömäinen ja päältä hieman kumpumainen ja se on sammalen peittämä. Kivien koko on halkaisijaltaan 20–40 cm ja niitä on ainakin viidessä kerroksessa. Suurimmat kivet ovat reunoilla.

Röykkiö 6 (6704447 / 3500781) on lähes kokonaan sammalen peittämä n. 2,5 x 2,5 m kokoinen latomus, jonka korkeus on n. 80 cm. Kivet on ladottu 4-5 kerrokseen ja niiden koko on reunoilla 40–60 cm. Röykkiö sijaitsee metsäisellä niemekkeellä.

Röykkiö 7 (6704465 / 3500771) on suorakaiteen muotoinen ja kooltaan n. 2,5 x 5 m. Sen korkeus on n. metrin ja kivet ovat useammassa kerroksessa. Päältä kiveys on kumpumainen. Latomus on kaakko-luodesuuntainen ja lähes kokonaan sammalen peitossa. Röykkiö sijaitsee metsäisen niemekkeen rinteessä.

Röykkiö 8 (6704427 / 3500755) on suorakaiteen muotoinen ja se on lähes kokonaan paljastunut kuivuneen ja murentuneen jäkälän alta. Latomus on pohjois-eteläsuuntainen ja kooltaan 2 x 5 m. Sen korkeus on n. 0,9 m. Kivet on ladottu 4-5 kerrokseen ja niiden koko on n. 40 cm. Kiveys on romahtanut hieman pohjois- ja länsisivuiltaan, mutta muuten tasainen sekä sivuilta että päältä. Kiveys sijaitsee metsäisellä niemekkeellä.

Röykkiö 9 (6704446 / 3500750) on suorakaiteen muotoinen kaakko-luode -suuntainen sammalen peittämä latomus, joka on kooltaan n. 2 x 3,5 m. Kivet on ladottu useampaan kerrokseen ja niiden koko on sivuilla 40–60 cm, päällä kivet ovat pienempiä. Röykkiön lounais- ja luodesivut ovat osin romahtaneet. Latomus sijaitsee metsäisen niemekkeen rinteessä.

Röykkiö 10 (6704505 / 3500755) on lähes kokonaan sammalen peittämä hieman kuperaseinäisen neliön muotoinen. Sen koko on n. 2 x 2 m ja korkeus on 0,8 m. Päältä röykkiö on kumpumainen. Latomus sijaitsee metsäisen niemekkeen luoteisreunassa lähellä kesämökkejä.

Röykkiö 11 (6704515 / 3500824) sijaitsee röykkiöistä 1–12 pohjoisimpana metsäisellä niemekkeellä kesämökkien takana. Latomus on suorakaiteen muotoinen ja kooltaan 2 x 4 m. Sen korkeus on n. 0,8 m ja kivien halkaisija on 30–40 cm. Kivet on ladottu 4 kerrokseen. Päältä sammalen peittämä röykkiö on pohjois-etelä -suuntainen.

Röykkiö 12 (6704498 / 3500818) on suorakaiteen muotoinen ja kooltaan n. 2 x 4 m. Alkuperäisen latomuksen korkeus on n. 0,8 m ja siihen käytettyjen kivien halkaisija on 20–40 cm. Kaakkoisosassa on röykkiön päälle kasattu isoja kivilohkareita ilmeisesti vieressä kulkevan sähkölinjan raivaamisen yhteydessä. Alkuperäisen röykkiön päällä on vielä näkyvissä sammalta ja kiveys näyttäisi säilyneen kivilohkareiden alla melko hyvin.

Kuutsalossa vastaavanlaisia kivilatomuksia löytyy yhteensä neljästä eri paikasta. Niiden sijaintikorkeus viittaa rautakautisiin hautaröykkiöihin. Muodoltaan samanlaisia nelikulmaisia ja suoraseinäisiä hautaröykkiöitä ei kuitenkaan tunneta muualta Suomesta, minkä vuoksi muinaisjäännösten lopullinen määrittely ja ajoitus voidaan varmistaa ainoastaan lisätutkimuksilla. Laukkaniemi 2 on Kuutsalon röykkiöalueista suurin ja parhaiten säilynyt ja sen säilyminen tulisi varmistaa myös tulevaisuudessa. Muinaisjäännösalue sijaitsee lähellä kokoajan kasvavaa kesämökkialuetta, minkä vuoksi se saattaa olla vaarassa tuhoutua osin.

Kuva 32. Röykkiö 2. Pohjoisesta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 33. Röykkiö 6. Pohjoisesta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 34. Röykkiö 7. Kaakosta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 35. Röykkiö 8. Lounaasta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 36. Röykkiö 9. Idästä. Kuv. K.Vuoristo.

Kuva 37. Röykkiö 10. Lounaasta. Kuv. K. Vuoristo.

SUURIKYLÄ PIIPARI**1000 009448**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat

Tyyppin tarkenne: kyläpaikat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6702966, ikoo 3502303, z = 2,5–5 m mpy

Koordinaattiselite: kellarikuoppien koordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 5,9 km luoteeseen

Pinta-ala:

Peruskartta: 304103 Kuutsalo

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 9.8.2007

Kuvat: mv 125803: 47, digi 38

Karttaotteet: peruskarttaote

Lähteet:

KA, MHA 124 9/1a, Kuutsalon verollepanokartta vuodelta 1776.

Alanen, Timo ja Kepsu, Saulo 1989. Kuninkaan kartasto Suomesta 1776–1805. Suomalaisen kirjallisuuden Seuran toimituksia 505. Tampere.

Autio, Veli-Matti 1989. Kuutsalo – saari Kotkan kupeessa. Erään luotsi-, laivuri- ja kalastajayhteisön historia. Kotka.

Mattila, Veikko 1960. "Pitäjän itsenäistymisestä Vanhan Suomen yhdistämiseen 1642–1812". Kymin historia I. Kouvola.

Kohde sijaitsee Kuutsalon Suurenkylän eteläniemen kärjessä vanhojen Seppälän ja Piiparin tilojen paikalla. Seppälän tila on todennäköisesti Kuutsalon toinen 1500-luvulta periytyvistä luotsitiloista, joka on tunnettu viimeistään 1670-luvulta lähtien Seppälä-nimisenä. Vuosisadan lopulla tila jakaantui kolmeen osaan ja vuonna 1730 Seppälän tilan toiselle puolikkaalle asettui Sigfrid (Sipi) Olavinpoika Piipari, josta tila sai nimensä. (Autio 1989:54, 57; Mattila 1960:359.) Kuutsalon vuoden 1776 verollepanokartan mukaan Seppälän ja Piiparin tilat ovat sijainneet Suurenkylän eteläniemessä (MHA 124 9/1a). Piipari on ollut tiloista itäisempi. Myös Kuninkaan kartastossa (1778–1805:58) tilat sijaitsevat niemen kärjessä.

Paikalle on rakennettu uusia rakennuksia rannan lähelle, mutta talojen takana eli pohjoispuolella on säilynyt vanhaa puutarha-alueita sekä sen reunassa neljä kellarikuoppaa, joista osaa on käytetty myöhemmin tunkiona. Kellarikuoppien itäpuolella on autioitunut tila (Jussila), jonka piha-alue on rehevöitynyt. Vanhan puutarhan ja pihan alueilla on saattanut säilyä kellarikuoppien lisäksi myös muita vanhempia rakenteita. Kohde sijaitsee Jussilan tilan lisäksi nykyisten Lampilan ja Karin tilojen alueilla. Kaikki em. tontit on erotettu Piiparista.

Digikuva 61. Jussilan tilan autioitunut pihamaa ja asuinrakennus. Pohjoisesta. Kuv. K. Vuoristo.

AUTIOKYLÄ AUTIO**1000 00 9467**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat

Tyyppin tarkenne: kylänpaikat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6701865, ikoo 3501376, z = 5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n.5,8 km kaakkoon

Pinta-ala:

Peruskartta: 304103 Kuutsalo

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 9.8.2007

Kuvat: mv 125803: 48–51, digi 39–42

Karttaotteet: peruskarttaote

Lähteet:

KA, MHA 124 9/1a, Kuutsalon verollepanokartta vuodelta 1776.

Alanen, Timo ja Kepsu, Saulo 1989. Kuninkaan kartasto Suomesta 1776–1805. Suomalaisen kirjallisuuden Seuran toimituksia 505. Tampere.

Autio, Veli-Matti 1989. Kuutsalo – saari Kotkan kupeessa. Erään luotsi-, laivuri- ja kalastajayhteisön historia. Kotka.

Mattila, Veikko 1960. "Pitäjän itsenäistymisestä Vanhan Suomen yhdistämiseen 1642–1812". Kymin historia I. Kouvola.

Kohde sijaitsee Kuutsalon Autionkylään vievän tien molemmilla puolilla. Paikalla on ollut vuoden 1776 verollepanokartan mukaan kaksi taloa: Autio ja Suutari. Näistä Autio on sijainnut tien päässä ja Suutari hieman kaakonpana. Aution on katsottu periytyvän Viloisen tilasta, joka on perustettu viimeistään 1500-luvulla. Talo on autioitunut 1570-luvulla ja 1630-luvulla Heikki Hannunpoika Hanski on ottanut haltuunsa Kuutsalon kaksi autiotilaa, joista perustettiin Kuutsaloon kolmas luotsitila. Näistä toinen oli Viloisen autio, jota kutsuttiin myöhemmin Vilolaksi. Vuonna 1675 Vilola jaettiin kahden uuden viljelijän kesken, ja Heikki Eerikinpoika Ruoti otti haltuunsa tilan toisen puolen. Ruotia kutsuttiin myöhemmin Autioksi, mikä johtuu luultavasti siitä, että vanhaa autiota alettiin viljellä uudestaan. (Autio 1989: 41; Mattila 1960: 358–359.)

1700-luvun karttojen perusteella Aution tila näyttäisi sijainneen paikalla, jossa on säilynyt myös nykypäiviin vanhojen rakenteiden pohjia (MHA 124 9/1a). Autionkylään johtavan tien lounaispuolella on kaksi vanhaa kivettyä kellarinpohjaa ja yksi uudempi pohja. Eteläisempi vanhoista kellarinjäänöksistä on holvattu tiilistä ja luonnonkivistä. Sen suuaukolla ja ulkoreunoilla on isoja luonnonkiviä ja rakenne on maan ja sammalen peitossa. Kellarin oviaukko on peitetty vanhan hetekan päädyllä. Toinen vanhoista kellarinraunioista sijaitsee uudemman kellarinpohjan vieressä. Paikalla on puiden ja risujen peittämän sortuneen kivikellarin jäännökset.

Vastapäätä kellarikuoppia on lohkotuista kivistä tehdyn navetanpohja tien vieressä. Navetan luoteispuolella on peltoraunio, joka sijaitsee kesannolla olevan vanhan pellon vieressä. Kauempana peltoa reunustaa kiviaita (Kuutsalo Autionkylä -niminen kohde).

Reilut 30 metriä navetanjäänöksistä kaakkoon on näkyvissä n. 7 m levyinen kivijalka, joka on todennäköisesti jatkunut noin viiden metrin päässä olevan asuinrakennuksen alle. Kuvien perusteella rakennus on ns. Pohjolan talo, jota on sanottu Kuutsalon vanhimmaksi taloksi. Sen iäksi on arvioitu yli 150 vuotta. Pohjola on toiminut aikoinaan saaren kestikievarina. (Autio 1989: 34–35.) Nykyisin tila tunnetaan Veikkolana. Kivijalan sisäpuoli erottuu terassimaisena heinää kasvavana tasanteena talon kaakkoispuolella.

Autionkylän vanhojen rakenteiden jäännökset muodostavat kylän asutuksesta kertovan kokonaisuuden, jota lisää peltoa reunustava kiviaita. Alueella on säilynyt myös käytössä olevia vanhoja rakennuksia eikä piha-alueita ei ole rakennettu myöhemmin täyteen, minkä vuoksi onkin todennäköistä, että paikalla on säilynyt myös muita maanpäälle näkymättömiä rakenteita.

Kuva 39. Aikoinaan kestikievarina toiminut ns. Pohjolan talo ja sen edustalla oleva kivijalka. Luoteesta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 40. Navetanraunio. Eteläkoillisesta. Kuv. k. Vuoristo.

Kuva 41. Tiiliholvatus kellarin jäännökset tien lounaispuolella. Koillisesta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 42. Kivirakenteinen risujen ja puiden peittämä kellarinraunio tien lounaispuolella. Pohjoisesta. Kuv. K. vuoristo.

ISO-HALSSI**1000 00 9465**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: hautapaikat

Tyyppin tarkenne: hautaröykkiöt

Ajoitus: rautakautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 4

Koordinaatit: pkoo 6702195, ikoo 3500325, z = 7,5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit (= röykkiön 3 koordinaatit)

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 4,9 km kaakkoon

Pinta-ala:

Peruskartta: 304103 Kuutsalo

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 9.8.2007

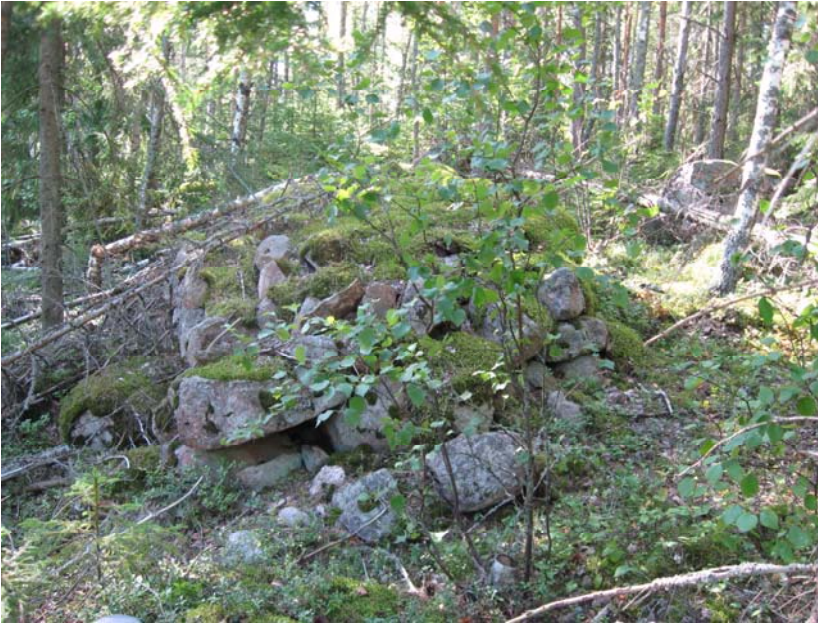
Kuvat: mv 125803: 52–54, digi 43–45

Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Kuutsalossa Halssinsaareen vievän hiekkatien pohjoispuolella. Kivikkoisen metsäsaarekkeen päällä ja rinteessä on neljä nelikulmaista kivilatomusta, jotka muistuttavat Kuutsalon Laukkaniemen 1 ja 2 sekä Pohjansuun röykkiöitä.

Röykkiö 1 (6702199 / 3500341) on itä-länsisuuntainen n. 2 x 4 m kokoinen ja n. 0,9 m korkea pyöreistä luonnonkivistä ladottu suorakaiteen muotoinen kiveys. Kiviä on neljässä kerroksessa. Röykkiö 2 (6702189 / 3500326) on neliömäinen n. 2 x 2 m kokoinen kivilatomus, jonka itäpuoli on romahtanut. Röykkiö 3 (6702195 / 3500325) on kekomainen n. 2,5 x 2,5 m kokoinen kiveys. Sen länsisivulta on poistettu kivi. Röykkiö 4 (6702194 / 3500307) sijaitsee muuta hieman ylempänä ja se on kooltaan n. 2 x 2 metriä. Latomus on päältä hieman kupera. Röykkiöiden korkeus on 0,9–1 metriä ja niissä käytettyjen kivien halkaisija on 20–40 cm. Latomuksia peittää paksu sammal.

Röykkiöt sijaitsevat rautakautisen rannankorkeuden yläpuolella ja kyseessä ovat todennäköisesti rautakauteen ajoittuvat hautaröykkiöt. Niiden tarkka ajoittaminen ja käyttötarkoituksen varmistaminen vaatisivat kuitenkin tarkempia tutkimuksia.

Kuva 43. Röykkiö 1. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 44. Etualalla röykkiö 3 ja takana röykkiö 2. Taustalla näkyy Halsinsaareen johtava tie. Luoteesta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 45. Röykkiö 4. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.

POHJANSUU**1000 00 9476****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: hautapaikat

Tyypin tarkenne: hautaröykkiöt

Ajoitus: rautakautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 2

Koordinaatit: pkoo 6702548, ikoo 3500191, z = 5 m mpy

Koordinaattiselite: röykkiön 1 koordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 4,5 km kaakkoon

Peruskartta: 304103 Kuutsalo

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 9.8.2007

Kuvat: mv 125803: 55–56, digi 46–47

Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Kuutsalon länsilaidalla Mullinkylästä lounaaseen. Paikalla on sekametsää kasvavan kapean saarekkeen päällä ja rinteessä kaksi n. 2 x 4 m kokoista sammalen peittämää kivilatomusta. Röykkiön 1 (6702548 / 3500191) korkeus on n. 1 metrin ja röykkiön 2 (6702536 / 3500175) n. 0,8 metriä. Kivien halkaisija on 10–40 cm ja niitä on ainakin neljässä kerroksessa. Röykkiötä 2 on mahdollisesti kaivettu myöhemmin, sillä sen keskellä on kuopanne.

Kuva 46. Röykkiö 1. Lännestä. Kuv. K. Vuoristo

Kuva 47. Röykkiö 2. Pohjoisesta. Kuv. K. Vuoristo

ESKOLA VIRSUMÄKI**1000 00 9575**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: kivirakenteet

Tyypin tarkenne: kellarit

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: -

Lukumäärä: 2

Koordinaatit: pkoo 6713789, ikoo 3496400, z = 10 m mpy

Koordinaattiselite: lounaisemman kellarin pohjan koordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 7,8 km pohjoiseen

Peruskartta: 302410 Karhula

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 1.8.2007

Kuvat: mv 125803: 18–21, digi 18–20

Karttaotteet: peruskarttaote

Lähteet: Mattila, Veikko 1960. "Pitäjän itsenäistymisestä Vanhan Suomen yhdistämiseen 1642–1812". Kymin historia I. Kouvola.

Kohde sijaitsee Virsumäen pohjoisosassa havupuita kasvavan rinteiden juurella. Paikalla on kaksi kellarin pohjaa, joista lounaisempi on rakennettu lohkotuista kivistä kylmämuuraamalla. Sen koko on n. 1,5 x 3 m ja kiviseinän korkeus on n. 1,20 metriä. Kellarin oviaukko on kaakossa ja oven edustalla on maaton puolikkaasta hirrestä veistetty lankku. Kiveyksen ulkoseinä menee maan sisään. Kellarista n. 5 m koilliseen on toinen osin luhistunut kivetyn kellarin pohja. Sen seinät ovat sisäpuolelta kokonaan sammalen peitossa ja rakenteen reunoilla kasvaa kaksi isoa koivua. Kooltaan kellarit ovat suunnilleen samankokoisia.

Kellarin pohjien ajoittaminen on hankalaa ilman jatkotutkimuksia. Eskolassa on ollut asutusta viimeistään jo 1500-luvulta lähtien (Mattila 1960: 328), mutta aivan rakenteiden lähetyvillä ei näy merkkejä varhaisimmasta asutusvaiheesta. Myöhemmin paikalla on saattanut olla torppa, mihin viittaa kellareiden lounaispuolella metsätien vieressä näkyvä tiilikasa ja nelikulmaisen alueen muodostava nokkospöheikkö, joka voisi merkata vanhan rakennuksen pohjaa. Rakenteet ovatkin todennäköisesti suhteellisen nuoria, mahdollisesti 1800-luvulta.

Kuva 18. Lounaisempi kellarinpohja. Luoteesta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 19. Koillisempi kellarikuoppa. Luoteesta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 20. Lounaisempi kellarikuoppa sijaitsee kuvan vasemmassa aidassa. Koillisempi jää kuvan oikeaan reunaan. Luoteesta. Kuv. K. Vuoristo.

LANGINKOSKI**1000 00 9575**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: kulkuväylät

Tyypin tarkenne: sillanpaikat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 4

Koordinaatit: pkoo 6708819–846, ikoo 3493791–850, z = 2,5–5 m mpy

Koordinaattiselite: äärikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 4,4 km lounaaseen

Peruskartta: 302312 Kotka

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 6.8.2007

Kuvat: mv 125803: 22, digi 21–22

Karttaotteet: peruskarttaote

Lähteet: Ahola, V. K. 1962. Langinkoski. Välähdyksiä kosken ja sen ympäristön historiasta. Kuopio.

Kohde sijaitsee Langinkoskella Heinäsaarella ja mantereen puolella pusikkoa kasvavan rannan läheisyydessä. Paikalla on saarta ja mannerta yhdistävän sillan perustuksia, jotka on tehty lohkotuista ja käsiporalla muokatuista n. 1 x 0,25–0,30 metrin kokoisista kivistä. Saaren puolella perustus on romahtanut, mutta mantereen puolella on kaksi ehjää kylmämuurattua kiveystä pienen Langinkosken johtavan puron molemmin puolin sekä yksi perustus joenrannassa. Kivet on aseteltu pariin kerrokseen. Lisäksi joen keskellä on nähtävissä tasainen kivi, joka sijaitsee siltalinjauksella. Paikalla ei näy enää merkkejä vanhasta tielinjauksesta, joka liittyisi siltarakenteisiin.

Langinkosken historia johtaa aina 1700-luvun lopulle eli Kustaa III:n sotaan, jolloin paikalla käytiin taisteluita. Sodan päätyttyä vuonna 1790 Langinkoski jäi edelleen venäläisten haltuun ja aivan vuosisadan lopulla saapui paikalle Valamon luostarin munkkeja harjoittamaan lohenkalastusta. Entiselle Myllysaarelle, nykyiselle Kalastajainsaarelle rakennettiin pieni kappeli, joka on pystyssä yhä edelleen. Vuoden 1847 jälkeen munkit poistuivat Langinkoskelta, mutta paikalla harjoitettiin edelleen kalastusta kauppias Druschinin toimesta. Myöhemmin, 1880-luvulla, paikalle rakennettiin Aleksanteri II:n huvila, joka toimii nykyisin museona. Langinkoskella käytiin vielä I maailmansodan aikana taisteluita, joista ovat peräisin mantereella sijaitsevat puolustusvarustuksetkin (Langinkosken varustukset). Keisarinhuvilaa käytettiin sodan aikana venäläisten sotilasparantolana. (Ahola 1962: 18–25, 31–33, 44.) Langinkosken keskellä olevan Kalastajainsaaren entinen nimi Myllysaari viittaa siihen, että paikalla on saattanut sijaita aikaisemmin myös mylly, mutta tästä ei ole säilynyt nykypäiviin mitään merkkejä.

Sillanperustukset liittyvät todennäköisesti munkkien toimintaan eli ne ajoittuvat silloin 1700–1800-lukujen taitteeseen. Keisarinhuvilaan liittyvät tiedot ovat edelleen käytössä.

Kuva 21. Mantereen puolella joenrannassa sijaitseva sillanperustus. Edessä kivi, joka on todennäköisesti toiminut sillan tukikivenä. Länneestä. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 22. Mantereella puronpenkassa sijaitsevan sillanperustukset. Koillisesta. Kuv. K. Vuoristo.

MYLLYKYLÄ MERIRADIOKESKUS 1000 00 9577**PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: mahdollinen muinaisjäännös
 Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: kylänpaikat
 Ajoitus: historiallinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: -
 Koordinaatit: pkoo 6708187, ikoo 3494224, z = 2,5 m mpy
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit
 Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 3,7 km luoteeseen
 Peruskartta: 302312 Kotka

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 6.8.2007

Kuvat: mv 125803: 23–24, digi 23

Karttaotteet: peruskarttaote

Lähteet:

Alanen, Timo ja Kepsu, Saulo 1989. Kuninkaan kartasto Suomesta vuosilta 1776—1805. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 505. Tampere.

Mattila, Veikko 1960. "Pitäjän itsenäistymisestä Vanhan Suomen yhdistämiseen 1642–1812". Kymin historia I. Kouvola.

Kohde sijaitsee nykyisessä Metsolan kaupunginosassa meriradiokeskuksen tontilla. Aikaisemmin paikalla ja sen läheisyydessä on ollut Myllykylä, joka näkyy vielä Kuninkaan kartastossa Suomesta (1776–1805). Kylän on arveltu hävinneen 1800-luvulla (Mattila 1960: 319).

Meriradiokeskus sijaitsee Kymijoen varrella vanhalla tontilla, joka on rehevöitynyt rannan puolelta. Keskukseen lounaispuolella on vanhan puutarhan takana tasainen multaisa alue, jota reunustaa kolme pienempää peltorauniota ja yksi isompi maakiven varaan tehty kiviröykkiö. Kiveykset ovat sammalen ja muun kasvillisuuden peitossa. Paikalla kasvaa vanhoja omenapuita. Kyseessä saattaa olla Myllykylän asutukseen liittyviä rakenteita. Pihamaalla kasvillisuuden alla saattaa olla myös muita rakenteita.

Kuva 23. Peltoraunio kuvan keskellä. Pohjoisesta. Kuv. K. Vuoristo.

LANKILA (KARLBY) LANGINPELTO 1000 00 7709

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: kyläpaikat
 Ajoitus: historiallinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: pkoo 6708316, ikoo 3493757, z = 2,5–5 m mpy
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit
 Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 4,2 km luoteeseen
 Pinta-ala:
 Peruskartta: 302312 Kotka

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 7.8.2007
 Kuvat: mv 125803: 25, digi 24
 Karttaotteet: peruskarttaote
 Lähteet:
 KA, MHA G9 5/4b.
 Alanen, Timo ja Kepsu, Saulo 1989. Kuninkaan kartasto Suomesta vuosilta 1776—1805. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 505. Tampere.
 Mattila, Veikko 1960. "Pitäjän itsenäistymisestä Vanhan Suomen yhdistämiseen 1642–1812". Kymin historia I. Kouvola.

Kohde sijaitsee nykyisen Lankilan kaupunginosan ja Langinkosken eteläpuolella Kymijoen länsirannalla. Paikalla on koilliseen viettävä peltorinne ja sen kaakkoisosassa tila, jonka vanha päärakennus ja osa talusrakennuksista ajoittuu luultavasti 1800–1900-luvun taitteeseen. Uusi päärakennus on viime vuosisadan loppupuolelta. Pellolla kasvatetaan vihanneksia ja kukkia.

Pellolta on löytynyt 1960-luvulla neljä rahaa ja riipusikoni, jotka on toimitettu vuoden 2007 alussa Kymenlaakson maakuntamuseoon arvioitaviksi. Löydöt on palautettu löytäjälle. Rahoista kaksi hopeista on Juhana III:n aikaisia, vuosilta 1570 ja 1573 ja yksi kuparinen on Kristiinan aikainen, vuodelta 1634–44. Yksi hopearaha on ajoittamaton. Messinkinen riipusikoni ajoittunee 1800-luvulle. Inventoinnin yhteydessä pellolla havaittiin kasvillisuudesta huolimatta fajanssia ja punasavikeramiikkaa.

Historiallisissa lähteissä vuodelta 1554 mainitaan viisitaloinen Karlby ja yhtenä isäntänä esiintyy Martti Lång (Långh). Myöhemmin Martti Eerikinpoika Långista käytetään useimmiten Lang -nimeä. Lang asui ilmeisesti aluksi Kymenkartanossa, josta hän näyttää muuttaneen Karlbyhyn kartanon tultua uuden voutikunnan keskukseksi. Karlbystä on käytetty myös Karleby, Karijala ja Karijala -nimiä. Kylännimi kuitenkin hävisi 1620-luvulla, jolloin sen tilalle tulivat Lankila ja Ruonala. Lankilan isäntinä toimivat Lang ja Suomalainen. Langin talo jakaantui 1620-luvulla kahtia, mutta se yhdistyi nopeasti uudelleen. Vuonna 1647 Lang oli Lankilan ainoa talo. 1600-luvun lopulla Lankila autioitui kokonaan ja vuonna 1708 se sai jälleen uuden asukkaan. Kylä oli yksitaloinen vielä 1800-luvun alkupuolellakin. (Mattila 1960: 311–312.)

Lankilan vanha kylätontti on säilynyt melko hyvin. Uuden päärakennuksen rakentaminen on saattanut tuhota muinaisjäänöstä jonkin verran, mutta mm. isojakokartan (MHA G9 5/4b) mukaan vanha tontti on sijainnut vanhan päärakennuksen ja nykyisen pellon kohdalla.

Kuva 24. Lankilan kylätontti. Lännestä. Kuv. K. Vuoristo.

TAVASTILAN KARTANO**1000 00 9651****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kartanot

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6717747, ikoo 3498959, z = 5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 11,8 km pohjoiseen

Pinta-ala:

Peruskartta: 302410 Karhula

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 14.8.2007

Kuvat: mv 125803: 57, digi 48

Karttaotteet: peruskarttaote

Lähteet:

KA, MHA G9 3/4.

Mattila, Veikko 1960. "Pitäjän itsenäistymisestä Vanhan Suomen yhdistämiseen 1642–1812". Kymin historia I. Kouvola.

Kohde sijaitsee Nummenjoen koillispuolella mäen päällä. Tavastilan kartanon nykyinen asuinrakennus sijaitsee pienessä notkelmassa kummun keskiosassa ja sen eteläpuolella on nykyinen navettarakennus. Päärakennuksen luoteispuolella on vanhoja vaahteroita kasvava terassimainen alue, jota reunustaa sen takana kulkevan tien vieressä vanhat kuuset. Kuusien juurella kasvaa runsaasti nokkosta mahdollisesti matalissa painanteissa. Terassin keskellä on havaittavissa vanhan tien pohjaa. 1960-luvun peruskartassa paikalle on merkitty useampia talousrakennuksia, jotka on purettu myöhemmin pois. Näistä yksi on todennäköisesti viljasiilona toiminut vanha päärakennus. Tavastilan kartanon alue on todennäköisesti säilynyt melko hyvin. Kartanon tonttialue on merkitty kyseiselle paikalle vuosien 1825, 1828 ja 1837 isojakokarttaan (MHA G9 3/2).

Tavastilan kylässä oli jo vuonna 1544 yhteensä 14 taloa, mutta 1580-luvulla katovuodet tyhjensivät puolet kylän taloista ja 1600-luvun alussa taloluku väheni yhteen eli jäljelle jäi ainoastaan Sigfrid Jönsipoika Vilkenin perustama ratsutila. Vuonna 1626 talojen määrä nousi kolmeen, mutta muutaman vuoden kuluttua tilat yhdistyivät. Tavastilan kylän autiot joutuivat vuonna 1630 eversti Jacob Duwallin haltuun ja Duwallin päämääränä olikin vallata koko kylän tilat. Pyrkimys onnistui 1600-luvun alkupuoliskolla, jolloin Vilkenin luomasta suurtilasta tuli kartanon keskus. Kartanon omisti alkuun Lorentz Creutz, mutta 1650-luvun alussa kartano siirtyi Kaarniemen kartanon omistajalle Gustaf Duwallille. Tavastila jäi säterioikeuksistaan huolimatta sivukartanon asemaan ja monet sen rakennuksista olivat 1680-luvulla päässeet huonoon kuntoon. Tavastila oli kuitenkin merkittävä karjatila. Gustaf Duwallin kuoleman jälkeen Tavastilan omistajaksi tuli Duwallin tyttären mies Fabian Wrede vuonna 1697. Isonvihan aikaan tila autioitui, mutta se pysyi edelleen Wreden hallussa. Hattujen sodan aikana 1741–1743 Tavastila tuhoutui lähes täydellisesti, mutta jo parin vuoden kuluttua tilaa asutti inspektori Gustav Fronden. (Mattila 1960: 370–71, 567–575.)

Kuva 48. Tavastilan kartanon pihaterassia. Taustalla nykyinen päärakennus. Pohjoisluoteesta. Kuv. K. Vuoristo.

HURUKSELA KAHRI**1000 00 9656**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kyläpaikat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6727393, ikoo 3486968, z = 25 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 23,6 km luoteeseen

Pinta-ala:

Peruskartta: 302408 Huruksela

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 15.8.2007

Kuvat: mv 125803: 59, digi 50

Karttaotteet: peruskarttaote

Lähteet:

KA, MHA 125 3/1b, vuoden 1771 verollepanokartta.

Alanen, Timo ja Kepsu, Saulo 1989. Kuninkaan kartasto Suomesta vuosilta 1776—1805. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 505. Tampere.

Mattila, Veikko 1960. "Pitäjän itsenäistymisestä Vanhan Suomen yhdistämiseen 1642–1812". Kymin historia I. Kouvola.

Kohde sijaitsee Kahrinmäen eteläosassa lähellä Hirvenjoen mutkaa. Kahrinmäen vanha kyläraitti on hyvin säilynyt ja sen varrella on useita vanhoja rakennuksia. Vuoden 1771 verollepanokarttaan (MHA 125 3/1b) Kahrinmäelle on merkitty yksi talo, joka sijaitsee aivan joen rannassa, mutta Kuninkaan kartastoon Suomessa (1776–1805) Kahrinmäelle on merkitty kolme taloa hieman kauemmas rannasta.

Vuonna 1551 Hurukselassa oli 14 taloa, joista kolmen talon asukkaat olivat Kahareita. Talot yhdistyivät kuitenkin pian yhdeksi tilaksi, josta tuli vuonna 1559 ratsumiestalo. Talo jakaantui Stolbovan rauhan jälkeen jälleen kolmeen, joista suurin eli Matti Pietarinpojan tila on toiminut ainakin vuodesta 1623 lähtien ratsutilana. Pienemmät tilat yhdistyivät Jaakko Antinpojan toimesta vuonna 1626. Talo jäi autioksi vajaan 20 vuoden kuluttua, minkä jälkeen se oli yhdysviljelyksessä ratsutilan kanssa 1600-luvun loppuun saakka. 1700-luvun taitteessa osatalot otettiin jälleen viljelykseen ja saman vuosisadan toisella puoliskolla ne jakaantuivat kahtia. Näistä toinen oli Tommola, joka sijaitsi Salonmäellä. Itse Kahrinmäellä näyttäisi tämän perusteella olleen kolme taloa, kuten Kuninkaan kartastoonkin on merkitty. Nämä olivat Kahri ja Risto Ristonpojan kahtia jaettu talo. (Mattila 1960: 340, 343.) Nykyinen Ristola sijaitsee vanhan kantatilan eli Kahrin paikalla. Paikalliset asukkaat käyttävät tilasta edelleen vanhaa nimeä.

Kahri sijaitsee Kahrintien itäpuolella kummun päällä. Pihapiirin vanhin säilynyt rakennus on aitta, jota on myöhemmin jatkettu. Se ajoittuu 1800-luvun alkuun. Tilalla on myös hieman nuorempia, 1800-luvun lopulle ajoittuvia riisiä ja aittoja. Pohjoisempana on uudempia talousrakennuksia ja niiden kohdalla ei todennäköisesti ole säilynyt mitään vanhempia rakenteita, mutta varsinaisessa pihapiirissä niitä on saattanut säilyä melko hyvin. Kahrin tilalta on siirretty aikoinaan Kokkolan tilalle 1600-luvun lopulle tai 1700-luvun alkuun ajoittuva jyväättä, joka on ollut vielä 1960-luvulla pystyssä.

HURUKSELA JAAKKOLA**1000 00 9659**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kylänpaikat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6727331, ikoo 3486960, z = 25 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 23,6 km luoteeseen

Pinta-ala:

Peruskartta: 302408 Huruksela

Aika: 15.8.2007

Kuvat: mv 125803: 58, 60, digi 49

Karttaotteet: peruskarttaote

KA, MHA 125 3/1b, vuoden 1771 verollepanokartta.

Alanen, Timo ja Kepsu, Saulo 1989. Kuninkaan kartasto Suomesta vuosilta 1776—1805. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 505. Tampere.

Mattila, Veikko 1960. "Pitäjän itsenäistymisestä Vanhan Suomen yhdistämiseen 1642—1812". Kymin historia I. Kouvola.

Kohde sijaitsee Kahrinmäen eteläosassa lähellä Hirvenjoen mutkaa Kahrinmäen länsipuolella. Kahrinmäen vanha kyläraitti on hyvin säilynyt ja sen varrella on useita vanhoja rakennuksia. Vuoden 1771 verollepanokarttaan (MHA 125 3/1b) Kahrinmäelle on merkitty yksi talo, joka sijaitsee aivan joen rannassa, mutta Kuninkaan kartastoon Suomessa (1776—1805) Kahrinmäelle on merkitty kolme taloa hieman kauemmas rannasta. Kohteen itäpuolella on Kahrin vanha kylätontti.

Kahrinmäellä on ollut ainakin jo 1700-luvun lopulta lähtien kolme taloa ja mahdollisesti jo 1550-luvulla, jolloin kirjallisissa lähteissä mainitaan kolme taloa, jotka ovat olleet Kaharien omistuksessa. Nämä ovat kuitenkin yhdistyneet saman vuosikymmenen aikana, mutta ne jakaantuivat jälleen 1600-luvulla kolmeen. 1700-luvun loppupuolella talot olivat jakaantuneet yhteensä viiteen. (Mattila 1960: 340, 343.) Näistä kaksi taloa on sijainnut Kahrinmäen pohjoispuolella Salonmäellä ja loput Kahrinmäellä.

Jaakkolan tilalla on säilynyt vanhan kylänraitin vieressä 1850-luvulle ajoittuvia aittoja. Niitä on nostettu myöhemmin uusien kivien varaan ja niiden alla aikaisemmin olleet kivet näkyvät aittojen reunojen alla matalina osin maahan painuneina riveinä. Eteläisimmän aitan alla näkyy maakumpu, joka saattaisi olla vanhan uuninpohja. Aitan lounaiskulman vieressä on lisäksi kivistä, joka voi kuulua johonkin aikaisempaan rakennuksen pohjaan. Mahdollinen uuninpohja ja kiveys kuuluvat todennäköisesti samaan rakenteeseen ja ne ajoittuvat nykyisen aitan iän perusteella viimeistään 1800-luvun alkuun. Jaakkolan pihapiiri on säilynyt uudemmassa päärakennuksesta huolimatta hyvin ja on todennäköistä, että alueella on säilynyt myös muiden vanhempien rakenteiden jäännöksiä.

Kuva 50. Kahrin vanha tontti kylänraitin vieressä. Etelästä. K. Vuoristo.

Kuva 49. Jaakkolan aitta 1850-luvulta. Etummaisesta nurkasta näkyy maahan painunutta kivistä kiviriviä. Aitan alla on todennäköinen uunipaikka. Koillisesta. Kuv. K. Vuoristo.

HURUKSELA HIRVI**1000 00 9660**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat

Tyyppin tarkenne: kylänpaikat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6727175, ikoo 3487166, z = 22,5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 23,4 km luoteeseen

Pinta-ala:

Peruskartta: 302408 Huruksela

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 15.8.2007

Kuvat: mv 125803: 61–63, digi 51–53

Karttaotteet: peruskarttaote

Lähteet:

KA, MHA 125 3/1b, vuoden 1771 verollepanokartta.

Mattila, Veikko 1960. "Pitäjän itsenäistymisestä Vanhan Suomen yhdistämiseen 1642–1812". Kymin historia I. Kouvola.

Kohde sijaitsee Hirvenmäellä Hirvenjoen rannalla. Hirven eli Hirvelänniemen talo tunnetaan 1600-luvun alusta. Sotamies Markus Pietarinpoika (Hirvi) otti viljelykseen $\frac{1}{4}$ veron tilan vuonna 1608, mutta tila jäi autioksi jo vuonna 1626. Talo siirtyi samana vuonna Hannu Antinpojan haltuun ja myöhemmin se siirtyi hänen pojalleen. Tila jäi jälleen autioksi vuonna 1697 ja kolmen vuoden kuluttua se sai uuden asukkaan, Antti Antinpoika Steenin, kymmeneksi seuraavaksi vuodeksi. Hirven talon taas autioiduttua viljelijäksi ryhtyi isonvihan alussa Samuli Niilonpoika, jonka suvun hallussa jakamaton tila oli vielä 1800-luvun alussakin. (Mattila 1960: 346–347.) Hirven talo on merkitty vuoden 1771 verollepanokarttaan samaan paikkaan, missä tila vielä nykyäänkin sijaitsee (MHA 125 3/1b).

Hirven tila on nykyään asuttamaton, mutta sen vanhat rakennukset ovat vielä pystyssä ja kunnostuksen alla. Paikalla on 1800-luvulla rakennettu päärakennus sekä samalla vuosisadalla rakennettu aikaisemmin saunana käytetty rakennus, joka toimii nykyisin puuliiterinä. Rakennusta on jatkettu myöhemmin. Lisäksi pihapiirissä on vanha navetta sekä muualta aikanaan myötäjäislahjana siirretyt aitta ja talousrakennus. Hirven tila on säilyttänyt hyvin 1800-luvun ilmeen ja todennäköisesti paikalla on säilynyt myös vanhempia rakenteita, koska tilalla ei ole tehty viime vuosisadan aikana juuri ollenkaan muutostöitä. Nykyiset tilalla tehtävät kunnostustyöt keskittyvät rakennusten säilyttämiseen, eivätkä ne uhkaa muinaisjäänöksen säilymistä.

Kuva 51. Hirven tilan päärakennus. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 52. Hirven tilan vanha sauna rakennuksen päädystä. Länneästä. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 53. Hirven tilan saunan pääty, johon on kaiverrettu vuosiluku 1867. Kaakosta. Kuv. K. Vuoristo.

HURUKSELA PURTILO**1000 00 9661**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat

Tyyppin tarkenne: kyläpaikat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6727632, ikoo 3487763, z = 27,5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 23,5 km lounaaseen

Pinta-ala:

Peruskartta: 302408 Huruksela

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 15.8.2007

Kuvat: mv 125803: 64, digi 54

Karttaotteet: peruskarttaote

Lähteet:

KA, MHA 125 3/1b, vuoden 1771 verollepanokartta.

Mattila, Veikko 1960. "Pitäjän itsenäistymisestä Vanhan Suomen yhdistämiseen 1642–1812". Kymin historia I. Kouvola.

Kohde sijaitsee Mammulanmäellä kallion päällä olevan Purtilon tilan eteläpuolella kulkevan tien vieressä. Paikalle on rakennettu 1900-luvun loppupuolella valkoinen elementtitalo, jonka pohjoispuolella erottuu nokkospusikon keskellä kivijalkaa. Kivet on lohkottu ja rakenteen toinen sivu on n. 7 metriä pitkä ja osa siitä on todennäköisesti tuhoutunut tien rakentamisen yhteydessä. Rakenteen lähistöllä lounaassa on mm. 1850-luvulla rakennettu aitta sekä muita vanhoja talousrakennuksia, kun taas koillisessa sijaitsevassa rinteessä on uusia asuinrakennuksia.

Mammulanmäki on ollut asuttu jo 1550-luvulla. Vuonna 1771 paikalla oli kuusi taloa. Kivijalka liittyy todennäköisesti 1600-luvun alussa perustetun Purtilon tilan vaiheisiin. Purtilon perusti vuonna 1608 sotamies Eerik Pietarinpoika yhdistämällä kaksi pikkutilaa. Talo siirtyi Eerikin vävyn Samuel Eerikinpojan isännöimäksi vuonna 1678. Parin vuoden kuluttua taloon yhdistettiin pitkään autiona ollut Martti Eskonpojan viljelemä tila. Purtilo jakaantui kahteen ruokakuntaan 1700-luvun lopulla ja vuonna 1818 Purtilon saman suuruisia osataloja oli yhteensä kolme. Tila pysyi Samuelin suvun hallussa 1800-luvulle asti. (Mattila 1960: 340–341.)

Kuva 54. Purtilon kivijalka erottuu heikosti kasvillisuuden joukosta. Koillisesta. Kuv. K. Vuoristo.

HURUKSELA VANHA-MATTILA**1000 00 9662**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat
 Tyypin tarkenne: kyläpaikat
 Ajoitus: historiallinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: pkoo 6727548, ikoo 3487889, z = 25 m mpy
 Koordinaattiselite: kivijalan keskikoordinaatit
 Etäisyystieto:
 Pinta-ala:
 Peruskartta: 302408 Huruksela

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 15.8.2007
 Kuvat: mv 125803: 65–66, digi 55
 Karttaotteet: peruskarttaote
 Lähteet:
 KA, MHA 125 3/1b, vuoden 1771 verollepanokartta.
 Mattila, Veikko 1960. "Pitäjän itsenäistymisestä Vanhan Suomen yhdistämiseen 1642–1812". Kymin historia I. Kouvola.

Kohde sijaitsee Mammulanmäentien itäpuolella. Paikalla on autioitunut torppa ja rehevöitynyt piha-alue. Paikoin pihalla on myös kalliota. Tontin pohjoispuolelle on rakennettu melko uusi asuintalo. Tien reunassa kasvaa sireeniaita ja keskemällä pihaa on toinen sireeniaita. Aitojen välinen alue kasvaa heinää, jonka keskellä erottuu pohjois-eteläsuuntainen lohkotuista kivistä muodostuva 4–5 m pitkä kivijalka. Alueen kasvillisuus on paikoitellen muuta rehevämpää ja nämä kohdat saattavat kertoa myös vanhojen rakenteiden paikoista.

Mammulanmäki on ollut asuttu jo 1550-luvulla. Vuonna 1771 paikalla oli kuusi taloa verollepanokartan mukaan (MHA 125 3/1b). Yksi taloista on merkitty nykyisen Vanhan-Mattilan kohdalle. Mattilan rakuunatalo on ilmeisesti nuorin Hurukselan kantataloista. Tila muodostettiin kahdesta pitkään autiosta olleesta tilasta 1600-luvulla. Talo autioitui muutamaksi vuodeksi tilan ensimmäisen isännän Jaakko Simonpojan kaaduttua vuonna 1679 Branderburgissa, minkä jälkeen se oli asuttuna lähes vuosisadan loppuun. Vuodesta 1707 Mattila oli jälleen asuttu muutaman vuoden, kunnes isonvihan aikana se jäi jälleen autioksi. Tila ehti autioitua vielä kerran ennen vuotta 1739, jolloin Antti Pertunpoika Mattila otti talon haltuunsa. Vuoteen 1818 tila oli jakaantunut suvun kesken kahteen osaan. (Mattila 1960: 349–350.)

Autioituneen torpan piha-alueella on todennäköisesti säilynyt hyvin vanhempien rakenteiden jäännöksiä ja kulttuurikerroksia. Myös pihan ulkopuolella on voinut säilyä jotakin uudemmassa rakennuskannasta huolimatta.

Kuva 55. Heinikossa erottuu pohjois-eteläsuuntainen kivijalka. Taustalla viereisen tontin asuinrakennus. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo.

HARAKKAVUORI**1000 00 9664**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: kivirakenteet

Tyypin tarkenne: röykkiöt

Ajoitus: ajoittamaton

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6713911, ikoo 3500514, z = 22,5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 8,5 km koilliseen

Peruskartta: 304201 Summa

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 16.8.2007

Kuvat: mv 125803: 67–69, digi 56–58

Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Kaarniemen Harakkavuorella noin 400 metrin päässä merenrannasta. Paikka on lähinnä mäntyjä, jäkälää ja sammalta kasvavaa kalliota. Alueella on matalan kalliokummun päällä kulmikkaista kivistä kasattu pieni röykkiö, jonka halkaisija on n. 1,2 x 1,5 m. Kiveyksen korkeus on 20–30 cm ja kivien halkaisija on 20–40 cm. Kivet ovat sammalen, jäkälän ja kanervan peitossa. Latomuksen pohjoisluodepuolella on lisäksi noin kolme metriä pitkä ja n. 40 cm leveä lähes itä-länsisuuntainen harvahko ns. viisarikivi.

Röykkiö saattaa olla vanha rajakiveys, tosin nykyiset tilan- tai kylänrajat eivät kulje läheltäkään kiveystä, eikä myös vanhemmista paikalla kulkeneista rajoista ole tietoa. Kymenlaaksossa on vastaavanlaisia pienikokoisia kiviröykkiöitä muuallakin ja kyseessä voi olla myös hautaröykkiö. Näiden kivilatomusten ajoittaminen ja tarkempi tyypittely vaatisi laajempia tutkimuksia.

Kuva 56. Röykkiö sijaitsee kuvan keskellä, osa kivistä jää kanervan alle. Kuvan vasemmassa laidassa näkyy itä-länsisuuntainen viisarikivi. Lounaasta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 58. Itä-länsisuuntainen viisarikivi. Oikeassa laidassa näkyy röykkiön reunimmainen kivi. Lännestä. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 57. Röykkiö. Lännestä. Kuv. K. Vuoristo.

KAARNIEMEN KARTANO**1000 00 9666**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäännös

Muinaisjäännöstyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kartanot

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6714825, ikoo 3500011, z = 10 m mpy

Koordinaattiselite: kivrakenteen koordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 9,2 km pohjoiskoilliseen

Pinta-ala:

Peruskartta: 304201 Summa

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 16.8.2007

Kuvat: mv 125803: 70–71, digi 59–60

Karttaotteet: peruskarttaote

Lähteet:

KA, MHA g17 4/1, vuoden 1692 tiluskartta.

Mattila, Veikko 1960. "Pitäjän itsenäistymisestä Vanhan Suomen yhdistämiseen 1642–1812". Kymin historia I. Kouvola.

Kaarniemen kartano on sijainnut ainakin jo 1600-luvun lopulta lähtien samalla paikalla (MHA g17 4/1). Kartanon syntyvaihe periytyy vuoteen 1597, jolloin Sigfrid Småpiper otti viljelykseen kaksi Kaarniemen autiotilaa. Småpiperin kuoleman jälkeen ratsutilan otti haltuunsa Sander Engel, joka mainitaan lähteissä jo vuonna 1602. Saman vuosikymmenen lopulla tila jäi Engelin leskelle, mutta se rappeutui nopeasti ja Kaarniemi jäi autioksi. Vuonna 1626 koko Kaarniemen kylä kuului Jacob Duwallin säteriin ja Småpiperin luomasta suurtilasta tuli kartanon keskus. Kaarniemi vaurastui 1600-luvun lopulle mentäessä, jolloin tilaa isännöi Jacob Duwallin tyttären poika maaherra Gustaf Duwall. Isossa reduktiossa kartanosta tuli kruununluontoinen kaksoissäteritila, jonka piti asettaa palvelukseen kaksi ratsumiestä hevosineen. 1600-luvun lopulla Gustafin poika Christer peri tilan, minkä jälkeen Kaarniemi oli välillä vuokralla. Isonvihan jälkeen tila oli kokonaan autiona, mutta vuonna 1722 se oli jälleen Duwallien isännöimä. Vuonna 1730 Kaarniemi siirtyi suvulta ulkopuolisten omistukseen. (Mattila 1960:350, 559–564.)

Kaarniemen kartano on sijainnut kallioisella kummulla, jota on myöhemmin muokattu melko voimakkaasti, mm. pihalle on tehty terassitasanne. Paikalla on vain muutamia pieniä alueita, joilla on saattanut säilyä vanhempien rakenteiden jäännöksiä. Nykyisen tontin edustalla kallion ja talousrakennusten välissä on pieni alue, jossa on todennäköisesti alkuperäinen maanpinta esillä. Lähellä on myös omenatarha, jota ei ilmeisesti ole muokattu. Nykyisen asuinrakennuksen länsipuolella sijaitsevalla tontilla on ainoa maanpäälle näkyvä vanhempi rakenne. Paikalla on osin maahan painunut n. 2,5 metrin pituinen kivrivi, joka on mahdollinen kivijalan jäännös. Tämän takana on säilynyt myös muutamia vanhoja aittoja.

Kuva 59. Kaarniemen asuinrakennuksen länsipuolen mahdollinen kivijalka. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 60. Sama kuin edellä. Taustalla vanhoja aittoja. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.

ESKOLA KANTA-MARTTILA**1000 00 9667**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat

Tyyppin tarkenne: kyläpaikat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6712977, ikoo 3495708, z = 7,5–10 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 7 km pohjoisluoteeseen

Pinta-ala:

Peruskartta: 302410 Karhula

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 16.8. ja 20.8.2007

Kuvat: mv 125803: 73, digi 62

Karttaotteet: peruskarttaote

Lähteet:

KA, MHA 125 1/1a–c. Veronmääräytymiskartta vuosilta 1776–1777.

Alanen, Timo ja Kepsu, Saulo 1989. Kuninkaan kartasto Suomesta vuosilta 1776–1805. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 505. Tampere.

Mattila, Veikko 1960. "Pitäjän itsenäistymisestä Vanhan Suomen yhdistämiseen 1642–1812". Kymin historia I. Kouvola.

Kohde sijaitsee Kymijoen Korkeakoskenhaaran koillispuolella peltorinteessä Kanta-Marttilan tien päässä. Paikka nousee jyrkästi joesta muodostaen ylös peltoterassin, jonka koillispuolella on asuttu tila. Pellon reunassa on muutamia vanhempia aittoja, mutta itse asuintalo on uusi. Pihapiirin eteläpuolella on pusikkoinen niemeke, jonka molemmilta puolilta löytyi kasvillisuudesta huolimatta rautakuonaa, punasavikeramiikanpala, fajanssia sekä palanutta savea sekä tiilenpaloja. Löytöjä ei otettu talteen. Peltoterassi vaikuttaa potentiaaliselta asuinpaikalta ja myös vuoden 1776–1777 veronmääräytymiskarttaan joenrantaan on merkitty yksi talo ja hieman kauemmas rannasta seitsemän muuta (MHA 125 1/1a–c). Joenrantaa lähimpänä oleva talo saattaa olla Marttila. Tähän viittaa myös tiessä säilynyt nimi: Kanta-Marttila. Tosin Kuninkaan kartastoon Suomesta (1776–1805) joenrantaan on merkitty muita taloja. Kyseessä voi olla myös mm. Rommi.

Marttilan talo on syntynyt Kihlin kantatilasta, joka oli jo vuonna 1554 kolmetaloinen. Kihli jaettiin vuonna 1649 veljesten kesken ja vanhimman veljen talosta tuli isännän nimen mukaan Marttila. Talo säilyi asuttuna 1690-luvun katovuosien ja 1700-luvun alussa riehuneen ruton aikaan. Vuonna 1711 Marttilaan tuli vävy-isäntä ja myöhemmin vuonna 1771 talo jaettiin kahtia suvun veljesten kesken. (Mattila 1960: 329.)

Kuva 62. Kanta-Marttila sijaitsee pellon yläosassa pusikkaisen niemekkeen kohdalla. Kaakosta. Kuv. K. Vuoristo.

PERNOO MIKKOLA**1000 00 9668**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat

Tyypin tarkenne: kyläpaikat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6717820, ikoo 3490293, z = 17,5–20 m mpy

Koordinaattiselite: kivijalan koordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 13,7 km luoteeseen

Pinta-ala:

Peruskartta: 302410 Karhula

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 29.8.2007

Kuvat: mv 125803: 74–78, digi 63–65

Karttaotteet: peruskarttaote

Lähteet:

KA, MHA G9 5/10. Vuoden 1834 isojakokartta.

Alanen, Timo ja Kepsu, Saulo 1989. Kuninkaan kartasto Suomesta vuosilta 1776–1805. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 505. Tampere.

Mattila, Veikko 1960. "Pitäjän itsenäistymisestä Vanhan Suomen yhdistämiseen 1642–1812". Kymin historia I. Kouvola.

Kohde sijaitsee Kymijoen länsirannalla peltojen ympäröimällä hiekkaisella saarekkeella. Paikalta tunnetaan myös Kukkurmäki-niminen kivikautinen asuinpaikka, joka on tosin tuhoutunut lähes kokonaan soranotossa. Saarekkeen keski- ja eteläosat ovat melko täyteen rakennettuja ja osa rakennuksista on uusia. Sen sijaan pohjoisosassa eli ns. Kukkurmäellä, jossa on myös soranottokuoppa, on rakentamatonta aluetta. Paikan lounaisreunalla on säilynyt n. 6 x 14 m kokoinen kivijalka, joka on osittain peittynyt maan ja kasvillisuuden alle. Paikkaa on käytetty myöhemmin ilmeisesti tunkiona tms. Kivijalan sisäpuoli näkyy osin painanteena ja osin tiilimurskasta ja maasta muodostuvana kumpuna. Rakenteen sisä- ja ulkopuolilla kasvaa puita. Kivijalan paksuus on noin metrin. Kivijalasta noin 40 metriä pohjoiseen saarekkeen luoteisreunalla on kaksi kellarikuoppaa, joista läntisempi (6717853 / 3490279) on rakennettu isoista lohkotuista kivistä. Kellarikuopan koillisnurkassa kasvaa koivu, jonka alla näkyy karkeasekoitteisia tiilenpaloja ja laastia. Kooltaan rakenne on n. 2 x 2,5 m. Siitä hieman koilliseen on rinteessä toinen, n. 1,5 x 2 m kokoinen luonnonkivistä rakennetun kellarin pohja (6717863 / 3490288), jonka reunalla kasvaa vanha kuusi. Myös sen sisäpuolella on puunrunkoja. Noin kolmen metrin päässä edellisestä on rinteessä näkyvissä osin tuhoutunutta koillis-lounassuuntaista kivijalkaa (6717869 / 3490293). Osa kiveyksestä on lähes kokonaan maanpeitossa. Edellä mainittujen rakenteiden lisäksi paikalla on hieman uudemman kellarin jäännökset ehjästä rakennuksen pohjasta n. 10 metriä itään ja sorakuopan kohdalla on ollut navetta, joka on purettu äskettäin. Kukkurmäen alue näyttäisi säilyneen sorakuopan ulkopuolella melko hyvin ja alueella saattaa olla säilynyt myös maanpäälle näkymättömien rakenteiden jäännöksiä. On mahdollista, että myös saarekkeen rakennetuilla alueilla on säilynyt joitain vanhempiakin kerrostumia. Todennäköisin näistä alueista on Ristolän tilan piha-alue.

Isojakokartassa vuodelta 1834 (MHA G9 5/10) koko peltojen ympäröimä saareke on merkitty tonttialueeksi lukuun ottamatta aivan koillisinta kärkeä, joka on ollut peltona ja on sitä edelleenkin. Myös Kuninkaan kartastoon Suomesta (1776–1805) on sama alue merkitty asutetuksi. Muu osa Pernoosta on ollut isoonjakoon saakka asuttamatonta.

Pernoon asutuksen alkuvaiheet ulottuvat 1650-luvulle, jolloin alueelle perustettiin Kymenkartanon alainen rälssilatokartano tuottoisien lohijokien ääreen. Pernoon ensimmäinen asukas on kirjallisten lähteiden mukaan ollut latokartanossa lampuotina toiminut Jaakko Nuutinpoika. Ensimmäiset maininnat hänestä ovat 1650-luvun lopulta. Nuutinpojan jälkeen Pernoosta näyttäisi huolehtineen pääkartanosta lähetetyt palkolliset aina vuoteen 1697 saakka, jolloin Matti Mikonpoika siirtyi latokartanoon Jäppilästä. Mikonpojan tarkoituksena oli toimia latokartanon krouvarina, mutta todennäköisesti hän hoiti myös lampuodin tehtäviä. Matti Mikonpojan

kuoleman jälkeen vuonna 1705 Pernoon lampuodeiksi tulivat hänen poikansa Risto ja Mikko, joka kuoli muutaman vuoden päästä ruttoon. Pernoo muodosti maakirjojen mukaan koko 1700-luvun ajan vain yhden tilan, mutta käytännössä uusia taloja syntyi vuosisadan loppupuoliskolla yhtiömiesten luvun lisääntymisen vuoksi. Vuonna 1755 talouksia oli kaksi ja niiden isäntinä toimivat Yrjö ja Eerik Ristonpoika. Myöhemmin, vuonna 1770, heidän poikansa Risto Yrjönpoika ja Risto Eerikinpoika isännöivät taloja, joita alettiin kutsua Ristolaksi ja Vanhalaksi. Muutaman vuoden kuluttua perustettiin uusi talous, jonka isänniksi tulivat Risto Yrjönpojan veljet. Tämä jakaantui parikymmentä vuotta myöhemmin kahtia, jolloin syntyivät Mikkola ja Eerola. 1800-luvun alussa Pernoo sai viidennen talonsa, kun Vanhalasta erotettiin Heikkilä. (Mattila 1960: 321–322.) Kaikki kylän talot olivat saman suvun hallussa.

Kuva 63. Rakennuksen pohja Kukkurmäen lounaisrinteessä. Pohjoisluoteesta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 64. Läntisempi kellarikuoppa Kukkurmäen luoteisrinteessä. Lännestä. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 65. Luonnonkivistä rakennettu kellarin pohja Kukkurmäen luoteisrinteessä. Luoteesta. Kuv. K. Vuoristo.

SUTELA (SALLILA)**1000 00 9669**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat

Tyyppin tarkenne: kyläpaikat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6710555, ikoo 3493474, z = 5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 5,9 km luoteeseen

Pinta-ala:

Peruskartta: 302410 Karhula

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 31.8.2007

Kuvat: mv 125803: 79, digi 68

Karttaotteet: peruskarttaote

Lähteet:

KA, MHA G9 5/8. Isojakokartta vuodelta 1833.

Alanen, Timo ja Kepsu, Saulo 1989. Kuninkaan kartasto Suomesta vuosilta 1776—1805. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 505. Tampere.

Mattila, Veikko 1960. "Pitäjän itsenäistymisestä Vanhan Suomen yhdistämiseen 1642—1812". Kymin historia I. Kouvola.

Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historianlaitoksen julkaisuja N:o 4. Helsinki 1973.

Kohde sijaitsee Kyminlinnan länsipuolella sijaitsevalla saarella Kymijoen, Karjuojan ja Pihkoonhaaran välissä. Nykyinen asutus on keskittynyt Kyminlinnan puolelle vievän tien varteen saaren keski- ja pohjoisosiin. Saaren itäranta sekä etelä-, länsi- ja luoteisosat ovat peltoa. Saaren läpi vievä tie kulkee nykyään huomattavasti pohjoisempaa kuin vielä 1800-luvun alussa. Aikaisemmin tie on kääntynyt saaren keskiosasta hieman kaakkoon, mistä on ollut silta Kyminlinnaan. Sutelan talot ovat sijainneet vuoden 1692 kartan mukaan vanhan tielinjauksen molemmin puolin lähellä joenrantaa (ks. Kymin historia I). Tien koillispuolelle on karttaan merkitty yksi ja lounaispuolelle neljä taloa. Vielä Kuninkaan kartastossakin (1776—1805) osa taloista on merkitty samalle paikalle, vaikka asutus on levinnyt myös keskemmälle saarta kauemmaksi rannasta. Sen sijaan isojakokarttaan (MHA G9 5/8) vuodelta 1833 saaren tontteja ei ole merkitty. Kartassa näkyy ainoastaan uusi pohjoiseen kääntyvä tielinjaus ja peltoalue, joka käsittää myös 1600-luvun lopun asuinalueen. Vanhat asuintontit näyttäisivät jääneen siis käytöstä pois 1800-luvun alussa, jolloin peltoja on laajennettu ja talot siirretty kauemmas rannasta. Jo ennen isoajakoa Sutela on laajentunut mantereen puolelle.

Sutelan vanhin kyläpaikka sijaitsee edelleenkin lähes kokonaan pellolla. Vain pieni alue jää nykyisten talusrakennusten alle. Pellolla näkyy asuinpaikan kohdalla loiva joelle laskeva terassirinne, jossa on todennäköisesti säilynyt vanhojen rakenteiden jäännöksiä ja kulttuurikerroksia peltokerroksen alla. Paikalla ei voitu suorittaa inventoinnin yhteydessä pintapointintaa, koska pelto oli vielä viljalla.

Sutelan rinnakkaisnimenä oli 1500-luvulla Sallila, jossa mainitaan olleen vuonna 1554 kolme taloa, joita isännöivät Jaakko Heikinpoika, Niilo Heikinpoika ja Heikki Heikinpoika. Vajaan kahdenkymmenen vuoden kuluttua kylään oli tullut yksi talo lisää ja sen isäntänä toimi Matti Matinpoika. Jaakon talo sai pian lisänimen Suutari, kun taas Niilon lisänimenä mainitaan Klesth ja Heikin Leisti. Matti Matinpojan on oletettu siirtyneen Karlbyn kylästä Sallilaan. Matin pojasta Tuomaasta tuli 1560-luvun alussa tilan isäntä. Tuomaan lisänimenä oli Kahar. Klesthin talo autioitui täydellisesti vuonna 1578 ja se näyttää olleen naapurien viljeltävänä aina 1630-luvulle asti. Samalla vuosikymmenellä Sutelaan muutti Yrjö Silvastinpoika, joka perusti myöhemmin Hinttulana tunnetun talon. 1670-luvulla Suutari jakaantui kahtia, jolloin kylän taloluku nousi viiteen, mikä näkyy myös edellä mainitussa 1600-luvun lopun kartassakin. (Mattila 1960: 324—325; Suomen asutus 1560-luvulla: 191.)

*Kuva 68. Sutelan vanha kylätontti sijaitsee taustalla näkyvän ladon molemmin puolin joenrannassa. Lännessä.
Kuv. K. Vuoristo.*

SIIKAKOSKI MUNKHOLMA**1000 00 9670**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: kulkuväylät

Tyyppin tarkenne: sillanpaikat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 2

Koordinaatit: pkoo 6711709, ikoo 3493000, z = 7 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit (arvio)

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 7 km lounaaseen

Peruskartta: 302410 Karhula

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 20.8.2007

Kuvat: mv 125803: 72, digi 61

Karttaotteet: peruskarttaote

Lähteet:

Ahola, V. K. 1962. Langinkoski. Välähdyksiä kosken ja sen ympäristön historiasta. Kuopio.

Mattila, Veikko 1960. "Pitäjän itsenäistymisestä Vanhan Suomen yhdistämiseen 1642–1812". Kymin historia I. Kouvola.

Kohde sijaitsee Kymijoen Siikakoskessa Munkholman Siikasaaren itärannalla. Paikalla on lohkotuista kivistä rakennettu n. 4 m leveän sillanperustukset. Rakenteen päällä kasvaa heinää ja pensaita ja se on vajonnut hieman rantamutaan. Mantereen puolella rakennetta vastapäätä on tasainen suunnilleen samankorkuinen kalliotasanne, joka on todennäköisesti ollut sillan toinen alkupiste (6711708 / 3493034).

Siikakoskella on kalastettu todennäköisesti jo useiden vuosisatojen ajan. 1600-luvun lopulla Kymenkartanolla mainitaan olleen Pihkoon kylän lähistöllä Siikasaarenkoskessa 7 lohimertaa, 2 vata-apajaa ja 2 lanaa siikoja varten. Lisäksi koskessa oli lampuotikylien omat pyydykset. Kymenkartanon lohenkalastamot siirtyivät Venäjän valtion omistukseen 1790-luvun alussa ja muutaman vuoden kuluttua keisari Paavali lahjoitti ne Valamon luostarille. (Mattila 1960: 433–434, 437.) Luostarista lähetetyille munkeille osoitettiin Siikakosken rannalta alue, johon munkit kalastusoikeuden saatuaan ryhtyivät rakentamaan. Osoitettu kalastusalue käsitti myös Siikasaaren. (Ahola 1962: 22–23.) Saarella sijaitseva sillanperustus liittyy todennäköisesti juuri munkkien rakennustoimintaan eli 1700–1800-luvun taitteeseen.

Kuva 61. Munkholman sillanperustukset Siikasaarella. Itäkaakosta. Kuv. K. Vuoristo.

5.2. TARKASTETUT ESIHISTORIALLISET KOHTEET

LEHMÄSAARI 1**1000 00 2361**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: hautapaikat

Tyypin tarkenne: hautaröykkiöt

Ajoitus: rautakautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6701307, ikoo 3499221, z = 10 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 5,1 km eteläkaakkoon

Peruskartta: 302312 Kotka

ARKISTOTIEDOT

2002 Marita Kykyri ja Ilkka Kaskinen, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 8.8.2007

Kuvat: mv 125803: 26, digi 25

Karttaotteet: peruskarttaote

Lehmäsaari 1 jäi inventoimatta vuoden 2006 esihistoriallisen ajan inventoinnin yhteydessä, minkä vuoksi se käytiin tarkastamassa vuonna 2007. Inventoinnissa mitattiin kohteen sijaintikoordinaatit GPS-paikantimella ja aikaisemmat koordinaattitiedot muuttuivat 44 metriä kaakkoon päin. Kohde on todettu vuonna 2002, kun Marita Kykyri ja Ilkka Kaskinen tarkastivat Kotkan kaupungin Lehmäsaaren ympäristösuunnitelmaan merkityn muinaishaudan paikan.

Kohde sijaitsee Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 5,1 km eteläkaakkoon Lehmäsaaren pohjoisosassa. Alue on länteen viettävää mäntykangasrinnettä, joka on melko kivikkoista. Paikalta on n. 100 metriä merenrantaan. Hautaröykkiö on sammalen peittämä ja muodoltaan soikea 4,7 x 3,5 m kokoinen kiveys. Röykkiön korkeus on n. 0,5 m ja se on koottu halkaisijaltaan 20–40 cm kokoisista pyöreistä luonnonkivistä, joita on kolmessa kerroksessa. Kiveyksen keskeltä on poistettu kiviä, jotka on heitetty röykkiön ympärille. Röykkiö on pohjois-eteläsuuntainen.

Kuva 25. Lehmäsaari 1. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo.

LEHMÄSAARI 2**1000 00 2362**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: hautapaikat

Tyypin tarkenne: hautaröykkiöt

Ajoitus: rautakautinen

Rauhoitusluokka: 1

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6699538, ikoo 3499512, z = 5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 6,9 km eteläkaakkoon

Peruskartta: 302311 Rankki

ARKISTOTIEDOT

2002 Marita Kykyri ja Ilkka Kaskinen, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 8.8.2007

Kuvat: mv 125803: 31–32, digi 30

Karttaotteet: peruskarttaote

Lehmäsaari 2 jäi inventoimatta vuoden 2006 esihistoriallisen ajan inventoinnin yhteydessä, minkä vuoksi se käytiin tarkastamassa vuonna 2007. Inventoinnissa mitattiin kohteen sijaintikoordinaatit GPS-paikantimella ja aikaisemmat koordinaattitiedot muuttuivat 64 metriä koilliseen päin. Kohde on todettu vuonna 2002, kun Marita Kykyri ja Ilkka Kaskinen tarkastivat Kotkan kaupungin Lehmäsaaren ympäristösuunnitelmaan merkityn muinaishaudan paikan.

Kohde sijaitsee Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 6,9 km eteläkaakkoon Lehmäsaaren eteläosassa kallion itäreunalla noin 60 metrin päässä merenrannasta. Kallion juurella on mäntykangasta ja kesämökki. Muinaisjäänöksen päällä kasvaa vanha kataja ja sammalta sekä heinää. Röykkiö on kooltaan n. 3 x 4 m ja siihen käytetyt luonnonkivet ovat 20–40 cm. Kivet ovat kahdessa kerroksessa. Röykkiöstä on siirretty kiviä pois niiden alkuperäisiltä paikoiltaan.

Kuva 30. Lehmäsaari 2. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo.

LEHMÄSAARI 3**1000 00 2363**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: hautapaikat

Tyypin tarkenne: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6699788, ikoo 3499370, z = 10 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 6,6 km eteläkaakkoon

Peruskartta: 302311 Rankki

ARKISTOTIEDOT

2002 Marita Kykyri ja Ilkka Kaskinen, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 8.8.2007

Kuvat: mv 125803: 27–30, digi 26–29

Karttaotteet: peruskarttaote

Lehmäsaari 3 jäi inventoimatta vuoden 2006 esihistoriallisen ajan inventoinnin yhteydessä, minkä vuoksi se käytiin tarkastamassa vuonna 2007. Inventoinnissa mitattiin kohteen sijaintikoordinaatit GPS-paikantimella ja aikaisemmat koordinaattitiedot muuttuivat 12 metriä koilliseen päin. Kohde on todettu vuonna 2002, kun Marita Kykyri ja Ilkka Kaskinen tarkastivat Kotkan kaupungin Lehmäsaaren ympäristösuunnitelmaan merkityn muinaishaudan paikan.

Kohde sijaitsee Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 6,6, km eteläkaakkoon Lehmäsaaren eteläosassa. Muinaisjäänös on avokalliolla, josta on matkaa merelle n. 100 metriä. Laakea kallio viettää länteen ja sen ympäristössä kasvaa jäkälää, sammalta sekä kitukasvuisia mäntyjä. Röykkiö on lähes kokonaan tuhoutunut ja alkuperäisellä paikalla on vain noin 30 kivistä muodostuva pyöreähkö pohjakiveys, jonka halkaisija on n. 2,5 metriä. Pyöreät luonnonkivet ovat kooltaan 20–40 cm. Kiveyksen eteläpuolella noin 2 metrin päässä on pieni kallionjyrkäne, jonka alapuolella on luonnonkivistä kasattu kaksikerroksinen nuotionpohja. Kivet ovat todennäköisesti peräisin röykkiöstä.

Kuva 26. Lehmäsaari 3. Röykkiön säilynyt pohjakiveys. Kaakosta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 27. Lehmäsaari 3. Kalliojyrkänten alapuolelle kasattu liesikiveys. Pohjoiskoillisesta. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 28. Lehmäsaari 3. Röykkiön säilynyt pohjakiveys. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo.

Kuva 29. Lehmäsaari 3. Röykkiön säilynyt pohjakiveys kalliojyrkänten päällä, pohjalla liesikiveys. Kaakosta. Kuv. K. Vuoristo.

TÖYTERKALLIO 1**1000 00 7373**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: hautapaikat

Tyypin tarkenne: hautaröykkiöt

Ajoitus: pronssikautinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6714544, ikoo 3490172, z = 42,5–45 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 11,10 km luoteeseen

Peruskartta: 302410 Karhula

ARKISTOTIEDOT

2006 Marita Kykyri ja Ilkka Kaskinen, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 29.8.2007

Kuvat: mv 20, digi 66

Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee jäkälää, kanervaa ja nuoria mäntyjä kasvavalla avokalliolla, joka on Mustajärventiestä noin 100 m pohjoiseen. Kymijoki sijaitsee idässä noin kahden kilometrin päässä. Röykkiöstä noin 50 m itään on sähkövoimalinja.

Röykkiö on pyöreä ja halkaisijaltaan kolme metriä ja sen korkeus on noin puoli metriä. Röykkiön keskustaa on kaiveltu kallion pintaan saakka noin 1x1 m:n alueelta. Latomus on koottu punagraniittisista lohkokivistä, joista osa on rapautunut. Kivien pinta on jäkälän peitossa.

Kuva 66. Töyterkallio 1. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.

TÖYTERKALLIO 2**1000 00 7374****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: hautapaikat
 Tyypin tarkenne: hautaröykkiöt
 Ajoitus: pronssikautinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: pkoo 6714620, ikoo 3490274 , z = 47,5 m mpy
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit
 Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 11 km luoteeseen
 Peruskartta: 302410 Karhula

ARKISTOTIEDOT

2006 Marita Kykyri ja Ilkka Kaskinen, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 29.8.2007
 Kuvat: mv 19, digi 67
 Karttaotteet: peruskarttaote

Röykkiö sijaitsee avokallioalueella, kaakkoon voimakkaasti viettävässä kivikkoisessa rinteessä. Kallioalue on Mustajärventiestä noin 150 m pohjoiseen. Röykkiön länsipuolella noin 60 m:n päässä on sähkövoimalinja. Kymijoki on idässä noin kahden kilometrin päässä.

Röykkiö on kasattu kalliopohjalle rantakivikkoon pyöreistä kivistä. Latomus on kumpumainen, halkaisijaltaan noin kahdeksan metriä ja korkeudeltaan noin 80 cm. Kyseessä saattaa olla myös kaksi vierekkäistä röykkiötä. Kiveyksen päältä on kuljettu ilmeisesti metsätyömaakoneella ja osa kivistä on liikkunut alkuperäiseltä paikaltaan ja kiveyksen keskelle on muodostunut 1 x 2 m:n suuruinen ja itä-länsisuuntainen kuoppa. Röykkiön päällä kasvaa pieniä puita ja röykkiö on paksun karikekerroksen peitossa.

Kuva 67. Töyterkallio 2. Koillisesta. Kuv. K. Vuoristo.

5.3 ENTUUDESTAAN TUNNETUT HISTORIALLISEN AJAN KOHTEET

KUUTSALO AUTIONKYLÄ**1000 00 2447**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: kiviaidat

Tyypin tarkenne: kivirakenteet

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä:

Koordinaatit: pkoo 6701670, ikoo 3501540, z = 5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 6 km koilliseen

Peruskartta: 304103 Kuutsalo

ARKISTOTIEDOT

2004 Marita Kykyri ja Timo Lievonen, tarkastus

2004 Marianna Niukkanen, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 9.8.2007

Karttaotteet: peruskarttaote

Massiivisia, luonnonkivistä kylmämuurattuja kiviaitoja sijaitsee tiloilla Kivimäki (1:19) ja Omaranta (1:210). Yksi aidoista jatkuu mereen ja on toiminut mahdollisesti aallonmurtajana. Aidat ovat olleet vanhoja jo 1930-luvulla ja ne liittyvät todennäköisesti luotsitalan rakennusvaiheisiin 1800-luvulla. Aitojen tarkoitus on mahdollisesti ollut saarella laiduntavan karjan pois pitäminen viljelyksiltä ja puutarhasta. Kiviaitoja löytyy myös monesta muusta paikasta saarella, mm. Suurikylän varrelta. Niitä on rakennettu saarelle vielä viime vuosikymmeninäkin.

HEINLAHTI**1000 00 5932**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: kivirakenteet

Tyypin tarkenne: rajamerkit

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6709444, ikoo 3490490, z = m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 7,6 km länsiluoteeseen

Peruskartta: 302312 Kotka

ARKISTOTIEDOT -

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 29.8.2007

Karttaotteet: peruskarttaote

Kotkan ja Pyhtään rajalla sijaitseva keskiaikainen rajakivi on osoittanut Pyhtään ja Kymin hallintorajaa. Kapeassa pystykivessä on nuorempia hakkauksia. Kivi sijaitsee työmaa-alueen vieressä Sutelantien varressa ja sen lähistöllä on kivilouhoksia ja muuta teollista toimintaa, jotka uhkaavat kiven olemassaoloa.

NORSSAARI**1000 00 5935**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: hakkaukset

Tyypin tarkenne: taide- ja muistomerkit

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6705247, ikoo 3495659, z = m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 1,8 km lounaaseen

Peruskartta: 302312 Kotka

ARKISTOTIEDOT

2002 Marita Kykyri. tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu

Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Norssaareissa olevalla jyrkällä rantakalliolla saaren länsirannalla tien pohjoispuolella. Paikalla on venäjänkielisiä kalliohakkauksia (nimiä) ja ne ajoittuvat pääasiassa 1900-luvun alkuun. Hakkaukset liittyvät Keisarinsatamaan, jossa Suomessa matkailevan keisarin saattolaivasto oli redillä. Tällöin upseereilla oli tapana soudattaa itsensä maihin ja hakkauttaa nimikirjaimiaan silokallioon lähelle rantaviivaa.

MANSIKKALAHTI**1000 00 6106**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: taide- ja muistomerkit

Tyypin tarkenne: hakkaukset

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 6

Koordinaatit: pkoo 6704480, ikoo 3497330, z = 2,5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 1,6 km kaakkoon

Peruskartta: 302312 Kotka

ARKISTOTIEDOT

2001 Marita Kykyri. tarkastus

2002 Marita Kykyri. tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu

Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Kotkan kaupungin Mansikkalahden uimarannan laiturin viereisellä kalliolla noin 10 x 25 m kokoisella alueella. Paikalla on kalliohakkauksia, jotka ovat peräisin 1900-luvulta.

SALAKANNIEMI**1000 00 6107**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: taide- ja muistomerkit

Tyypin tarkenne: hakkaukset

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 4

Koordinaatit: pkoo 6705020, ikoo 3495530, z = 2,5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 1,5 km lounaaseen

Peruskartta: 302312 Kotka

ARKISTOTIEDOT

2002 Marita Kykyri, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu

Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee luotomaisella kallioniemekkeellä Hirssaaren koillisnurkassa, niemekkeen pohjoisosassa. Kalliohakkaukset ovat peräisin 1900-luvulta.

JUMALNIEMI**1000 00 6108**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: raaka-aineen hankintapaikat

Tyypin tarkenne: louhokset

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6709400, ikoo 3496080, z = 5–10 m mpy

Koordinaattiselite: kivimuodostelman koordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 3,5 km pohjoisluoteeseen

Peruskartta: 302312 Kotka

ARKISTOTIEDOT

2001 Marita Kykyri, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu

Karttaotteet: peruskarttaote

Huumanpohjan ja Sunilanlahden väliin jäävän Jumalniemen eteläosassa sijaitsee mahdollisesti 1700- ja 1800-lukujen linnoitustöihin liittyvä kivenlouhintapaikka. Kohteessa on osittain sammaloitunut n. 2 x 1,5 m kokoinen, muodoltaan epäsäännöllinen ja kahden kivikerroksen paksuinen kivimuodostelma sekä suuria lohkokiviä. Kallionkoloissa on kivikiiloja ja kalliossa paikoitellen porausjälkiä.

SIKAKOSKI**1000 00 6112**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: taide- ja muistomerkit

Tyypin tarkenne: hakkaukset

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 3

Koordinaatit: pkoo 6711710, ikoo 3493040, z = 2 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 7 km pohjoisluoteeseen

Peruskartta: 302410 Karhula

ARKISTOTIEDOT

2001 Marita Kykyri, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 20.8.2007

Karttaotteet: peruskarttaote

Kymijoen Siikakosken itärannalla, Munkholman saarta vastapäätä olevan rantakallion luoteiskärjessä on kolme joen pinnan korkeutta osoittavaa vaakaviivaa ja päivämäärää. Hakkaukset on tehty vuosina 1898 ja 1899.

VARISSAARI**1000 00 6113**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: taide- ja muistomerkit

Tyypin tarkenne: hakkaukset

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: -

Koordinaatit: pkoo 6703750, ikoo 3497645, z = 1–4 m mpy

Koordinaattiselite: eteläisimmän hakkausalueen koordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelilais-luterilaisesta kirkosta n. 2,2 km eteläkaakkoon

Peruskartta: 302312 Kotka

ARKISTOTIEDOT

2001 Marita Kykyri, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu

Karttaotteet: peruskarttaote

Kotkansaaren kaakkoispuolella sijaitsevan Varissaaren rantakallioilla on lukematon määrä 1700–1900 -luvulta peräisin olevia kalliohakkauksia. Myös Fort Elisabeth sijaitsee saarella.

SAMMALSAARI**1000 00 6114**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: kivirakenteet

Tyypin tarkenne: rajamerkit

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6702000, ikoo 3491670, z = 10 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelilais-luterilaisesta kirkosta n. 6 km lounaaseen.

Peruskartta: 302312 Kotka

ARKISTOTIEDOT

2001 Marita Kykyri, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu

Karttaotteet: peruskarttaote

Lähteet: Rosén, Ragnar 1960. "Kymenkartano". Kymin historia I. Kouvola.

Kohde sijaitsee avokalliolla, noin 50 metriä Sammalsaaren pohjoiskärjestä etelään Pyhtään ja Kymin rajalla. Paikalla on punagraniittinen siirtolohkare, jonka pintaan on uurrettu rajansuuntainen risti (Rosén 1960: 154).

MUSSALO LAVAKALLIO**1000 00 6951**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: hiilimiilut

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 3

Lukumäärä: 3

Koordinaatit: pkoo 6704100, ikoo 3493485, z = 13–14 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 4,5 km lounaaseen

Peruskartta: 302312 Kotka

ARKISTOTIEDOT

2004 Marita Kykyri/Kymenlaakson maakuntamuseo, koekaivaus

2005 Marita Kykyri/Kymenlaakson maakuntamuseo, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu

Karttaotteet: peruskarttaote

Hiilimiilut sijaitsivat Mussalon Etukylässä Lavakalliontien ja Lavarinteen risteyksessä sekä Lavarinteen varrella (tontit 1-3) lounaaseen tasaisesti viettävässä tiheässä sekametsässä, joka on nyttemmin rakennettu pientaloalueeksi. Miilut olivat kooltaan (10–11 m x 6–7,5 m) ja muodoltaan Mussalon saarelle ominaisia matalia (korkeus 40-70 cm) ja suorakaiteen muotoisia hiilimiiluja.

MUSSALO TAKAKYLÄ 1**1000 00 6952**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat
 Tyypin tarkenne: hiilimiilut
 Ajoitus: historiallinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 12
 Koordinaatit: pkoo 6703750, ikoo 3493780, z = 6–10 m mpy
 Koordinaattiselite: itäisen keskittymän koordinaatit (miilut 6-12)
 Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 4 km lounaaseen
 Pinta-ala:
 Peruskartta: 302312 Kotka

ARKISTOTIEDOT

2005 Marita Kykyri/Kymenlaakson maakuntamuseo, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 7.8.2007
 Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Mussalon saaren Takakylän pohjoispuolella ja Rajakalliontien eteläpuolella. Paikalla on 12 hiilimiilua tien välittömässä läheisyydessä. Maasto on tasaisesti lounaaseen viettävää hakkuualuetta. Miilut ovat kooltaan 9–12 x 5-6 m ja korkeutta niillä on 40–100 cm.

Kohde on säilynyt toistaiseksi, mutta se on vaarassa tuhoutua, koska alue on kaavoitettu pientalorakentamista varten. Alueella tehdyt metsähakkuut viittaavat siihen, että rakentaminen on pian alkamassa.

MUSSALO TAKAKYLÄ 2**1000 00 6953**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: kivirakenteet
 Tyypin tarkenne: kiviaidat
 Ajoitus: historiallinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: pkoo 6703679, ikoo 3493715, z = 7 m mpy
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit
 Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 4 km lounaaseen
 Peruskartta: 302312 Kotka

ARKISTOTIEDOT

2005 Marita Kykyri/Kymenlaakson maakuntamuseo, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 7.8.2007
 Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Rajakalliontien eteläpuolella olevan kapean polun varressa. Alueella on tehty metsähakkuita ja paikalle on laitettu tulevien tonttialueiden rajapaaluja. Paikalla on pohjoisluode-eteläkaakosuuntainen n. 12 metriä pitkä, 1,2 metriä leveä ja noin 50 cm korkea kiviaita. Kohde on säilynyt toistaiseksi, mutta se on vaarassa tuhoutua, koska alue on kaavoitettu pientalorakentamista varten.

MUSSALO TAKAKYLÄ 3**1000 00 6954**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: kivirakenteet

Tyypin tarkenne: kiviaidat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6703828, ikoo 3493574, z = 7 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 4 km lounaaseen

Peruskartta: 302301 Kotka

ARKISTOTIEDOT

2005 Marita Kykyri/Kymenlaakson maakuntamuseo, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 7.8.2007

Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Rajakalliontien eteläpuolella kulkevan metsätien vieressä. Alueella on tehty metsähakkuita ja paikalle on laitettu tulevien tonttialueiden rajapaaluja. Paikalla on pohjoisluode-eteläkaakkosuuntainen 16 metriä pitkä, merin levyinen ja 80–90 cm korkea kiviaita.

Kohde on säilynyt toistaiseksi, mutta se on vaarassa tuhoutua, koska alue on kaavoitettu pientalorakentamista varten.

MUSSALO PALASKYLÄNLAHTI**1000 00 6955**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyypin tarkenne: hiilimiilut

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 3

Lukumäärä: 16

Koordinaatit: pkoo 6703400, ikoo 3494444, z = 5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 3,5 km lounaaseen

Peruskartta: 302312 Kotka

ARKISTOTIEDOT

2006 Marita Kykyri/Kymenlaakson maakuntamuseo, tarkastus

2006 Katja Vuoristo, inventointi

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu

Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee etelään viettävässä kuusta kasvavassa rinteessä. Alueen eteläpuolella on Palaskylänlahti. Paikalla oli 16 hiilimiilua ja muinaisjäänösalue rajautui pohjoisessa Jänskäntiehen, idässä ja etelässä Palaslahdentiehen sekä lännessä rautatiehen. Hiilimiilut ovat löytyneet Mussalon kotiseutuyhdistyksen toimesta vuosina 1998–2001. Muinaisjäänösalue on tuhoutunut kokonaan Kotkan Mussalon satama-alueen laajennustöiden yhteydessä.

MUSSALO ETUKYLÄ**1000 00 7079**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: kivirakenteet

Tyypin tarkenne: kiviaidat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: -

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6703930, ikoo 3493180, z = 4,5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 4 km lounaaseen

Peruskartta: 302312 Kotka

ARKISTOTIEDOT

2004 Marita Kykyri/Kymenlaakson maakuntamuseo, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu

Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Mussalon Santalahden golfkentän itäpuolella. Paikalla on pääasiassa lohkotuista kivistä rakennettu kiviaita, joka on 9,7 m pituinen, 1,4 m levyinen ja 50–70 cm korkuinen. Aita on havaittu Mussalon Etukylän Kaskimäentien hiilimiilujen dokumentoinnin yhteydessä.

RISTINKALLIO**1000 00 7080**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: taide- ja muistomerkit

Tyypin tarkenne: hakkaukset

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6714620, ikoo 3497730, z = 37,5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 8.6 km pohjoiseen

Peruskartta: 302410 Karhula

ARKISTOTIEDOT

2004 Marita Kykyri/Kymenlaakson maakuntamuseo, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 1.8.2007

Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee vanhan Viipurintien pohjoispuolella kalliopaljastumassa. Kallioon on hakattu lähes tasavartinen risti, jonka sakarat noudattavat suunnilleen pääilmansuuntia. Pidempi ristivarsi on 230 cm ja lyhyempi 200 cm. Hakkausura on V-mallinen. Pidempi ristivarsista on todennäköisesti luonnon muovaama, joten ristikuvio on saatu aikaiseksi lisäämällä toinen ristivarsista. Perimätieto ajoittaa hakkauksen 1700-luvulle.

VANHA KYMINKARTANO**1000 00 7240**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: asuinpaikat

Tyyppin tarkenne: kartanot

Ajoitus: keskiaikainen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6711160, ikoo 3494333, z = 10 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 5,9 km pohjoisluoteeseen

Peruskartta: 302410 Karhula

ARKISTOTIEDOT

2003 Marita Kykyri/Kymenlaakson maakuntamuseo, koekaivaus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu

Karttaotteet: peruskarttaote

Viimeistään 1350-luvulla perustettu Kyminkartano sijaitsi alun perin Kymijoen Huumanhaaran länsirannalla Hovinsaaren pohjoispäässä. Ensimmäinen kuvaus Kyminkartanon sijainnista löytyy Jaakko Teitin vuonna 1555 laatimasta valitusluettelosta. Kyminkartano sijaitsi Suuren Rantatien varrella. Vuonna 1380 Bo Joninpoika Grip lahjoitti Kyminkartanon tilan Vadstenan luostarille, joka puolestaan luovutti omaisuutensa hoidon silloiselle Viipurin linnan päällikölle Erengisle Niilonpojalle.

1555 Kustaa Vaasa vieraili Kyminkartanossa, minkä jälkeen kartanosta tehtiin kuninkaankartano. Venäläiset polttivat Kyminkartanon vuonna 1571. Vuonna 1617 solmitun Stolbovan rauhan myötä kartano menetti sotilaallisen ja hallinnollisen merkityksensä ja se päättyi mm. Wrangel ja Fersen-sukujen haltuun. 1728 pikkuvihan aikana vetäytyvät Ruotsi-Suomen sotajoukot polttivat kartanon. Venäjän valtio pakkolunasti kartanon kauppias Natony Nahtilta vuonna 1791 Kymenlinnan rakennustöiden vuoksi. Naht rakennutti uuden Kyminkartanon Huumanhaaran ja Langinkoskenhaaran pohjoispuolelle.

Vuoden 2003 koekaivauksessa vanhan Kyminkartanon alueelta ei tavattu keskiaikaan ajoittuvia kerroksia tai löytöjä. Sen sijaan alueella on säilyneenä 1600-luvulle ajoittuvia kerrostumia.

HOVINKOSKI**1000 00 7241**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat

Tyyppin tarkenne: kalastuspaikat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6711232, ikoo 3494269, z = 0–2,5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 6 km pohjoisluoteeseen

Peruskartta: 302410 Karhula

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu

Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Kymminlinnan pohjoispuolella ja vanhan Kyminkartanon luoteispuolella Huumanhaaran rannalla. Kustaa Vaasan käytyä Kymenkartanossa 1555 tila muutettiin kuninkaankartanoksi ja tilan toimintaa tehostettiin. Kymijoen lohikosket haluttiin ottaa aiempaa tehokkaampaan käyttöön, minkä seurauksena oli rakennettava uusia kalastus- ja pyyntilaitteita, parannettava pyyntimenetelmiä ja uusittava lohiveromaksut. Tilivuonna 1556–1557 rakennettiin päivätöinä viisi kiviarkkia Kymenkartanon koskiin.

Koordinaattien osoittamassa kohdassa nykyisin niemenä oleva alue on 1700-luvun karttojen mukaan muodostunut neljästä saarekkeesta ja niitä yhdistävästä pato- tai siltarakenteesta. Kalastuslaitteiden sijaintia ei ole selvitetty.

KYMIN KAPPELI**1000 00 7242**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: hautapaikat

Tyypin tarkenne: hautausmaat

Ajoitus: keskiaikainen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6710980, ikoo 3494520, z = 5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 5,6 km pohjoisluoteeseen

Peruskartta: 302410 Karhula

ARKISTOTIEDOT

1967 Tapani Ahvenisto, inventointi

2003 Marita Kykyri/Kymenlaakson maakuntamuseo, koekaivaus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu

Karttaotteet: peruskarttaote

Kymin vanha kappeli on sijainnut Kyminlinnan koillispuolella Huumanhaaran rannalla. Ensimmäinen kirjallinen tieto Kymin kappelista on 1430-luvulta, jolloin Viipurin linnanpäällikkö Kristiern Niilonpoika Vase olisi rakennuttanut kappelin Kymenkartanon ja sen alustalaisten käyttöön. Kymenkartanon kappeliseurakunta mainitaan lähteissä ensimmäisen kerran 1440-luvulla. Kuvausta kappelista tai mainintaa sen rakennusmateriaalista ei kirjallisista lähteistä ole löytynyt. Kymin uusi puukirkko valmistui kappelin paikalle ennen vuotta 1642, jolloin Kymin seurakunta perustettiin. Puukirkko ränsistyi ja uusi kirkko rakennettiin 1729 Helilään noin kahden kilometrin päähän vanhasta paikasta.

Kymin kappeliin on liittynyt hautausmaa. Vuoden 2003 koekaivauksessa alueelta löydettiin 13 hautausta. Kaikki hautaukset olivat löydöttömiä. Alue on kirjallisten lähteiden perusteella ollut hautausmaakäytössä 1400-luvulta 1700-luvun alkupuolelle.

RANTATIILITEHDAS**1000 00 7243**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: teollisuuskohteet

Tyypin tarkenne: tiiliruukit

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6710822, ikoo 3494684, z = 2,5 m mpy

Koordinaattiselite: arvio

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 5,4 km pohjoisluoteeseen

Peruskartta: 302410 Karhula

ARKISTOTIEDOT

2003 Marita Kykyri ja Ilkka Kaskinen, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu

Karttaotteet: peruskarttaote

Vuodelta 1795 olevaan Suvorovin aikaista Kyminlinnaa esittävään karttaan on merkitty tiilitehdas Kymijoen itäisen Huumanhaaran rantaan. Tehtaasta on käytetty nimeä Insinöörien tiilitehdas, mikä viittaa rakennustyömaan aikaisen insinöörijoukon johtamaan tehtaaseen.

NIITYTIILITEHDAS**1000 00 7244**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: teollisuuskohteet

Tyypin tarkenne: tiiliruukit

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6711382, ikoo 3494000, z = 2,5–5 m mpy

Koordinaattiselite: arvio

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 6,2 km pohjoisluoteeseen

Peruskartta: 302410 Karhula

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 13.8.2007

Karttaotteet: peruskarttaote

Uuden Kyminlinnan rakentamisen yhteydessä perustettiin tiilitehdas Hovinsaaren pohjoispuolelle. Tiilitehdas tunnettiin nimellä Niittytiilitehdas. Kyseessä oli suuri avoin kenttä, jolta sekä otettiin savea että tehtiin tiiliä. Niittytiilitehdas perustettiin, koska vanhan Rantatiilitehtaan kapasiteetti ei riittänyt Kyminlinnan rakennustyömaan tarpeisiin.

Niittytiilitehtaan alue on säilynyt osin niittynä, mutta alueen pohjoisosa on rakennettu täyteen uusia pientaloja. Nykyisen niityn kohdalla on saattanut säilyä joitakin tiilitehtaaseen liittyviä rakenteita.

AHVIONKOSKI**1000 00 7378**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: taide- ja muistomerkit

Tyypin tarkenne: kalliomaalaukset

Ajoitus: uusi aika

Rauhoitusluokka: 2 3

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6724560, ikoo 3486660, z = 25,5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 21,3 km luoteeseen

Peruskartta: 302408 Huruksela

ARKISTOTIEDOT

2006 Marita Kykyri, tarkastus

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu

Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Kymijoen Ahvionkosken itärannalla olevan niemen kärjessä olevassa siirtolohkareessa. Paikka on Hurukselantiestä noin kolme kilometriä länteen kapean hiekkatien päässä.

Noin 2 m korkean siirtolohkareen pystysuoralla pohjoissivulla, noin 1,5 m:n korkeudella maanpinnasta, on punavärillä piirretty kutakuinkin länteen päin laukkaava hirvi. Kuvion pituus on 20 cm ja se on korkeudeltaan 25 cm. Maalaus on väriltään voimakkaan punainen. Kiven pinnalla kasvaa jäkälää ja se ulottuu hieman myös maalauksen reunoille, mutta ei itse maaluspinnalle.

Ahvionkosken maalaus on lähes identtinen Iitin Konniveden Haukkavuoren laukkaavan hirven kanssa niin kokonsa kuin toteutuksensa puolesta. Kyseessä on todennäköisesti melko nuori maalaus, joka jäljittelee esihistoriallisia kalliomaalauksia.

KARHULA HÄRKÄVUORI**1000 00 7608**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: hautapaikat

Tyypin tarkenne: hautausmaat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6711140, ikoo 3495170, z = 10–12,5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 5,6 km pohjoisluoteeseen

Peruskartta: 302410 Karhula

ARKISTOTIEDOT

1967 Tapani Ahvenisto, inventointi

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 13.8.2007

Karttaotteet: peruskarttaote

1900-luvun alussa on Härkävuoren viereltä kankaalta löydetty kymmeniä luurankoja sekä esineitä, mm. barokkityylisiä hopealusikoita sekä ortodoksiesineistöä hiekanotossa. Vuonna 1948 löytyi vielä 14 luurankoa lisää rakennuksen perustusta tehtäessä. Nämä ovat olleet arkuissa haudattuja ja niissä on havaittu aseiden löytijälkiä. Paikalta löytyi myös sotilasnappeja ja ortodoksisia esineitä.

Perimätiedon mukaan paikalla olisi ollut kirkko ja siihen liittyvä hautausmaa, jonka puuristit olisivat olleet pystyssä vielä 1800-luvun lopulla. Paikkaan liittyvät myös nimet Kirstukorpi ja Kappelioja. Kohde lienee lähes kokonaan hävitetty hiekanotossa, mutta 200 m tästä länteen olevalta kerrostaloalueelta on myös löydetty luita.

Alueella näkyy vielä osin metsittyneen hiekkakuopan reunaa, mutta suurimmaksi osaksi kuoppa on ilmeisesti täytetty myöhemmin. Täyttöalueen länsipuolella on ehjää metsämaastoa, jossa vanhaa hautausmaata on saattanut säilyä vielä jonkin verran.

KOTTARAISENTIE 20

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: hautapaikat

Tyypin tarkenne: hautausmaat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6707600, ikoo 3495160, z = 2,5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 2,6 km luoteeseen

Peruskartta: 302312 Kotka

ARKISTOTIEDOT

1967 Tapani Ahvenisto, inventointi

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 7.8.2007

Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Kottaraisentien mutkassa pientaloalueen ja kallion välissä. Paikalta on löytynyt 1950-luvulla tien poikki viemäriä kaivettaessa 1–1,5 m syvyydestä luurankoja ja arkun jäännöksiä. Myös tien itäpuolelta, kallion juurelta on löydetty luita hiekkaa otettaessa. Paikalla on säilynyt hyvin pieni alue kallion vieressä, jossa hautoja on saattanut vielä säilyä.

SOKERITEHDAS**1000 00 7610**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: hautapaikat

Tyypin tarkenne: hautausmaat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6706800, ikoo 3495620, z = 5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit (arvio)

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 1,8 km länsuluoteeseen

Peruskartta: 302312 Kotka

ARKISTOTIEDOT

1967 Tapani Ahvenisto, inventointi

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 7.8.2007

Karttaotteet: peruskarttaote

Lähteet: KA, MHA G9 9/4. Vuoden 1844 kartta.

Kohde sijaitsee Liitulahdentien itäpuolella, Sokeritehtaalle vievän tien risteyksessä. Paikalla on vielä vuonna 1967 ollut pystyssä graniitista hakattu hautakivi, jossa on ollut ortodoksiristi ja nimi Egor Fedorov Tsiganov sekä vuosiluku 1854.

Alueella on sijainnut vuoden 1844 kartan mukaan hautausmaa pienen kallionkumpareen luoteispuolella. Kallio ja aivan sen lähiympäristö on säilynyt Liitulahdentien ja Kotkansaaarelle vievän Hyväntuulentien välissä. Tällä alueella on saattanut säilyä myös hautausmaan rippeitä.

MUSSALO SANTANIEMI

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: hautapaikat
 Tyypin tarkenne: hautausmaat
 Ajoitus: historiallinen
 Rauhoitusluokka: -
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: pkoo 6704220, ikoo 3495100, z = 2,5 m mpy
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit
 Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 2,8 km lounaaseen
 Peruskartta: 302312 Kotka

ARKISTOTIEDOT

1967 Tapani Ahvenisto, inventointi

VUODEN 2007 INVENTOINTI

Aika: 7.8.2007
 Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Ristiniemen pohjoisosassa olevan niemekkeen kupeessa. Perimätiedon mukaan koko Santaniemen takainen tasainen alue on ollut 1800-luvulla hautausmaana, jossa on ollut hautakappeli ja kivisiä hautamerkkejä. Paikalta on löytynyt Wahlmanin talon alta (Hiljala) kellaria tehtäessä luita n. yhden metrin syvyydestä. Lisäksi Santaniemestä on löydetty luita hiekkaa otettaessa. Paikannimi Ristniemi liittyyneen hautausmaakäyttöön. Nykyisin alue on lähes täyteen rakennettu, ainoastaan kapea merenrannassa oleva kostea niemeke on rakentamaton. Kyseinen alue on erittäin kostea ja on epätodennäköistä, että sinne olisi haudattu ketään.

TYLLIKIVI**1000 00 7614**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: mahdollinen muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: kivirakenteet
 Tyypin tarkenne: rajamerkit
 Ajoitus: historiallinen
 Rauhoitusluokka: -
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: pkoo 6727720, ikoo 3486600, z = 22,5 m mpy
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit
 Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 24,1 km luoteeseen
 Peruskartta: 302408 Huruksela

ARKISTOTIEDOT

1945 af Hällström, inventointi
 1967 Tapani Ahvenisto, inventointi

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu
 Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Kymijoen kaakkoisrannalla Kahrinmäen länsiosassa. Paikan eteläpuolella on Hurukselan hautausmaa. Paikalla on sileällä rantakalliolla kivi, joka on aikoinaan toiminut rajakivenä. Kymin uittoyhdistys on 1800-luvulla räjäyttännyt kiven halki ja ottanut osan puomin ankkuriksi.

SANTALAHTI**1000 00 7873****PERUSTIEDOT KOHTEESTA**

Laji: kiinteä muinaisjäänös

Muinaisjäänöstyyppi: kivirakenteet

Tyypin tarkenne: kivimuurit

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 2

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6700863, ikoo 3493321, z = 5 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 7,8 km etelälounaaseen

Peruskartta: 302312 Kotka

ARKISTOTIEDOT

2006 Katja Vuoristo, inventointi

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu

Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Mussalon sataman luoteispuolella Vehkaluodon pohjoisosassa. Kivirakenteet ovat lähellä rantaa sijaitsevan kallion koillispuolella kesämökkkitontin rajalla. Alueella on kolme 10–15 m pitkää ja 4–5 m leveää suurista kivistä kasattua muurimaista rakennetta. Kivet ovat sammaleen peittämiä.

Rakenteet näyttäisivät ajoittuvan sijaintinsa puolesta historialliseen aikaan ja liittyvän tontilla oleviin kivijalkoihin ja muiden rakenteiden jäänteisiin. Kohde uhkaa jäädä Mussalon sataman laajennushankkeen alle.

KOPPELI 1000 00 7877

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: työ- ja valmistuspaikat
 Tyypin tarkenne: hiilimiilut
 Ajoitus: historiallinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 1
 Koordinaatit: pkoo 6716881, ikoo 3497509, z = 27,5 m mpy
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit
 Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 10,8 km pohjoiseen
 Peruskartta: 302410 Karhula

ARKISTOTIEDOT

2006 Katja Vuoristo, inventointi

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu
 Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Santamäen pohjoisosassa hiekkaisella mäntykankaalla. Paikalla on matala terassitasanne, jossa on ojan ympäröimä hiilimiilu. Sen kokonaishalkaisija on n. 6 metriä.

SUURIKYLÄ 1000 00 7884

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: kiinteä muinaisjäänös
 Muinaisjäänöstyyppi: maarakenteet
 Tyypin tarkenne: painanteet
 Ajoitus: historiallinen
 Rauhoitusluokka: 2
 Lukumäärä: 3
 Koordinaatit: pkoo 6703268, ikoo 3502425, z = 5 m mpy
 Koordinaattiselite: keskikoordinaatit
 Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 5,8 km kaakkoon
 Peruskartta: 304103 Kuutsalo

ARKISTOTIEDOT

2006 Katja Vuoristo, inventointi

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu
 Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Kuutsalon Suurikylässä. Paikalla on matalia kaakkoon viettäviä terasseja. Maasto on paikoin kivikkoista. Metsäterasseilla on kahdessa eri tasossa yhteensä kolme painannetta, joiden halkaisijat ovat 3,5 m, 5 ja 6 m. Kuopanteiden ympärillä on maavallit ja niiden syvyys on ainakin metrin. Kyseessä on mahdollisesti historiallisen ajan leiripaikka.

HEPOSUONPELTO**1000 00 7889**

PERUSTIEDOT KOHTEESTA

Laji: irtolöytö

Muinaisjäännöstyyppi: löytöpaikat

Tyypin tarkenne: irtolöytöpaikat

Ajoitus: historiallinen

Rauhoitusluokka: 3

Lukumäärä: 1

Koordinaatit: pkoo 6727561, ikoo 3486600, z = 25 m mpy

Koordinaattiselite: keskikoordinaatit

Etäisyystieto: Kotkan evankelis-luterilaisesta kirkosta n. 23,9 km luoteeseen

Peruskartta: 302408 Huruksela

ARKISTOTIEDOT

2005 Katja Vuoristo, inventointi

VUODEN 2007 INVENTOINTI

ei inventoitu

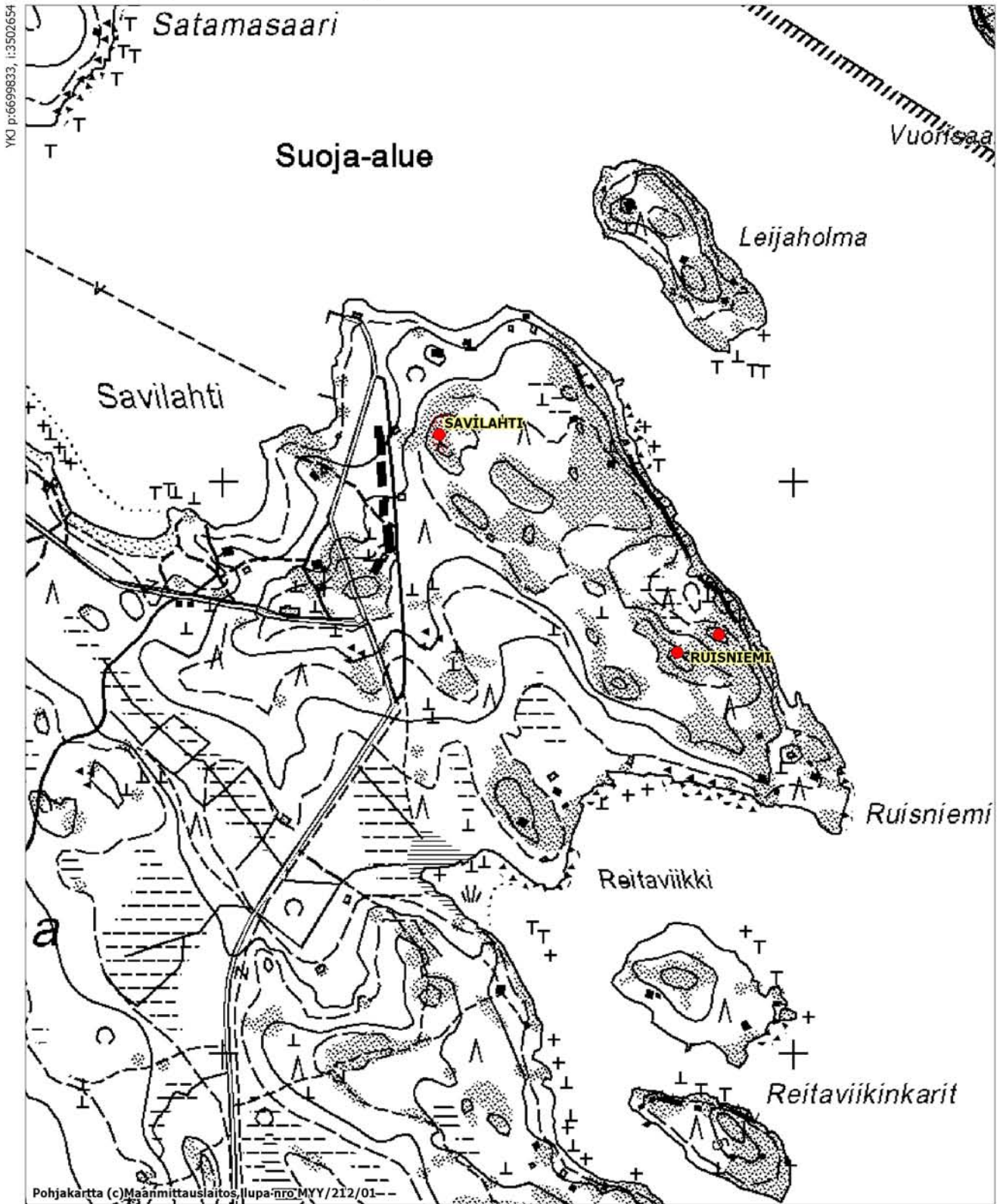
Karttaotteet: peruskarttaote

Kohde sijaitsee Kahrinmäellä Hurukselan hautausmaan kaakkoisreunalla olevalla pellolla. Paikka on tasaista savista peltoa. Pellolta löytyi muutamia historialliseen aikaan ajoittuvia löytöjä kuten punasavikeramiikkaa, kuonaa ja tuluspii.

5.4. PERUSKARTTAOTTEET

Savilahti ja Ruisniemi
Peruskarttaote 304102 Kirkonmaa

Kiinteät muinaisjännökset on merkitty punaisella.

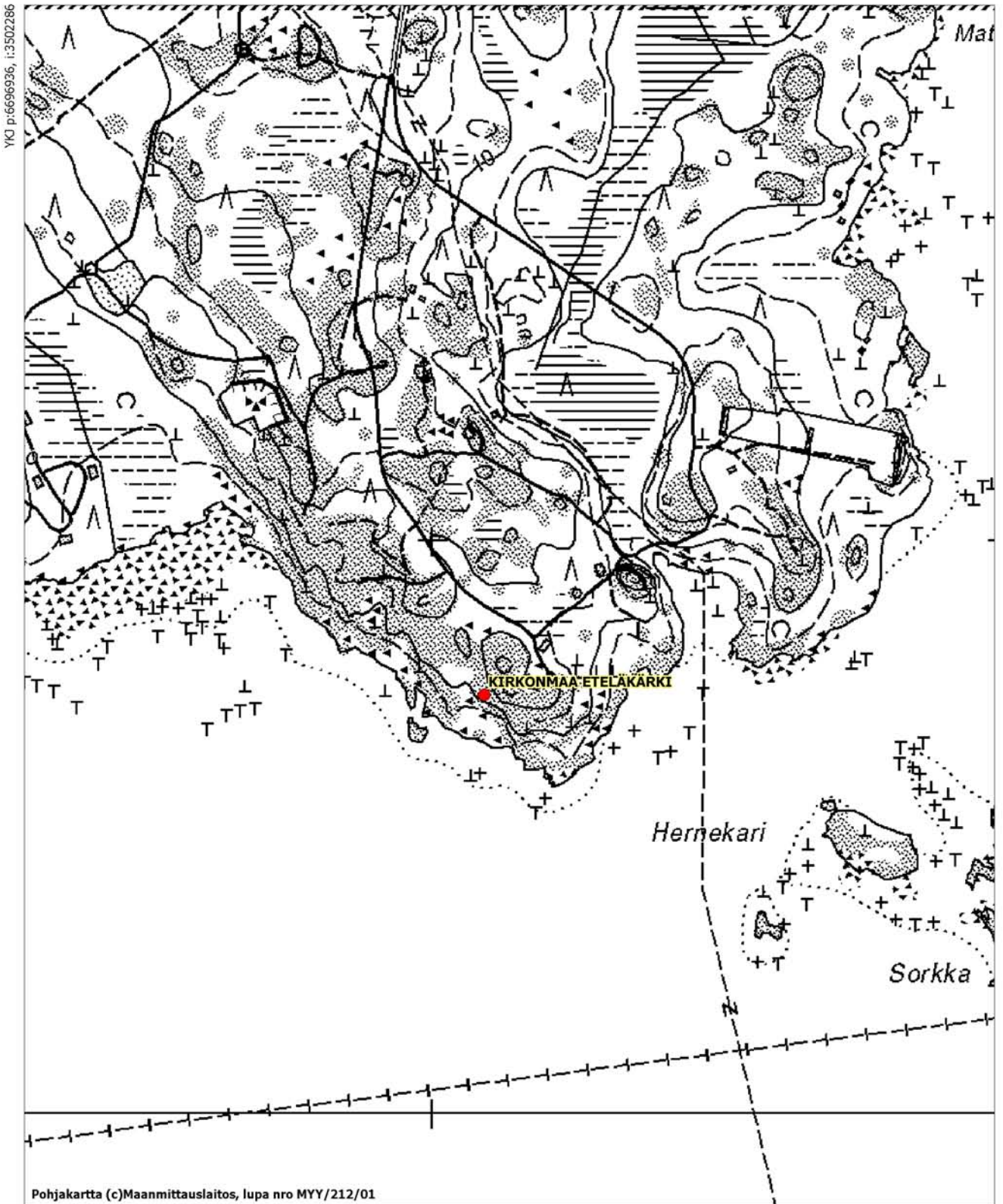

MK 1:10000

YKO p:6697734, i:3504354

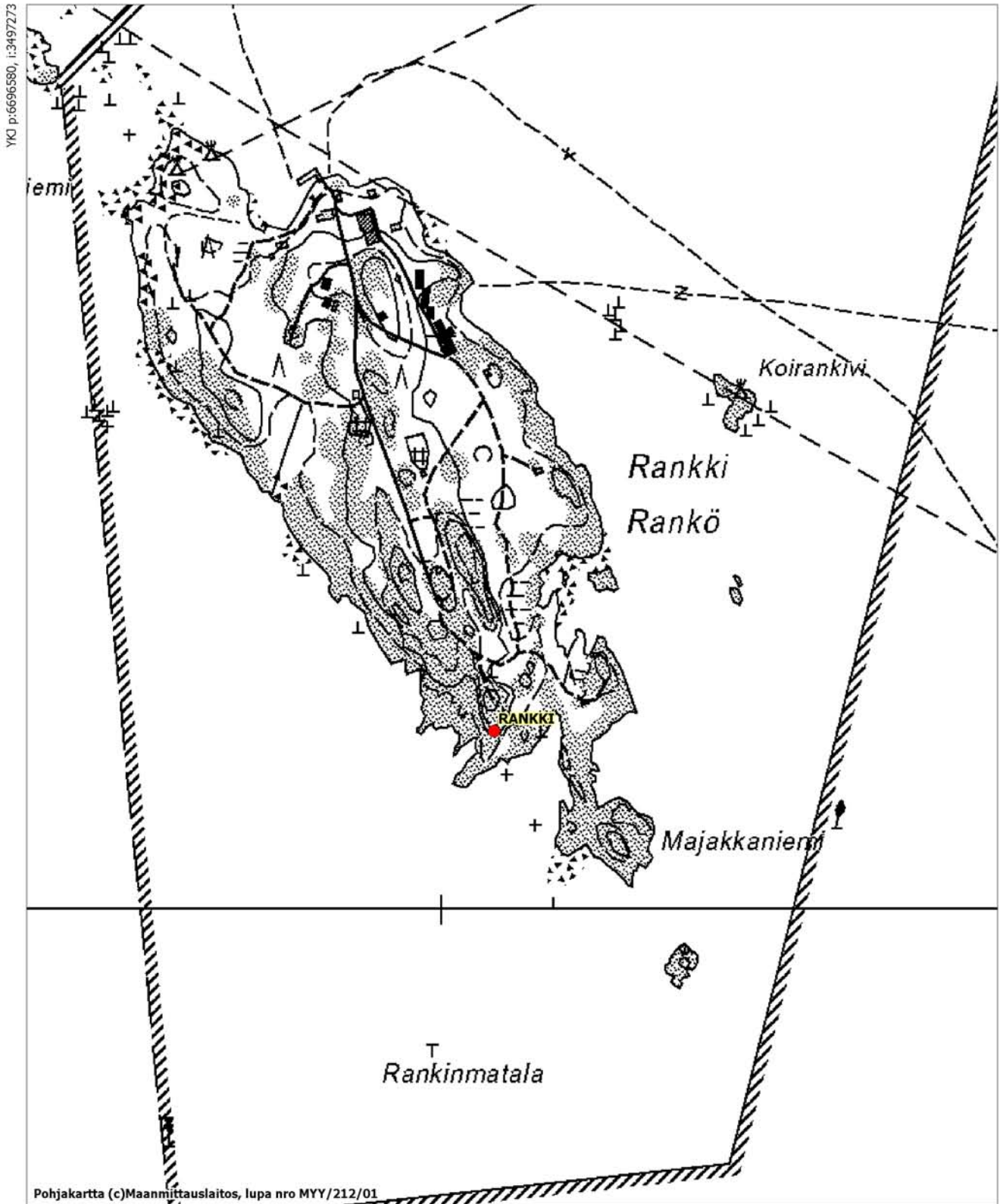
Kirkonmaa Eteläkärki
Peruskarttaote 304102 Kirkonmaa

Kiinteä muinaisjäännös on merkitty punaisella.

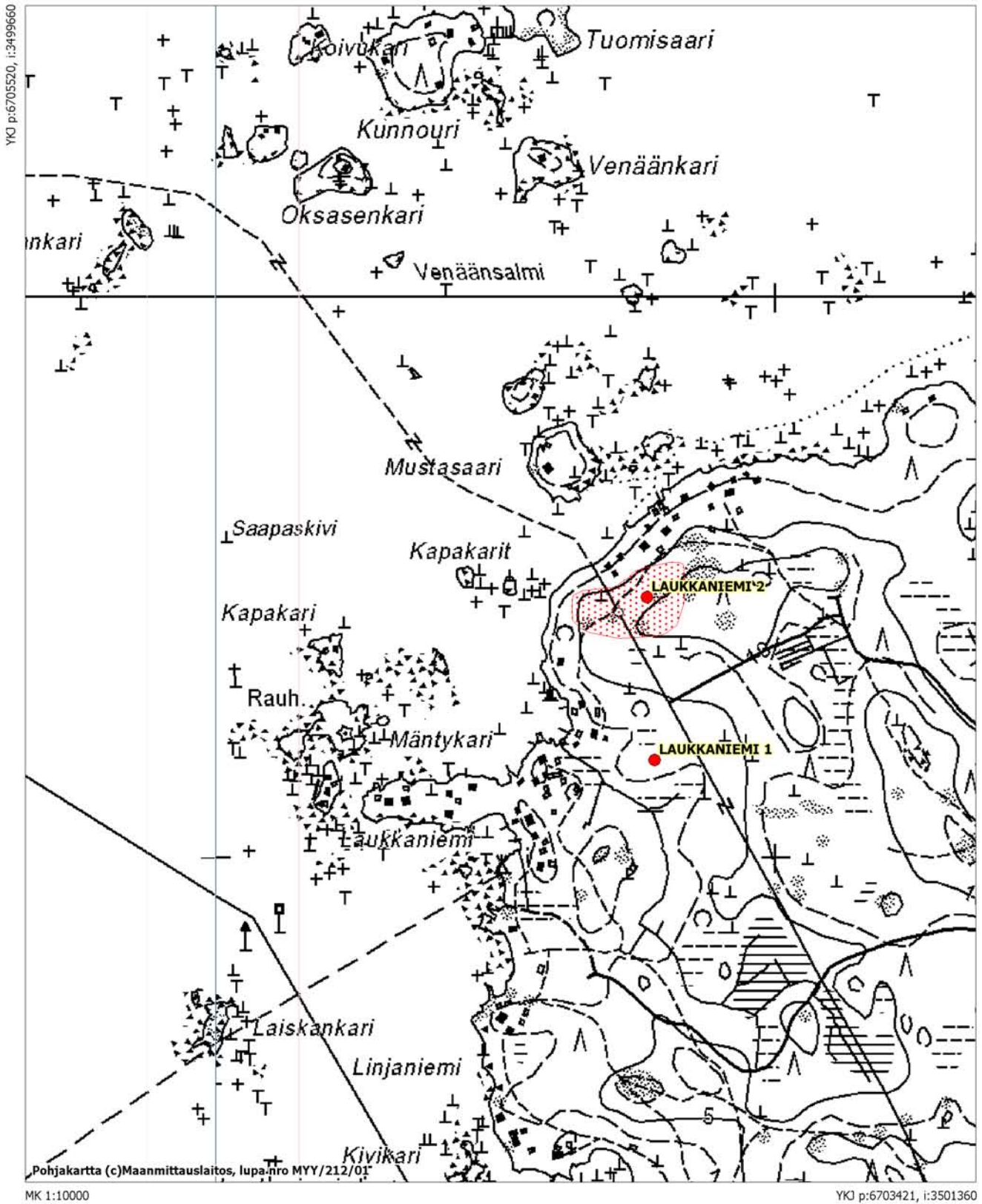
Rankki
Peruskarttaote 302311

Kiinteä muinaisjäännös on merkitty punaisella.

Laukkaniemi 1-2
Peruskarttaote 304103 Kuutsalo

Kiinteät muinaisjännökset on merkitty punaisella.

Suurikylä Piipari ja Suurikylä
Peruskarttaote 304103 Kuutsalo

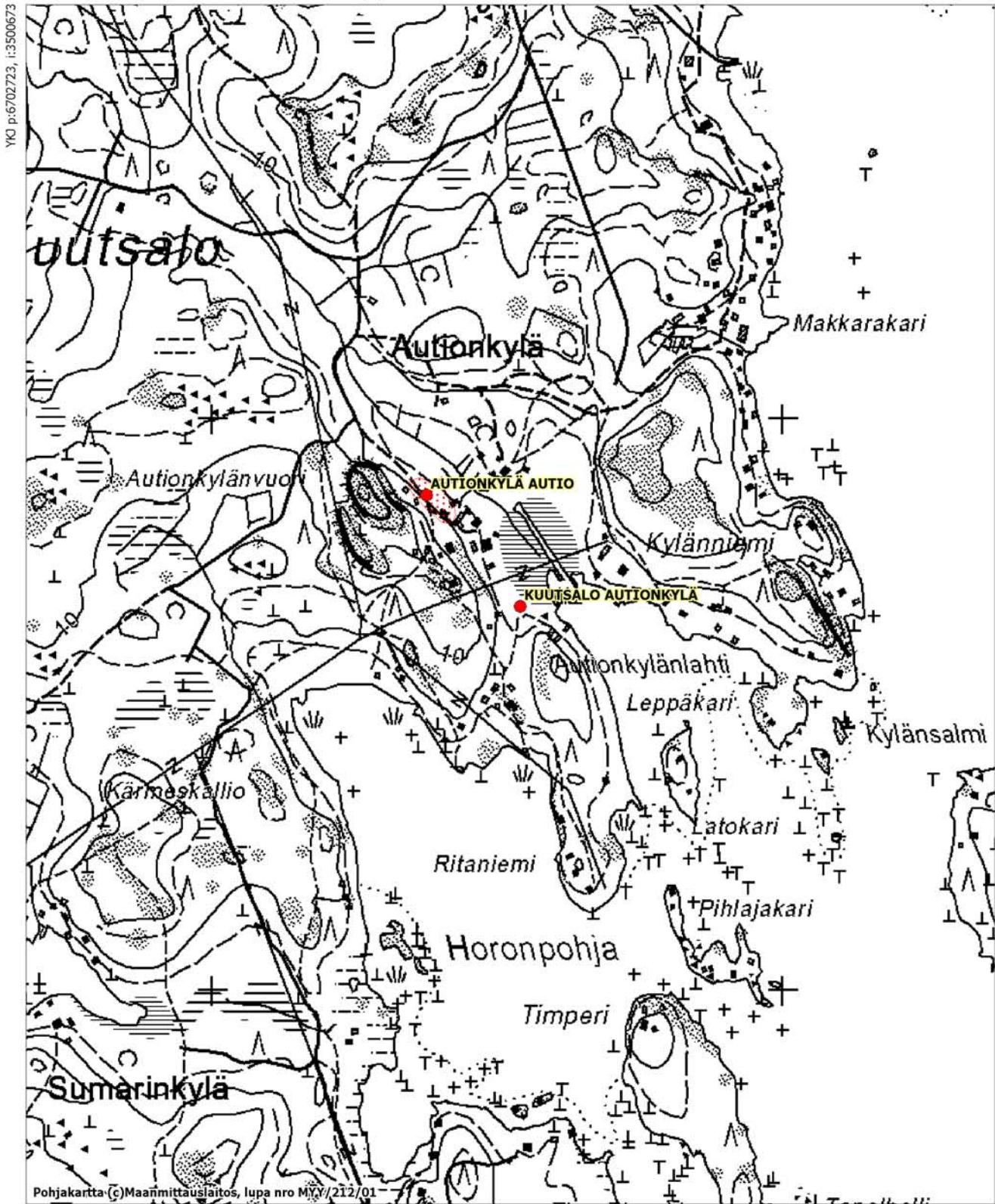
Kiinteät muinaisjännökset on merkitty punaisella.

Autionkylä Autio ja Kuutsalo Autionkylä
Peruskarttaote 304103 Kuutsalo

Kiinteät muinaisjäännökset on merkitty punaisella.

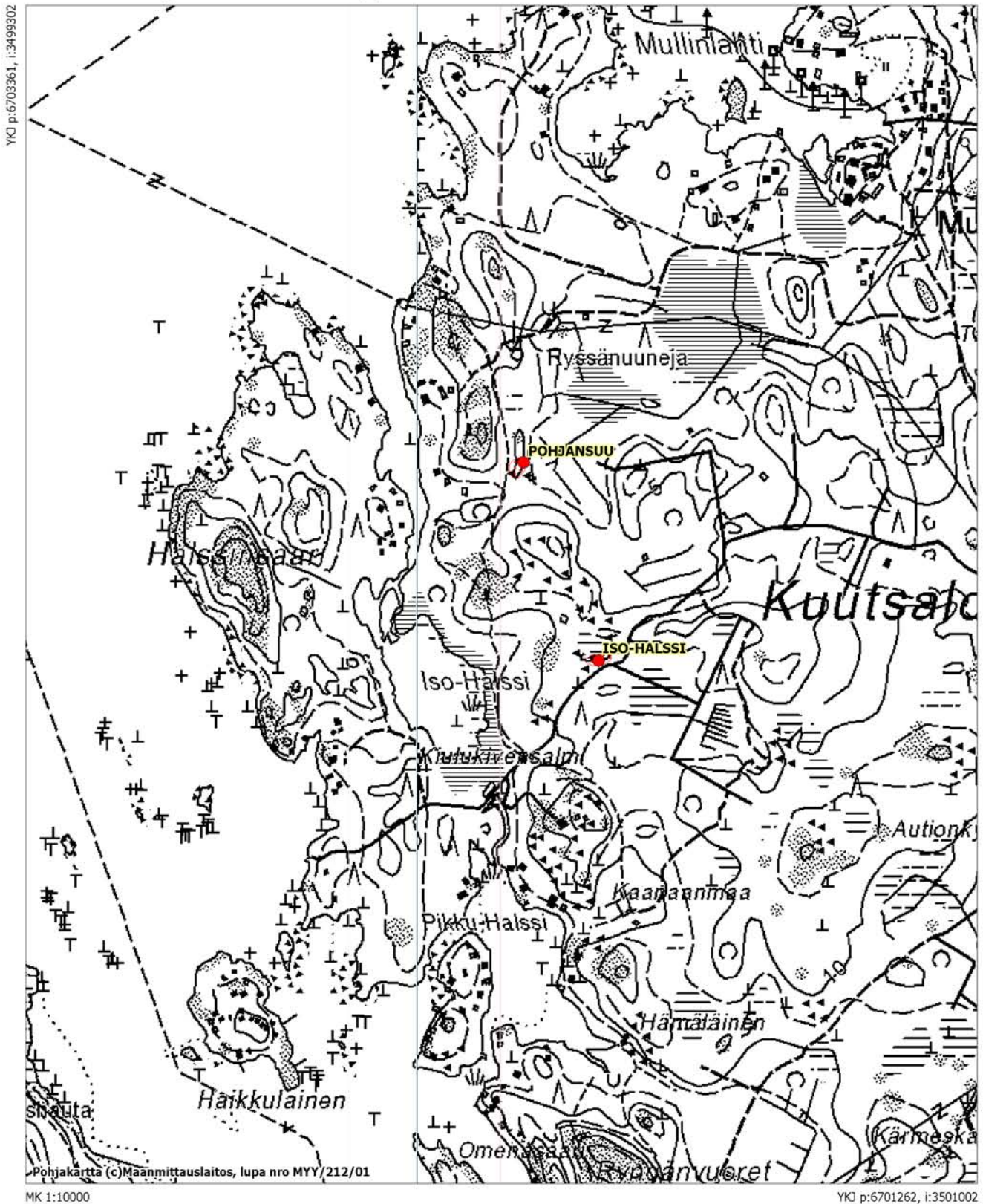

MK 1:10000

YKO p:6700624, i:3502373

Iso-Halssi ja Pohjansuu
Peruskarttaote 304103 Kuutsalo

Kiinteät muinaisjännökset on merkitty punaisella.

Ristinkallio ja Eskola Virsumäki
Peruskarttaote 302410 Karhula

Kiinteät muinaisjäännökset on merkitty punaisella ja mahdolliset muinaisjäännökset sinisellä.

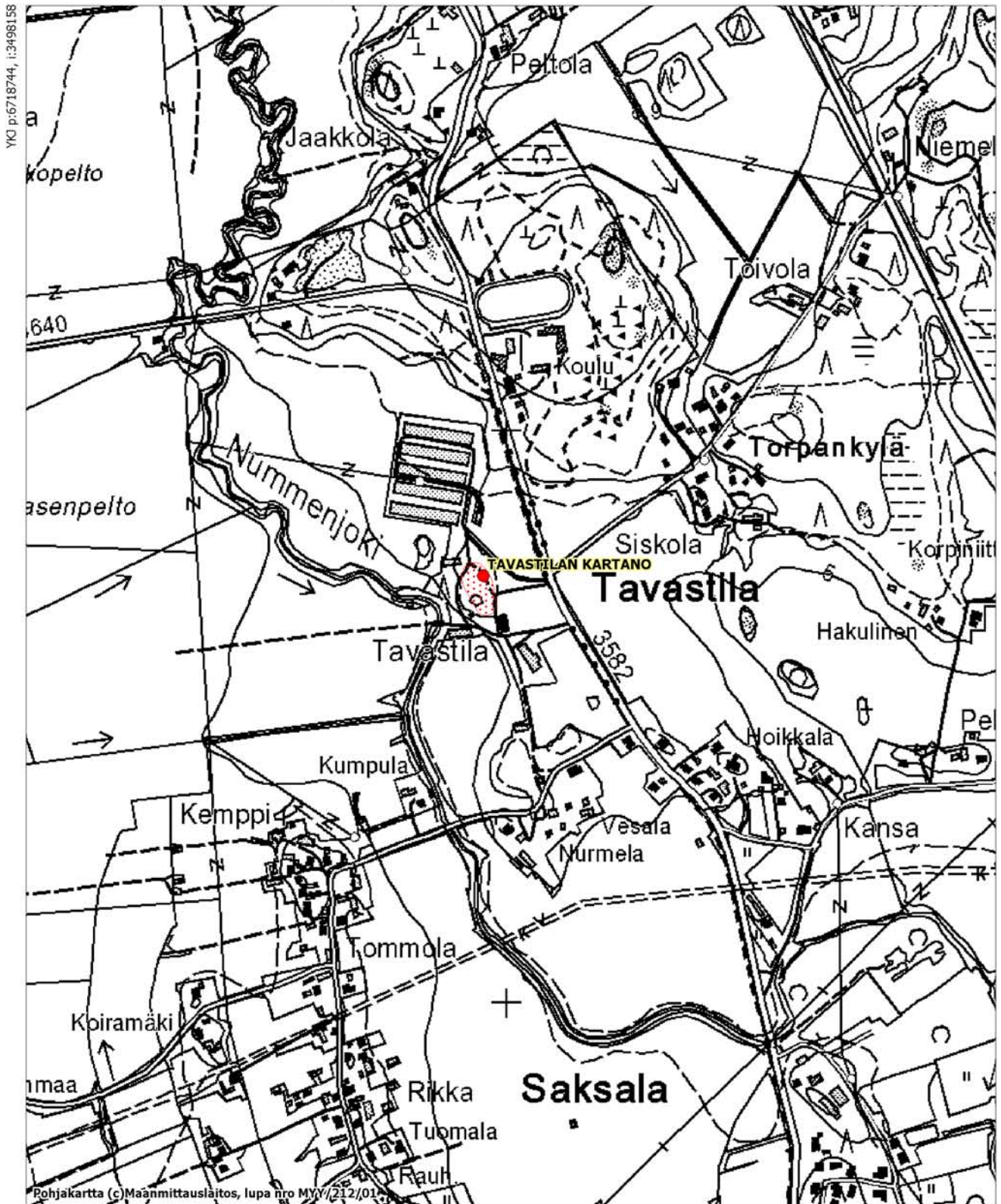
Langinkoski, Lankila (Karlby) Langinpelto ja Myllykylä Meriradiokeskus
Peruskarttaote 302312 Kotka

Kiinteät muinaisjännökset on merkitty punaisella ja mahdolliset muinaisjännökset sinisellä.

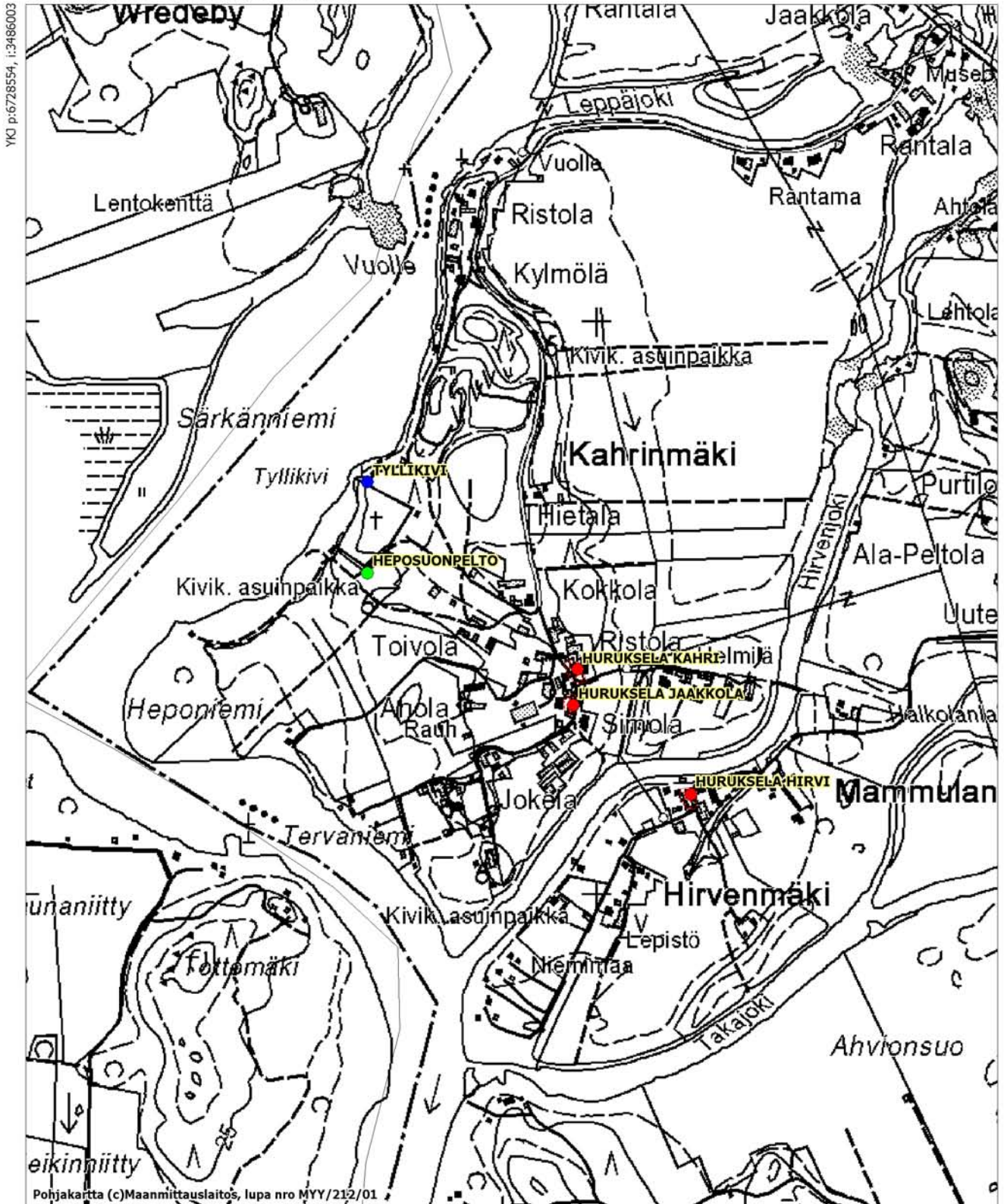
Tavastilan kartano
Peruskarttaote 302410 Karhula

Kiinteä muinaisjännös on merkitty punaisella.

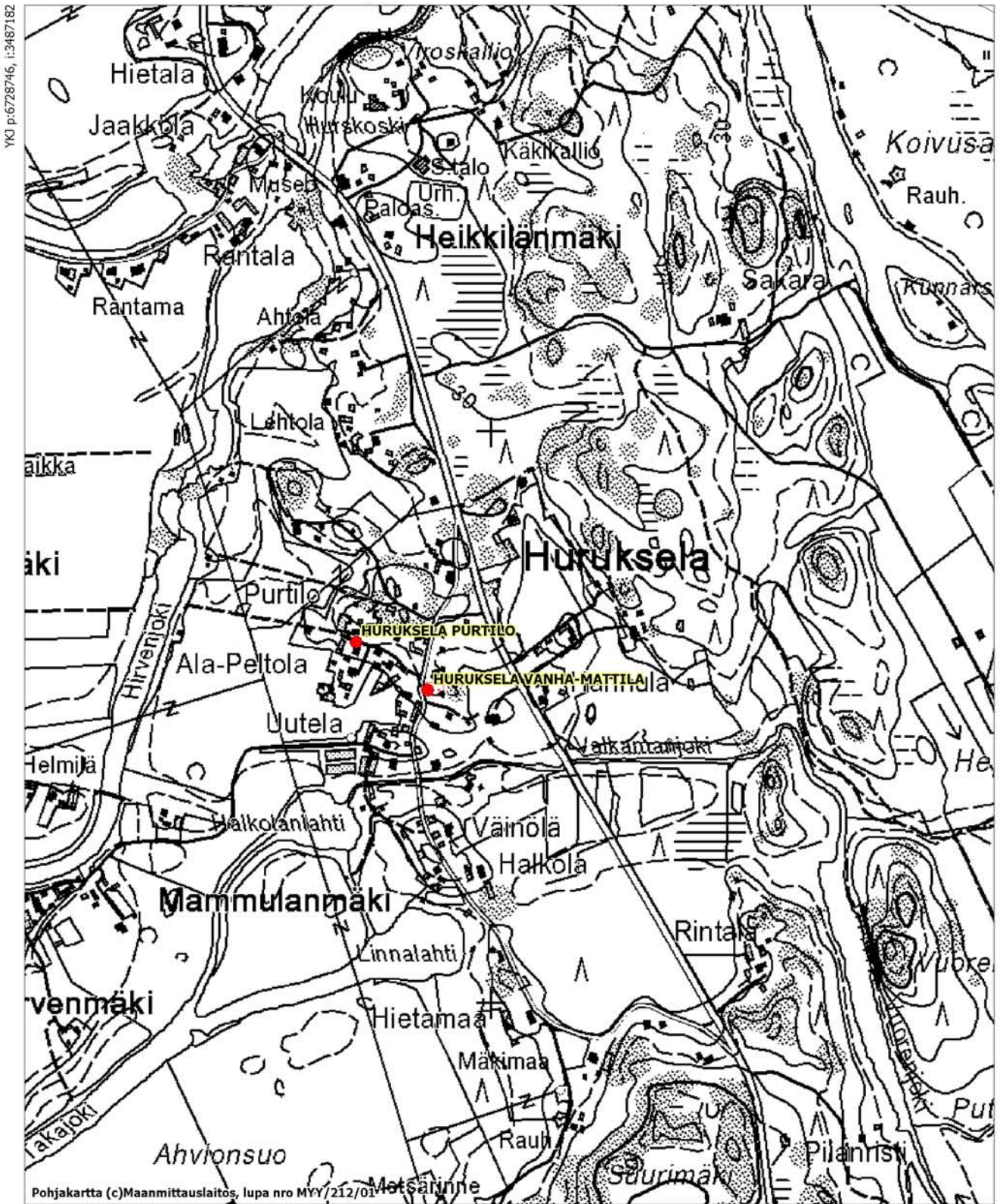
Huruksela Kahri, Jaakkola ja Hirvi sekä Tyllikivi ja Heposuonpelto
Peruskarttaote 302410 Karhula

Kiinteät muinaisjäännökset on merkitty punaisella ja mahdolliset muinaisjäännökset sinisellä.
Irtolöytökohde on merkitty vihreällä.

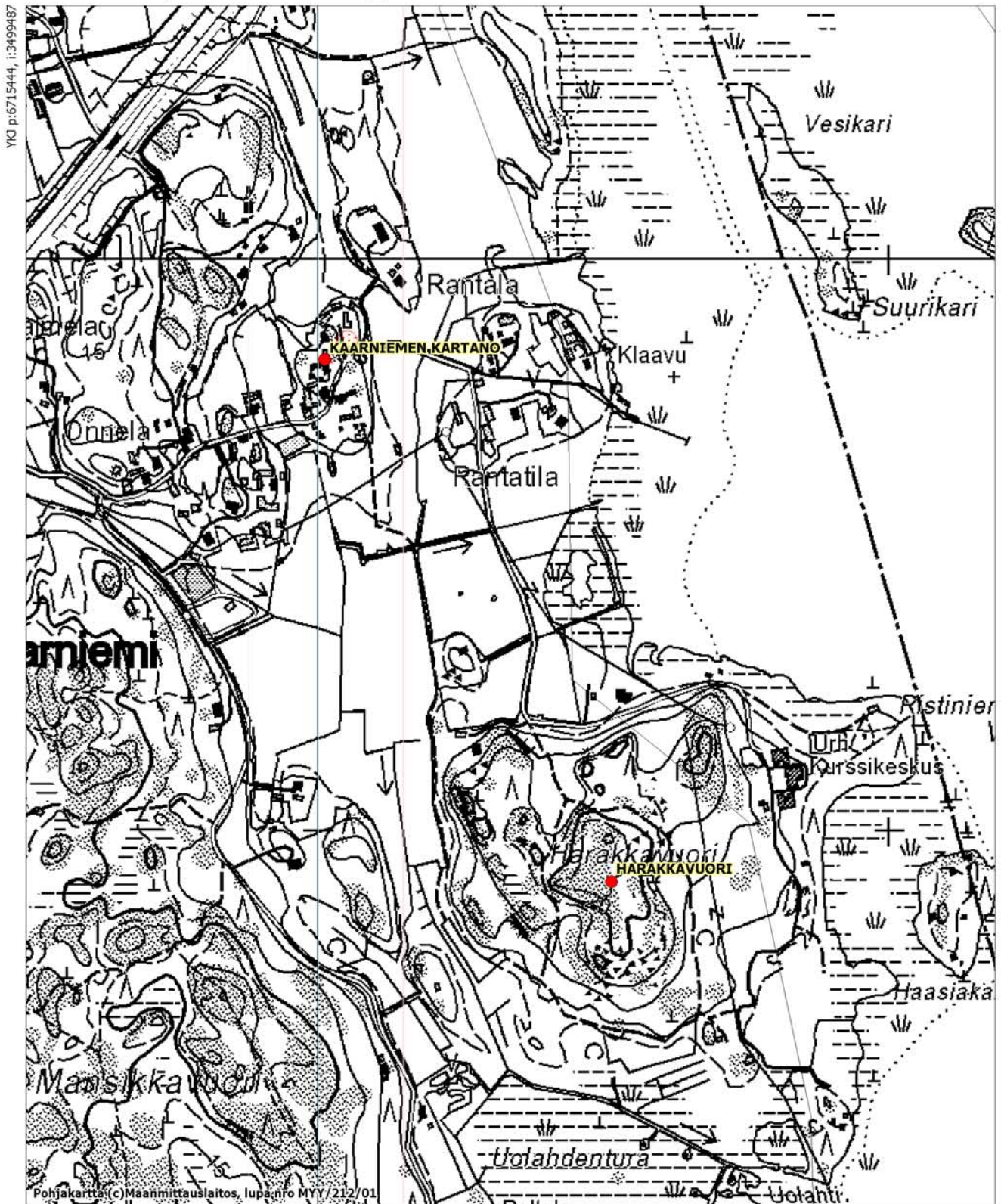
Huruksela Purtilo ja Vanha-Mattila
Peruskarttaote 302408 Huruksela

Kiinteät muinaisjännökset on merkitty punaisella.

Kaarniemen kartano ja Harakkavuori
Peruskarttaote 304201 Summa

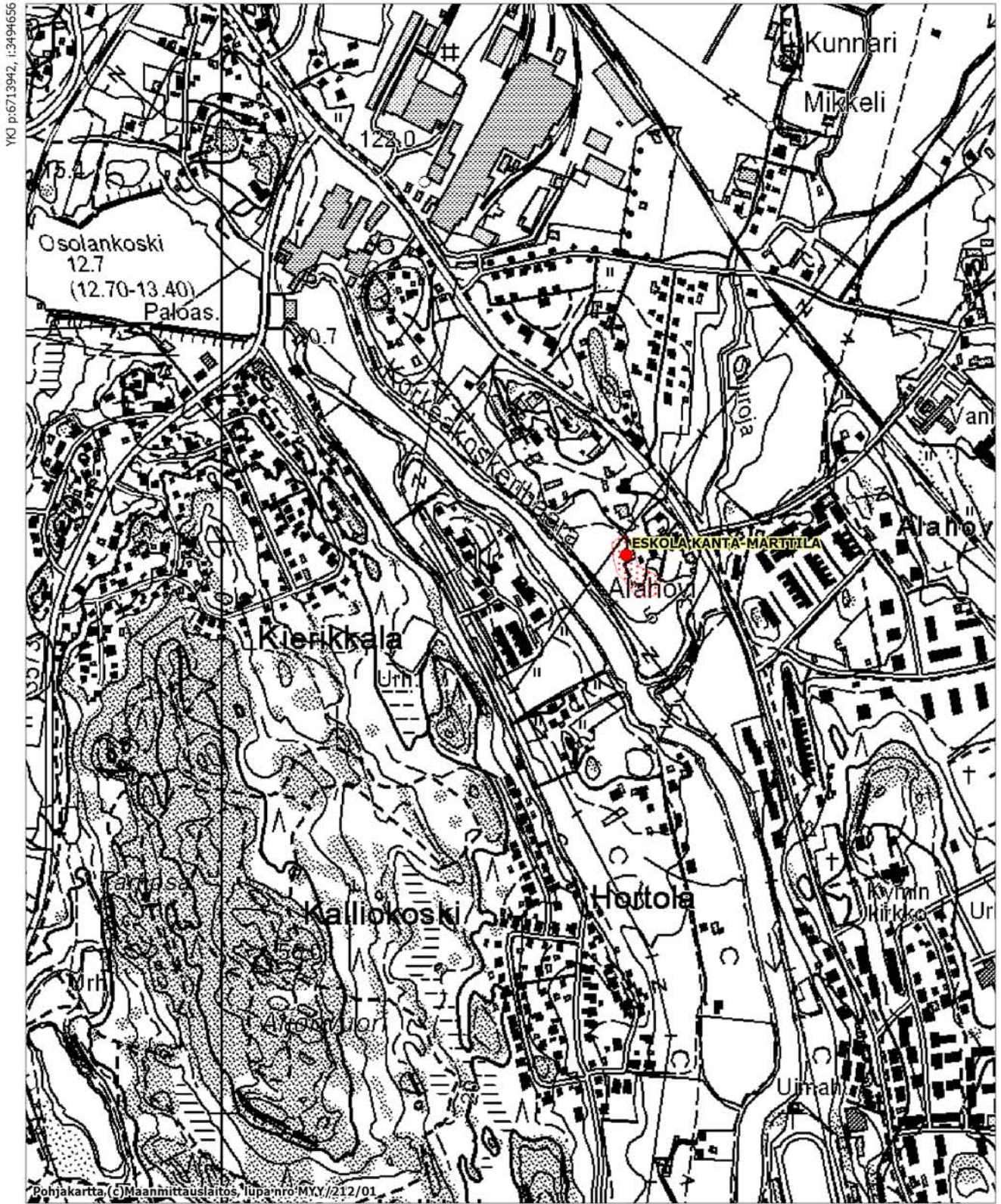
Kiinteät muinaisjännökset on merkitty punaisella.

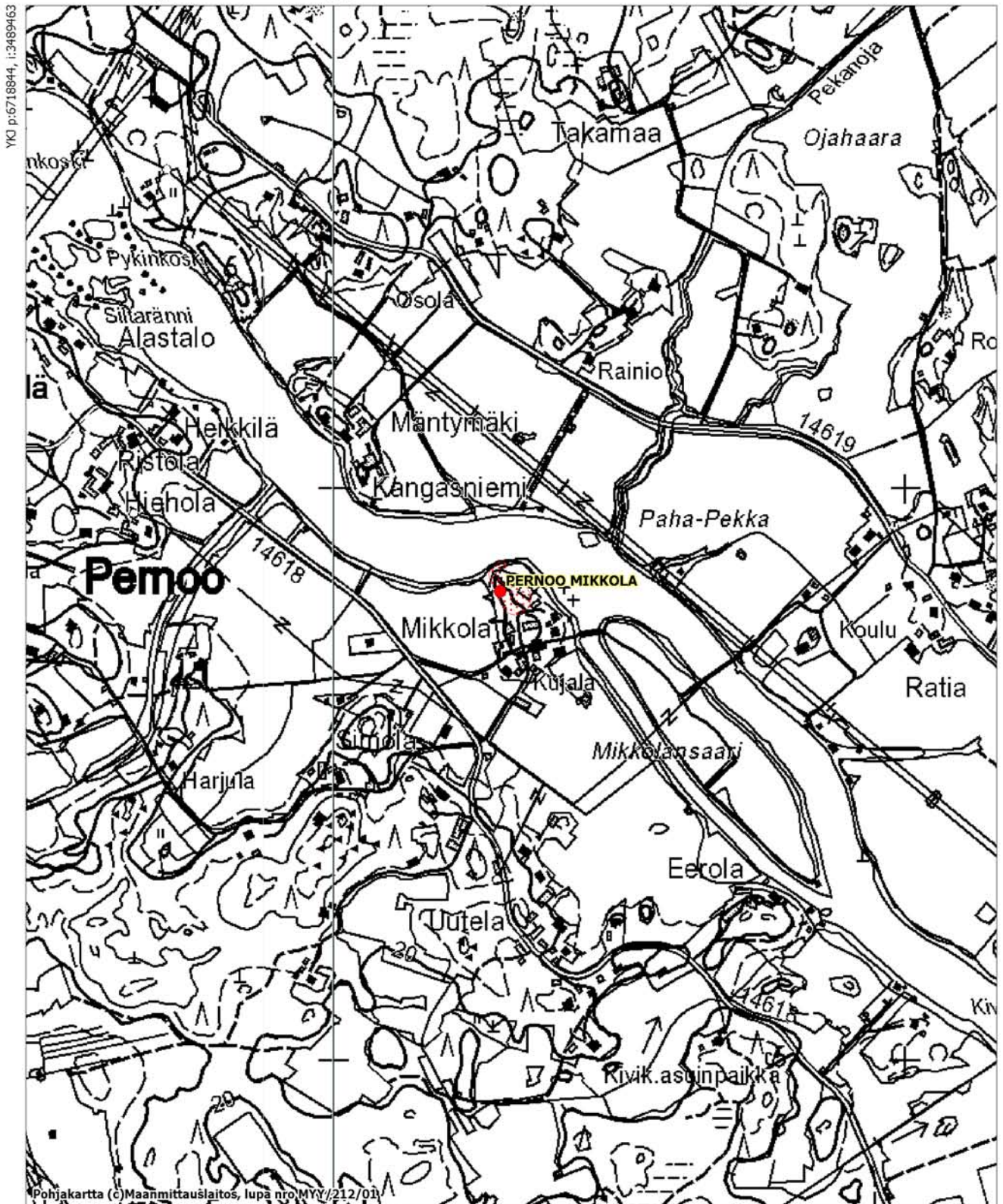
Eskola Kanta-Marttila
Peruskarttaote 302410 Karhula

Kiinteä muinaisjännös on merkitty punaisella.

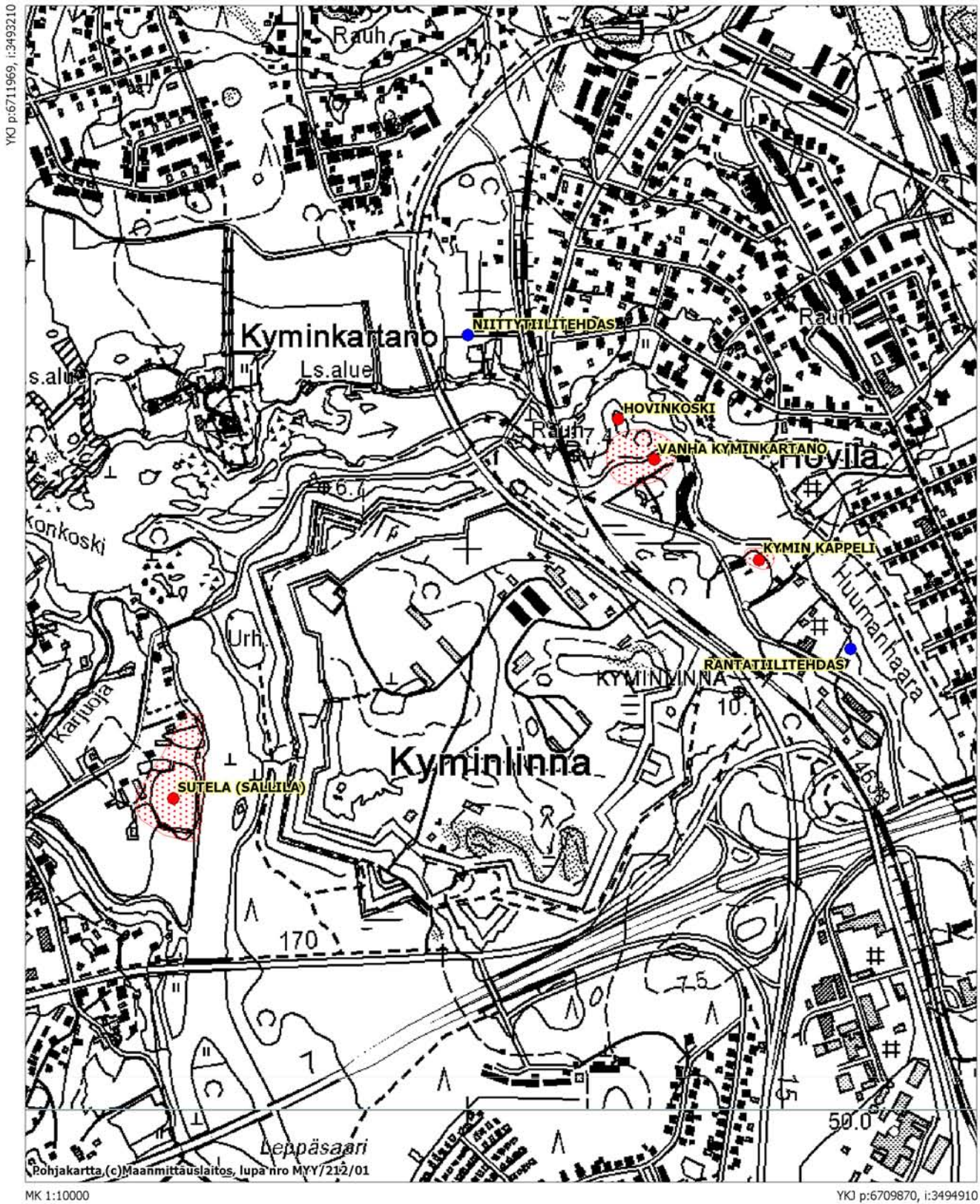
Pernoo Mikkola
Peruskarttaote 302410 Karhula

Kiinteä muinaisjäännös on merkitty punaisella.

Sutela (Sallila), Vanha Kyminkartano, Hovinkoski, Kymin kappeli, Niittytilitehdas ja Rantatiilitehdas
Peruskarttaote 302410 Karhula

Kiinteät muinaisjännökset on merkitty punaisella ja mahdolliset muinaisjännökset sinisellä.

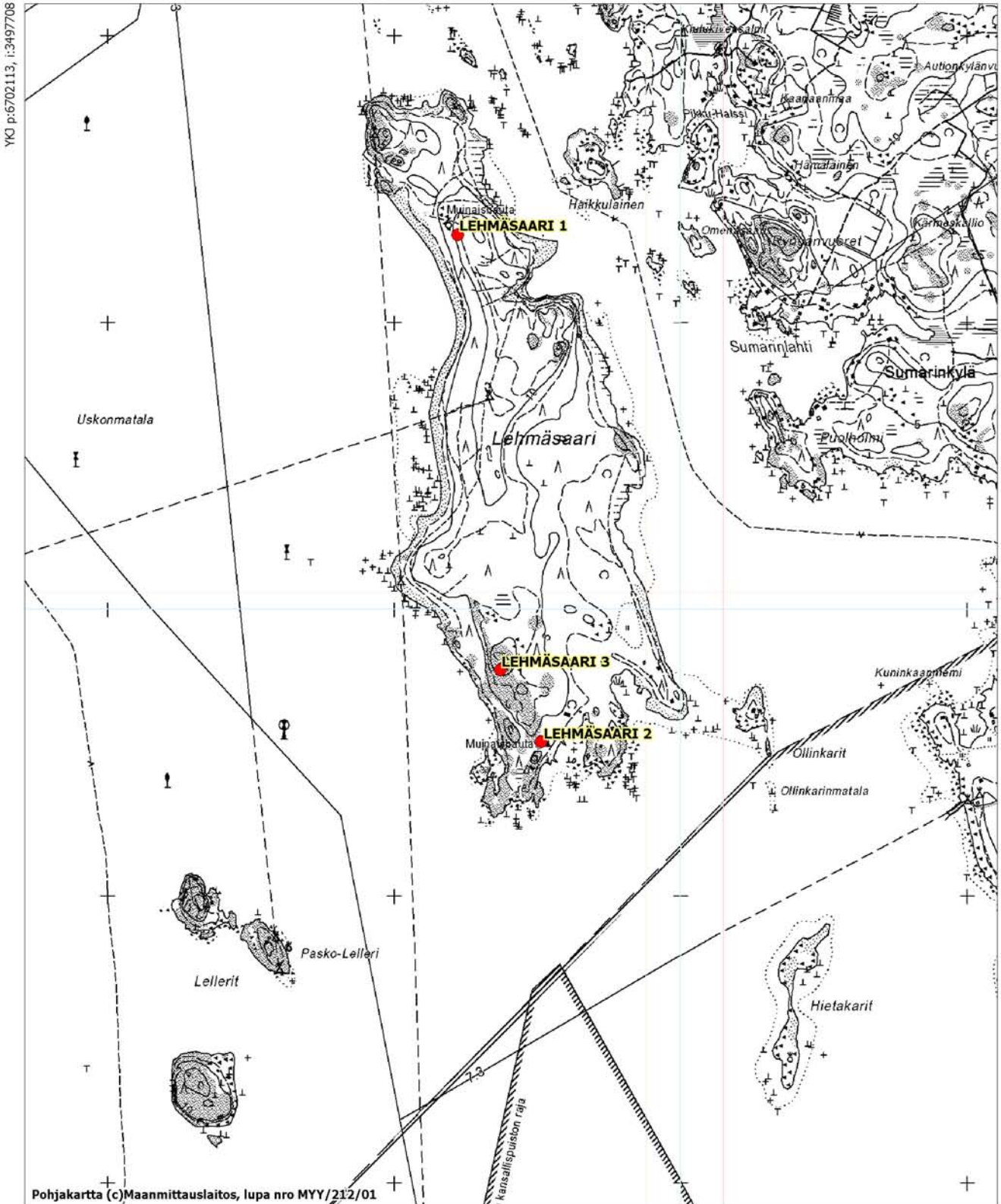
Siikakoski Munkholma ja Siikakoski
Peruskarttaote 302410 Karhula

Kiinteät muinaisjännökset on merkitty punaisella.

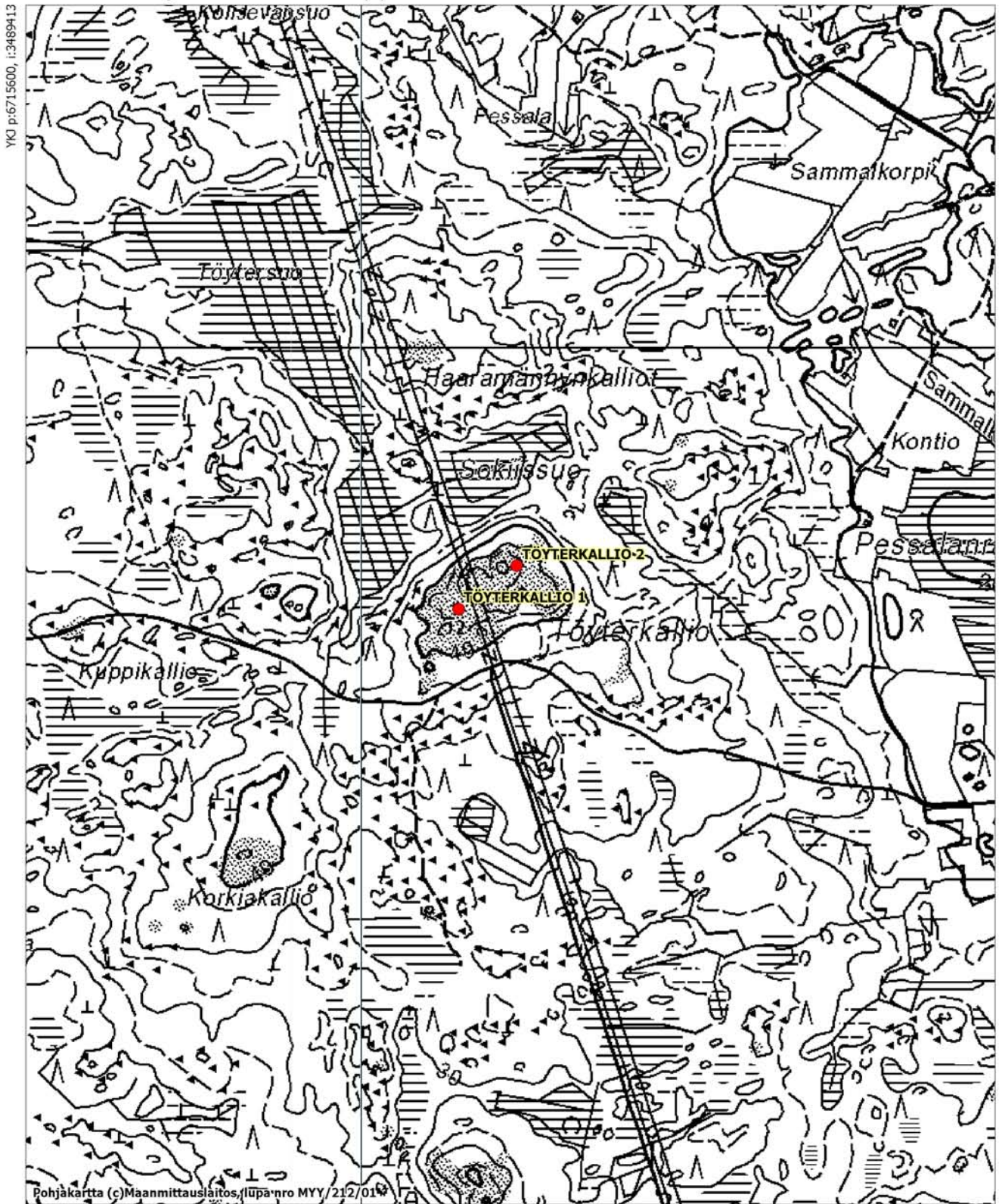
Lehmäsaari 1-3
Peruskarttaotteet 302311 Rankki ja 302312 Kotka

Kiinteät muinaisjäännökset on merkitty punaisella.

Töyterkallio 1-2
Peruskarttaote 302410 Karhula

Kiinteät muinaisjännökset on merkitty punaisella.

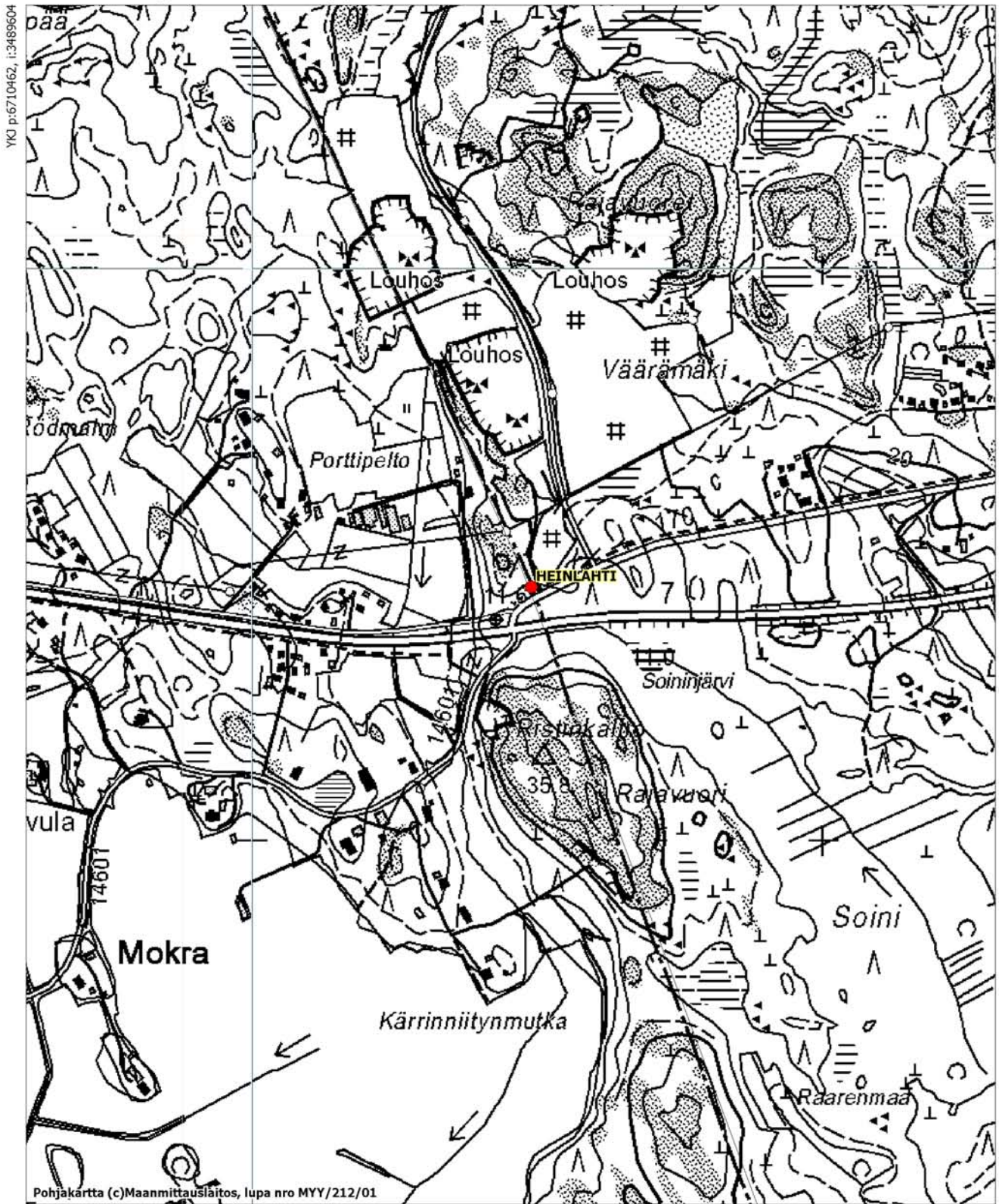

MK 1:10000

YKO p:6713501, i:3491113

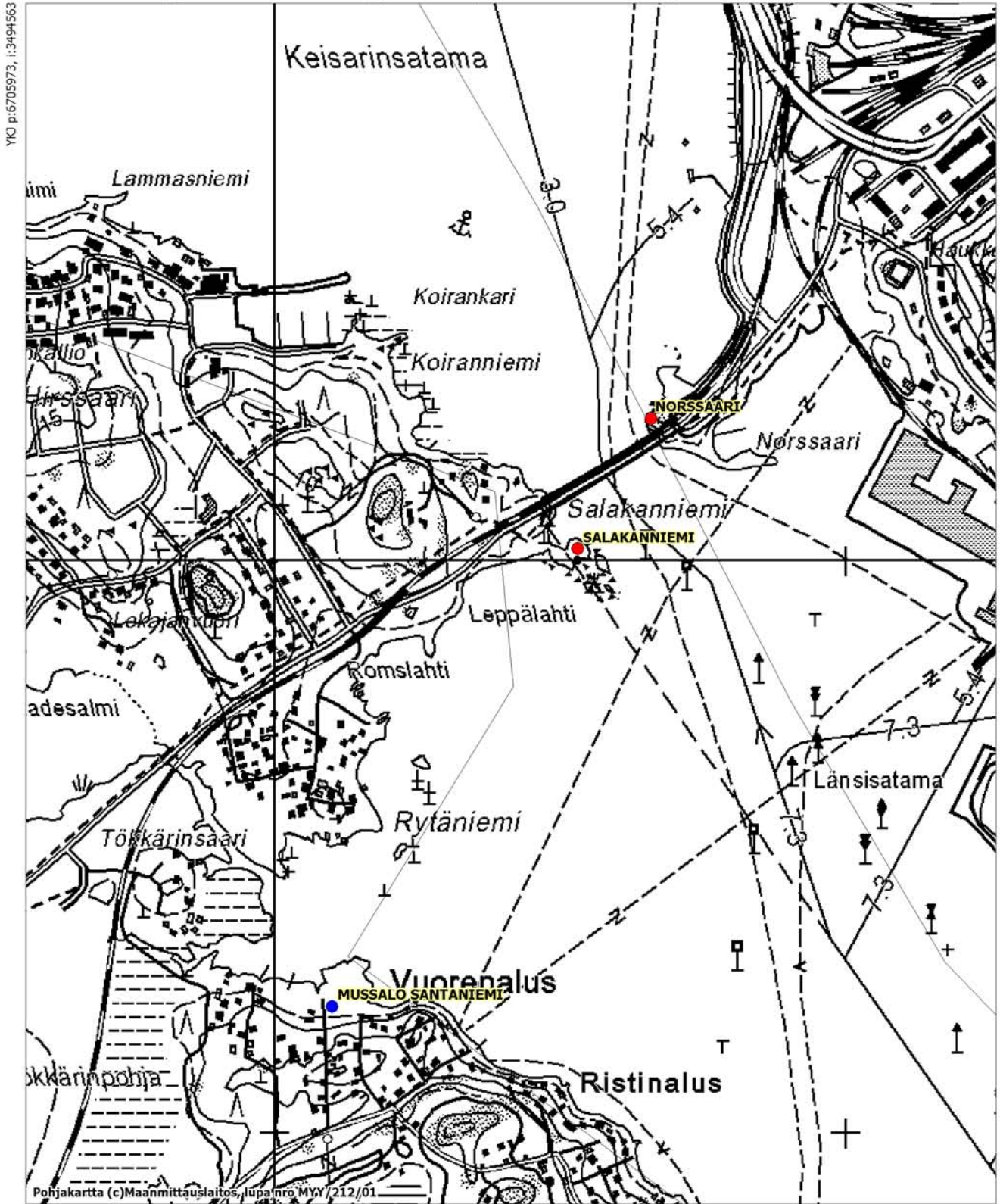
Heinlahti
Peruskarttaote 302312 Kotka

Kiinteä muinaisjäännös on merkitty punaisella.

Norssaari, Salakanniemi ja Mussalo Santaniemi
Peruskarttaote 302312 Kotka

Kiinteät muinaisjännökset on merkitty punaisella ja mahdolliset muinaisjännökset sinisellä.

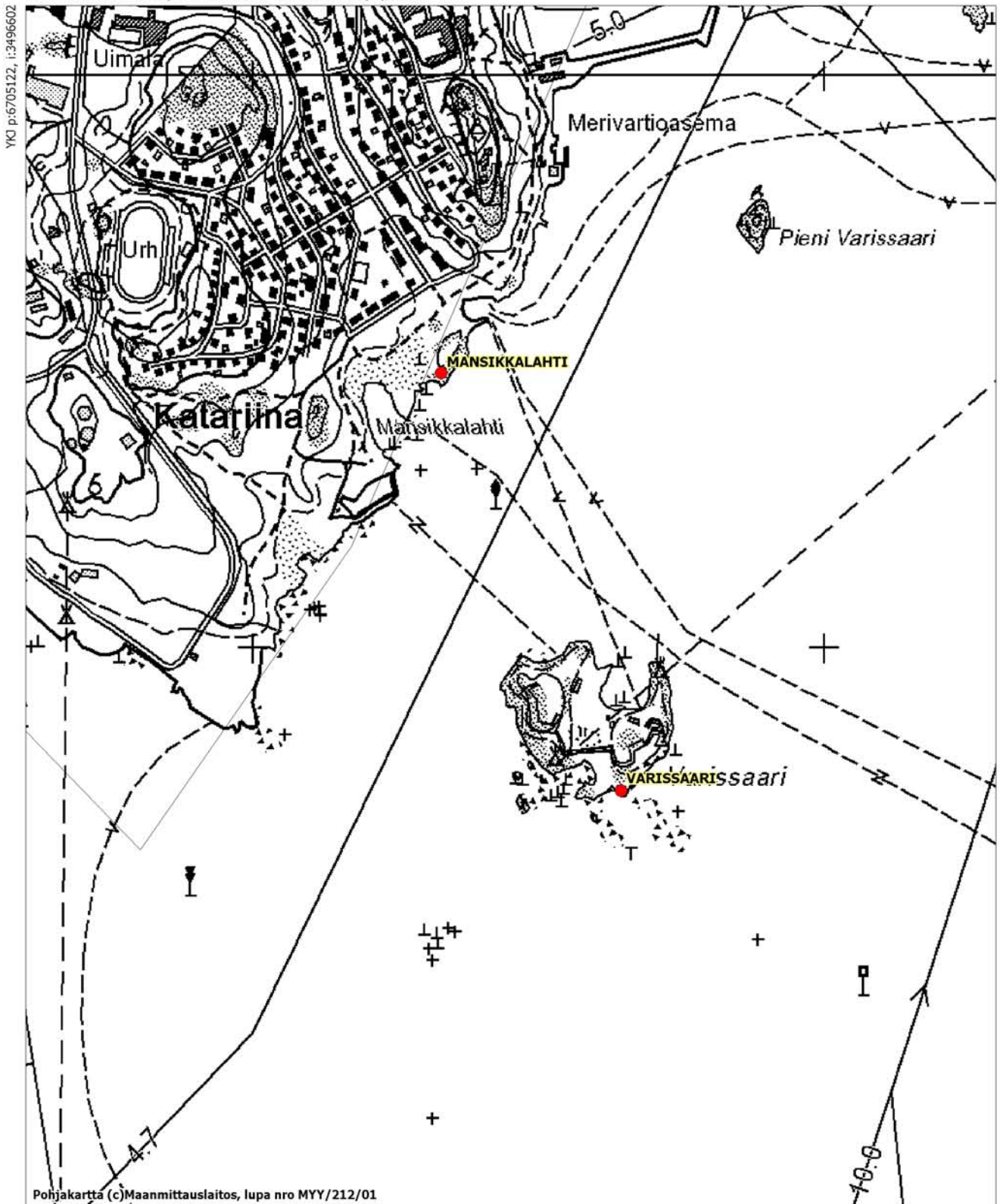
MK 1:10000

YKO p:6703874, i:3496263

Mansikkalahti ja Varissaari
Peruskarttaote 302312 Kotka

Kiinteät muinaisjäännökset on merkitty punaisella.

Jumalniemi
Peruskarttaote 302312 Kotka

Kiinteä muinaisjännös on merkitty punaisella.

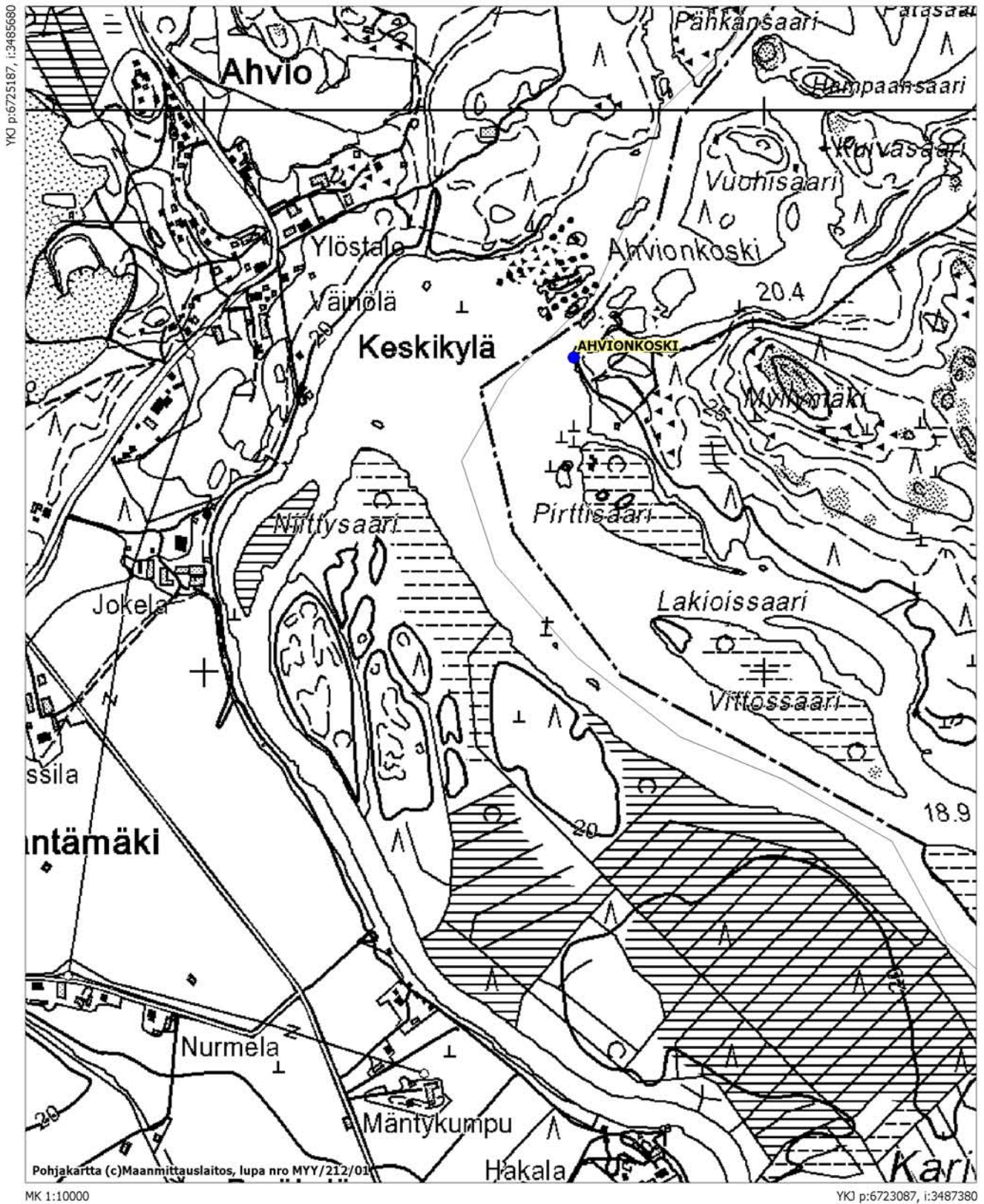
Mussalo Lavakallio, Etukylä, Takakylä 1-3, Palaskylänlahti
Peruskarttaote 302312 Kotka

Kiinteät muinaisjäännökset on merkitty punaisella ja mahdollinen muinaisjäännös sinisellä.

Ahvionkoski
Peruskarttaote 302408 Huruksela

Mahdollinen muinaisjäännös on merkitty sinisellä.

Karhula Härkävuori
Peruskarttaote 302410 Karhula

Kiinteä muinaisjännös on merkitty punaisella.

Kottaraisentie 20 ja Sokeritehdas
Peruskarttaote 302312 Kotka

Kiinteät muinaisjäännökset on merkitty punaisella.

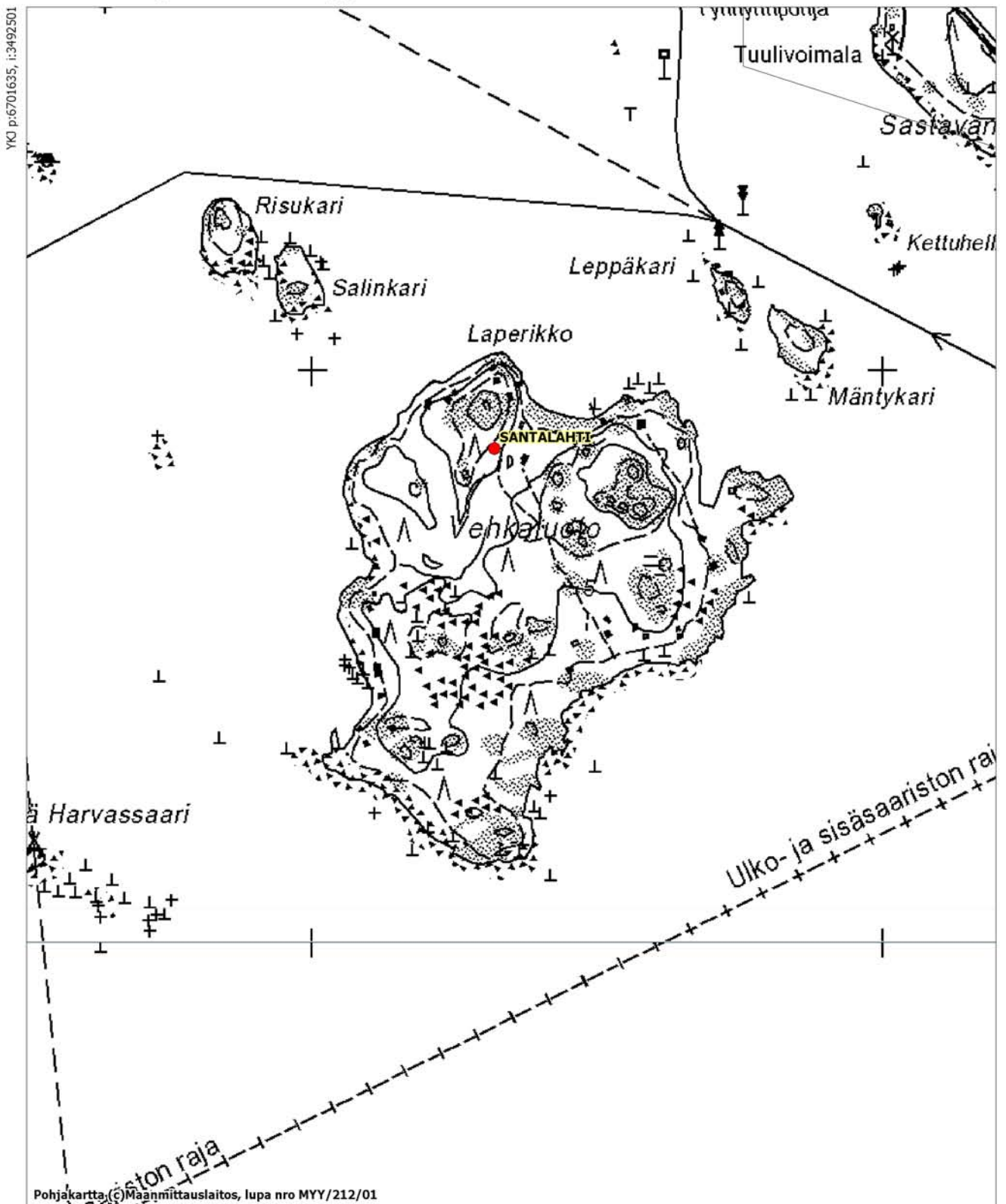

MK 1:10000

YKJ p:6706103, i:3496359

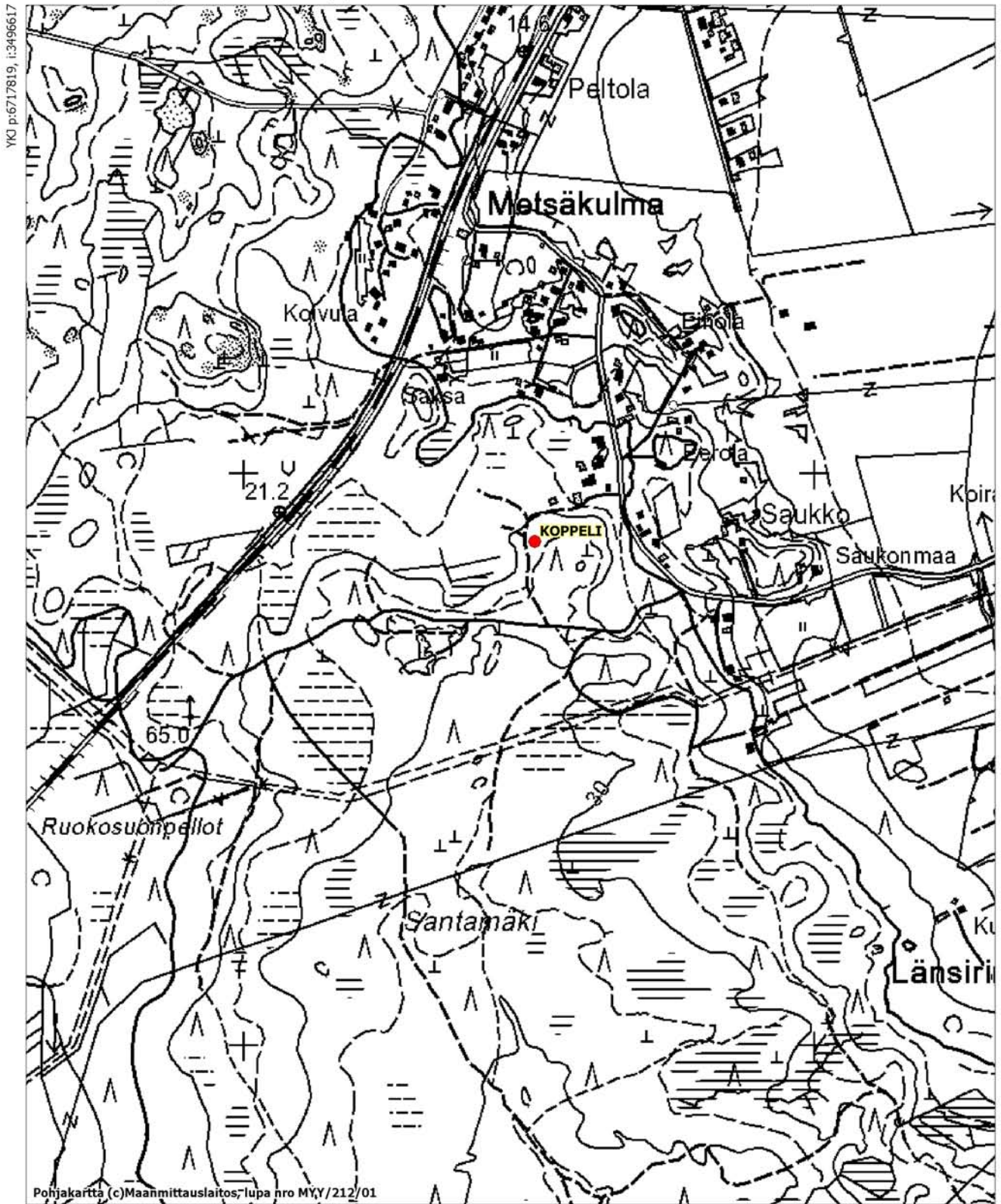
Santalahti
Peruskarttaote 302312 Kotka

Kiinteä muinaisjäännös on merkitty punaisella.

Koppeli
Peruskarttaote 302410 Karhula

Kiinteä muinaisjännös on merkitty punaisella.

LÄHTEET

PAINAMATTOMAT LÄHTEET

Museoviraston arkeologian ja rakennushistorian topografisten arkistojen kaivaus- ja inventointikertomukset

Kansallisarkiston kartat

KA, MHA G17 4/1.

KA, MHA G9 3/4.

KA, MHA G9 5/4b.

KA, MHA G9 5/10.

KA, MHA G9 5/8.

KA, MHA G9 9/4.

KA, MHA g17 4/1.

KA, MHA 124 9/1a.

KA, MHA 125 1/1a–c.

KA, MHA 125 3/1b.

PAINETUT LÄHTEET

Ahola, V. K. 1962. Langinkoski. Välähdyksiä kosken ja sen ympäristön historiasta. Kuopio.

Alanen, Timo ja Kepsu, Saulo 1989. Kuninkaan kartasto Suomesta vuosilta 1776—1805. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 505. Tampere.

Autio, Veli-Matti 1989. Kuutsalo – saari Kotkan kupeessa. Erään luotsi-, laivuri- ja kalastajayhteisön historia. Kotka.

Kriiska, Aivar & Tvauri, Andres 2007. Viron esihistoria. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran toimituksia 1105. Helsinki.

Mattila, Veikko 1960. "Pitäjän itsenäistymisestä Vanhan Suomen yhdistämiseen 1642–1812". Kymin historia I. Kouvola.

Rosén, Ragnar 1960. "Kymenkartano". Kymin historia I. Kouvola.

Suomen asutus 1560-luvulla. Kyläluettelot. Helsingin yliopiston historianlaitoksen julkaisuja N:o 4. Helsinki 1973.

Digitaalikuvat

Nro	Aihe
1	Eteläkärjen matala rökkiökiveys. Päällä muutama lohkottu kivi. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo.
2	Savilahti. Rökkiö 1. Luoteesta. Kuv. K. Vuoristo.
3	Savilahti. Rökkiö 1. Kaakosta. Kuv. K. Vuoristo.
4	Savilahti. Rökkiö 2. Länsiluoteesta. Kuv. K. Vuoristo.
5	Savilahti. Rökkiö 3. Länsiluoteesta. Kuv. K. Vuoristo.
6	Savilahti. Rökkiö 3. Länsiluoteesta. Kuv. K. Vuoristo.
7	Savilahti. Rökkiö 4. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.
8	Savilahti. Rökkiö 5. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.
9	Ruisniemi. Rökkiö 1. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.
10	Ruisniemi. Rökkiö 1. Lännestä. Kuv. K. Vuoristo.
11	Ruisniemi. Rökkiö 1. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo.
12	Ruisniemi. Muurimaiset kiveykset metsänlaidassa, taustalla erottuu rökkiö 1. Lounaasta. Kuv. K. Vuoristo.
13	Ruisniemi. Rökkiö 2. Koillisesta. Kuv. K. Vuoristo.
14	Rankin osittain tuhoutunut rökkiö. Kiveys jatkuu pensaikkoon. Itäkaakosta. Kuv. K. Vuoristo.
15	Rankin osittain tuhoutunut rökkiö. Vasemmalla näkyy pienempi kiveys ja edustalla lohkotuilla kivillä täytetty rotko. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo.
16	Rankki. Näkymä rökkiöltä. Pohjoisesta. Kuv. K. Vuoristo.
17	Rankki. Näkymä rökkiöltä. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.
18	Eskola Virsumäki. Lounaisempi kellarinpohja. Luoteesta. Kuv. K. Vuoristo.
19	Eskola Virsumäki. Koillisempi kellarikuoppa. Luoteesta. Kuv. K. Vuoristo.
20	Eskola Virsumäki. Lounaisempi kellarikuoppa sijaitsee kuvan vasemmassa aidassa. Koillisempi jää kuvan oikeaan reunaan. Luoteesta. Kuv. K. Vuoristo.
21	Langinkoski. Mantereen puolella joenrannassa sijaitseva sillanperustus. Edessä kivi, joka on todennäköisesti toiminut sillan tukikivenä. Lännestä. Kuv. K. Vuoristo.
22	Langinkoski. Mantereella puronpenkassa sijaitsevan sillanperustukset. Koillisesta. Kuv. K. Vuoristo.
23	Myllykylä Meriradiokeskus. Peltoraunio kuvan keskellä. Pohjoisesta. Kuv. K. Vuoristo.
24	Lankilan kylätontti. Lännestä. Kuv. K. Vuoristo.
25	Lehmäsaari 1. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo.
26	Lehmäsaari 3. Rökkiön säilynyt pohjakiveys. Kaakosta. Kuv. K. Vuoristo.
27	Lehmäsaari 3. Kalliojyrkänten alapuolelle kasattu liesikiveys. Pohjoiskoillisesta. Kuv. K. Vuoristo.
28	Lehmäsaari 3. Rökkiön säilynyt pohjakiveys. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo.
29	Lehmäsaari 3. Rökkiön säilynyt pohjakiveys kalliojyrkänten päällä, pohjalla liesikiveys. Kaakosta. Kuv. K. Vuoristo.
30	Lehmäsaari 2. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo.
31	Laukkaniemi 1. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.
32	Laukkaniemi 2. Rökkiö 2. Pohjoisesta. Kuv. K. Vuoristo.
33	Laukkaniemi 2. Rökkiö 6. Pohjoisesta. Kuv. K. Vuoristo.
34	Laukkaniemi 2. Rökkiö 7. Kaakosta. Kuv. K. Vuoristo.
35	Laukkaniemi 2. Rökkiö 8. Lounaasta. Kuv. K. Vuoristo.
36	Laukkaniemi 2. Rökkiö 9. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.
37	Laukkaniemi 2. Rökkiö 10. Lounaasta. Kuv. K. Vuoristo.
38	Suurikylä Piipari. Jussilan tilan autioitunut pihamaa ja asuinrakennus. Pohjoisesta. Kuv. K. Vuoristo.
39	Autionkylä Autio. Aikoinaan kestiekievarina toiminut ns. Pohjolan talo ja sen edustalla oleva kivijalka. Luoteesta. Kuv. K. Vuoristo.
40	Autionkylä Autio. Navetanraunio. Eteläkoillisesta. Kuv. k. Vuoristo.
41	Autionkylä Autio. Tiiliholvatun kellarin jäännökset tien lounaispuolella. Koillisesta. Kuv. K. Vuoristo.
42	Autionkylä Autio. Kivirakenteinen risujen ja puiden peittämä kellarinraunio tien lounaispuolella. Pohjoisesta. Kuv. K. vuoristo.
43	Iso-Halssi. Rökkiö 1. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.

Nro	Aihe
44	Iso-Halssi. Etualalla röykkiö 3 ja takana röykkiö 2. Taustalla näkyy Halssinsaareen johtava tie. Luoteesta. Kuv. K. Vuoristo.
45	Iso-Halssi. Röykkiö 4. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.
46	Pohjansuu. Röykkiö 1. Lännestä. Kuv. K. Vuoristo
47	Pohjansuu. Röykkiö 2. Pohjoisesta. Kuv. K. Vuoristo
48	Tavastilan kartanon pihaterassia. Taustalla nykyinen päärakennus. Pohjoisluoteesta. Kuv. K. Vuoristo.
49	Jaakkolan aitta 1850-luvulta. Etummaisen nurkan vieressä näkyy maahan painunutta kiviriviä. Aitan alla on todennäköinen uuninpaikka. Koillisesta. Kuv. K. Vuoristo.
50	Kahrin vanha tontti kylänraitin vieressä. Etelästä. K. Vuoristo.
51	Hirven tilan päärakennus. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo.
52	Hirven tilan vanha sauna rakennuksen päädyssä. Lännestä. Kuv. K. Vuoristo.
53	Hirven tilan saunan pääty, johon on kaiverrettu vuosiluku 1867. Kaakosta. Kuv. K. Vuoristo.
54	Purtilon kivijalka erottuu heikosti kasvillisuuden joukosta. Koillisesta. Kuv. K. Vuoristo.
55	Huruksela Vanha-Mattila. Heinikossa erottuu pohjois-eteläsuuntainen kivijalka. Taustalla viereisen tontin asuinrakennus. Etelästä. Kuv. K. Vuoristo.
56	Harakkavuori. Röykkiö sijaitsee kuvan keskellä, osa kivistä jää kanervan alle. Kuvan vasemmassa laidassa näkyy itä-länsisuuntainen kapea viisarikivi. Lounaasta. Kuv. K. Vuoristo.
57	Harakkavuori. Röykkiö. Lännestä. Kuv. K. Vuoristo
58	Harakkavuori. Itä-länsisuuntainen viisarikivi. Oikeassa laidassa näkyy röykkiön reunimmainen kivi. Lännestä. Kuv. K. Vuoristo.
59	Kaarniemen asuinrakennuksen länsipuolen mahdollinen kivijalka. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.
60	Sama kuin edellä. Taustalla vanhoja aittoja. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.
61	Munkholman sillanperustukset Siikasaarella. Itäkaakosta. Kuv. K. Vuoristo.
62	Kanta-Marttila sijaitsee pellon yläosassa pusikkoisen niemekkeen kohdalla. Kaakosta. Kuv. K. Vuoristo.
63	Pernoo Mikkola. Rakennuksen pohja Kukkurmäen lounaisrinteessä. Pohjoisluoteesta. Kuv. K. Vuoristo.
64	Läntisempi kellarikuoppa Kukkurmäen luoteisrinteessä. Lännestä. Kuv. K. Vuoristo.
65	Pernoo Mikkola. Luonnonkivistä rakennettu kellarin pohja Kukkurmäen luoteisrinteessä. Luoteesta. Kuv. K. Vuoristo.
66	Töyterkallio 1. Idästä. Kuv. K. Vuoristo.
67	Töyterkallio 2. Koillisesta. Kuv. K. Vuoristo.
69	Sutelan vanha kylätontti sijaitsee taustalla näkyvän ladon molemmin puolin joenrannassa. Lännestä. Kuv. K. Vuoristo.

Mustavalkonegatiiviuuttelo

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125803	1	Kotka	Kirkonmaa Eteläkärki	Matala röykkiökiveys. Päällä muutama lohkottu kivi.	S-W	K. Vuoristo	30.7.	2007	mv	kino
125803	2	Kotka	Kirkonmaa Eteläkärki	Matala röykkiökiveys. Päällä muutama lohkottu kivi.	SW-NE	K. Vuoristo	30.7.	2007	mv	kino
125803	3	Kotka	Savilahti	Röykkiö 1.	NW-SE	K. Vuoristo	30.7.	2007	mv	kino
125803	4	Kotka	Savilahti	Röykkiö 1.	SE-NW	K. Vuoristo	30.7.	2007	mv	kino
125803	5	Kotka	Savilahti	Röykkiö 2.	WNW-SSE	K. Vuoristo	30.7.	2007	mv	kino
125803	6	Kotka	Savilahti	Röykkiö 3.	WNW-SSE	K. Vuoristo	30.7.	2007	mv	kino
125803	7	Kotka	Savilahti	Röykkiö 3.	WSW-NNE	K. Vuoristo	30.7.	2007	mv	kino
125803	8	Kotka	Savilahti	Röykkiö 4.	E-W	K. Vuoristo	30.7.	2007	mv	kino
125803	9	Kotka	Savilahti	Röykkiö 5.	E-W	K. Vuoristo	30.7.	2007	mv	kino
125803	10	Kotka	Savilahti	Yleiskuva röykkiöalueesta.	E-W	K. Vuoristo	30.7.	2007	mv	kino
125803	11	Kotka	Ruisniemi	Röykkiö 1.	E-W	K. Vuoristo	30.7.	2007	mv	kino
125803	12	Kotka	Ruisniemi	Röykkiö 1.	W-E	K. Vuoristo	30.7.	2007	mv	kino
125803	13	Kotka	Ruisniemi	Röykkiö 2.	S-N	K. Vuoristo	30.7.	2007	mv	kino
125803	14	Kotka	Rankki	Osittain tuhoutunut röykkiö.	ESE-WNW	K. Vuoristo	31.7.	2007	mv	kino
125803	15	Kotka	Rankki	Osittain tuhoutunut röykkiö.	S-N	K. Vuoristo	31.7.	2007	mv	kino
125803	16	Kotka	Rankki	Näkymä röykkiöltä etelään.	N-S	K. Vuoristo	31.7.	2007	mv	kino
125803	17	Kotka	Rankki	Näkymä röykkiöltä länteen.	E-W	K. Vuoristo	31.7.	2007	mv	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125803	18	Kotka	Eskola Virsumäki	Lounaisempi kellarinpohja.	NW-SE	K. Vuoristo	1.8.	2007	mv	kino
125803	19	Kotka	Eskola Virsumäki	Koillisempi kellarinpohja.	NW-SE	K. Vuoristo	1.8.	2007	mv	kino
125803	20	Kotka	Eskola Virsumäki	Yleiskuva.	NW-SE	K. Vuoristo	1.8.	2007	mv	kino
125803	21	Kotka	Eskola Virsumäki	Kellarinpohjien lähellä ollut mahdollinen rakennuksenpohja.	SE-NW	K. Vuoristo	1.8.	2007	mv	kino
125803	22	Kotka	Langinkoski	Mantereella puronpenkassa sijaitsevan sillanperustukset.	NE-SW	K. Vuoristo	6.8.	2007	mv	kino
125803	23	Kotka	Myllykylä Meriradiokeskus	Peltoraunioita.	N-S	K. Vuoristo	6.8.	2007	mv	kino
125803	24	Kotka	Myllykylä Meriradiokeskus	Peltoraunioita.	N-S	K. Vuoristo	6.8.	2007	mv	kino
125803	25	Kotka	Lankila (Kariby) Langinpelto	Vanha kylätontti.	W-E	K. Vuoristo	6.8.	2007	mv	kino
125803	26	Kotka	Lehmäsaari 1	Röykkiö.	S-W	K. Vuoristo	7.8	2007	mv	kino
125803	27	Kotka	Lehmäsaari 3	Röykkiön säilynyt pohjakiveys.	SE-NW	K. Vuoristo	8.8.	2007	mv	kino
125803	28	Kotka	Lehmäsaari 3	Jyrkänteen alapuolelle kasattu kiveys.	NNE-SSW	K. Vuoristo	8.8.	2007	mv	kino
125803	29	Kotka	Lehmäsaari 3	Säilynyt pohjakiveys jyrkänteen takana.	S-W	K. Vuoristo	8.8.	2007	mv	kino
125803	30	Kotka	Lehmäsaari 3	Röykkiön säilynyt pohjakiveys kalliojyrkänteen päällä, pohjalla liesikiveys.	NE-SW	K. Vuoristo	8.8.	2007	mv	kino
125803	31	Kotka	Lehmäsaari 2	Röykkiö.	E-N	K. Vuoristo	8.8.	2007	mv	kino
125803	32	Kotka	Lehmäsaari 2	Röykkiö.	SW-NE	K. Vuoristo	8.8.	2007	mv	kino
125803	33	Kotka	Laukkaniemi 1	Röykkiö.	E-W	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	34	Kotka	Laukkaniemi 2	Röykkiö 1.	N-S	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	35	Kotka	Laukkaniemi 2	Röykkiö 1.	SE-NW	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125803	36	Kotka	Laukkaniemi 2	Röykkiö 2.	N-S	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	37	Kotka	Laukkaniemi 2	Röykkiö 3.	W-E	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	38	Kotka	Laukkaniemi 2	Röykkiö 4.	E-W	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	39	Kotka	Laukkaniemi 2	Röykkiö 5.	SE-NW	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	40	Kotka	Laukkaniemi 2	Röykkiö 6.	N-S	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	41	Kotka	Laukkaniemi 2	Röykkiö 7.	SE-NW	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	42	Kotka	Laukkaniemi 2	Röykkiö 8.	SW-NE	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	43	Kotka	Laukkaniemi 2	Röykkiö 9.	E-W	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	44	Kotka	Laukkaniemi 2	Röykkiö 10.	SW-NE	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	45	Kotka	Laukkaniemi 2	Röykkiö 11.	E-W	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	46	Kotka	Laukkaniemi 2	Röykkiö 12.	NE-SW	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	47	Kotka	Suurikylä Pipari	Jussilan tilan autoitunut pihamaa ja asuinrakennus.	N-E	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	48	Kotka	Autionkylä Autio	Aikoinaan kestkievevarina toiminut ns. Pohjolan talo ja sen edustalla oleva kivijalka.	NW-SE	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	49	Kotka	Autionkylä Autio	Navetanraunio.	SSE-NW	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	50	Kotka	Autionkylä Autio	Tiiliholvatun kellarin jäännökset tien lounaispuolella.	SE-NW	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	51	Kotka	Autionkylä Autio	Kivirakenteinen risujen ja puiden peittämä kallarinraunio tien lounaispuolella.	N-S	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	52	Kotka	Iso-Halssi	Röykkiö 1.	E-W	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	53	Kotka	Iso-Halssi	Röykkiöt 2-3.	NW-SE	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125803	54	Kotka	Iso-Halssi	Röykkiö 4.	E-W	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	55	Kotka	Pohjansuu	Röykkiö 1.	W-E	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	56	Kotka	Pohjansuu	Röykkiö 2.	N-S	K. Vuoristo	9.8.	2007	mv	kino
125803	57	Kotka	Tavastila Tavastilan kartano	Kartanon pihaterassia.	NNW-SSE	K. Vuoristo	14.8.	2007	mv	kino
125803	58	Kotka	Huruksela Jaakkola	Jaakkolan aitta 1850-luvulta. Etummaisesta nurkan vieressä näkyy maahan painunut kivirivi. Aitan alla on todennäköisen uuniperustukset.	NE-SW	K. Vuoristo	15.8.	2007	mv	kino
125803	59	Kotka	Huruksela Kahri	Kahrin vanha tontti kylänraitin vieressä.	S-N	K. Vuoristo	15.8.	2007	mv	kino
125803	60	Kotka	Huruksela Jaakkola	Jaakkolan aitta 1850-luvulta. Etummaisesta nurkan vieressä näkyy maahan painunut kivirivi. Aitan alla on todennäköisen uuniperustukset.	NE-SW	K. Vuoristo	15.8.	2007	mv	kino
125803	61	Kotka	Huruksela Hirvi	Hirven tilan päärakennus.	S-N	K. Vuoristo	15.8.	2007	mv	kino
125803	62	Kotka	Huruksela Hirvi	Tilan vanha sauna rakennuksen päädyssä.	W-E	K. Vuoristo	15.8.	2007	mv	kino
125803	63	Kotka	Huruksela Hirvi	Tilan saunanpäätty, johon on kaiverrettu vuosiluku 1867.	SE-NW	K. Vuoristo	15.8.	2007	mv	kino
125803	64	Kotka	Huruksela Purtilo	Kivijalka erottuu heikosti kasvillisuuden joukosta.	NE-SW	K. Vuoristo	15.8.	2007	mv	kino
125803	65	Kotka	Huruksela Vanha-Mattila	Heinikossa erottuu N-S-suuntainen kivijalka.	S-N	K. Vuoristo	15.8.	2007	mv	kino
125803	66	Kotka	Huruksela Vanha-Mattila	Heinikossa erottuu N-S-suuntainen kivijalka.	SE-NW	K. Vuoristo	15.8.	2007	mv	kino

Päänumero	Alanumero	Kunta	Kohde	Aihe	Suunta	Kuvaaja	Pvm	Vuosi	Tyyppi	Koko
125803	67	Kotka	Harakkavuori	Röykkiö jää osaksi kanervien alle. Kuvan vasemmassa laidassa E-W-suuntainen viisarikivi.	SW-NE	K. Vuoristo	16.8.	2007	mv	kino
125803	68	Kotka	Harakkavuori	Röykkiö.	W-E	K. Vuoristo	16.8.	2007	mv	kino
125803	69	Kotka	Harakkavuori	E-W-suuntainen viisarikivi.	W-E	K. Vuoristo	16.8.	2007	mv	kino
125803	70	Kotka	Kaarniemen kartano	Päärakennuksen länsipuolen mahdollinen kivijalka.	E-W	K. Vuoristo	16.8.	2007	mv	kino
125803	71	Kotka	Kaarniemen kartano	Päärakennuksen länsipuolen mahdollinen kivijalka. Taustalla vanhoja aittoja.	E-W	K. Vuoristo	16.8.	2007	mv	kino
125803	72	Kotka	Siikakoski Munkholma	Siikasaarella sijaitseva sillanperustus.	ESE-WNW	K. Vuoristo	20.8.	2007	mv	kino
125803	73	Kotka	Eskola Kanta-Marttila	Kohde sijaitsee pellon yläosassa pusikkoisen niemekkeen kohdalla.	SE-NW	K. Vuoristo	20.8.	2007	mv	kino
125803	74	Kotka	Perno Mikkola	Rakennuksen pohja Kukkurmäen lounaisrinteessä.	NNW-SSE	K. Vuoristo	29.8.	2007	mv	kino
125803	75	Kotka	Perno Mikkola	Rakennuksen pohja Kukkurmäen lounaisrinteessä.	E-W	K. Vuoristo	29.8.	2007	mv	kino
125803	76	Kotka	Perno Mikkola	Läntisempi kellarikuoppa Kukkurmäen luoteisrinteessä.	W-E	K. Vuoristo	29.8.	2007	mv	kino
125803	77	Kotka	Perno Mikkola	Luonnonkivistä rakennettu kellarinpohja Kukkurmäen luoteisrinteessä.	NW-SE	K. Vuoristo	29.8.	2007	mv	kino
125803	78	Kotka	Perno Mikkola	Kivijalkaa Kukkurmäen luoteisrinteessä.	SE-NW	K. Vuoristo	29.8.	2007	mv	kino
125803	79	Kotka	Sutela (Sallia)	Vanha kylänpaikka sijaitsee peltoaukella joenrannalla.	W-E	K. Vuoristo	31.8.	2007	mv	kino